

This publication is a private consolidation made by Jenia PETEVA on the basis of the consolidation in the English version made by Volker HEYDT, Brussels, official at the European Commission's Directorate-General "Taxation and Customs Union".

Remarks, in particular hints to errors, which may well have occurred, should be sent to:
volker.heydt@ec.europa.eu

This compilation may be freely used for non-commercial purposes.

ДОГОВОР ЗА СЪЗДАВАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ

(Рим, 25 март 1957г., последно изменен с Договора за присъединяване от 2005г.)

КОНСОЛИДИРАНА ВЕРСИЯ

(приложима от 1 януари 2007г.)

[..] –служи да обозначава разпоредбата от Проекта за договор за създаване на Конституция на Европа, подписан в Рим на 29 октомври 2004 г., изменен с Договора за присъединяване от 2005 г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

I – Текст на Договора

Преамбюл

Част първа – Принципи

Част втора - Гражданство на Съюза

Част трета - Политики на Общността

ДЯЛ I - Свободно движение на стоки

Глава 1 - Митнически съюз

Глава 2 - Забрана за количествени ограничения между държавите - членки

ДЯЛ II - Селско стопанство

ДЯЛ III - Свободно движение на хора, услуги и капитали

Глава 1 - Работници

Глава 2 - Право на установяване

Глава 3 - Услуги

Глава 4 - Капитали и плащания

ДЯЛ IV - Визи, убежище, имиграция и други политики, свързани със свободното движение на лица

ДЯЛ V - Транспорт

ДЯЛ VI - Общи правила относно конкуренцията, данъчното облагане и сближаването на законодателствата

Глава 1 - Правила относно конкуренцията

Раздел 1 – Правила, приложими по отношение на предприятията

Раздел 2 – Помощи, предоставяни от държавите

Глава 2 – Данъчни разпоредби

Глава 3 - Сближаване на законодателствата

ДЯЛ VII - Икономическа и парична политика

Глава 1 - Икономическа политика

Глава 2 - Парична политика

Глава 3 – Институционни разпоредби

Глава 4 - Преходни разпоредби

ДЯЛ VIII - Заетост

ДЯЛ IX - Обща търговска политика

ДЯЛ X - Митническо сътрудничество

ДЯЛ XI - Социална политика, образование, професионално обучение и младеж

Глава 1 - Социални разпоредби

Глава 2 - Европейски социален фонд

Глава 3 - Образование, професионално обучение и младеж

ДЯЛ XII - Култура

ДЯЛ XIII - Обществено здраве

ДЯЛ XIV - Защита на потребителите

ДЯЛ XV - Трансевропейски мрежи

ДЯЛ XVI - Промишленост

ДЯЛ XVII - Икономическо и социално сближаване

ДЯЛ XVIII - Научни изследвания и технологично развитие

ДЯЛ XIX - Околна среда

ДЯЛ XX - Сътрудничество за развитие

Част четвърта - Асоцииране на отвъдморските страни и територии

Част пета - Институции на Общността

ДЯЛ I – Институционни разпоредби

Глава 1 - Институции

Раздел 1 - Европейски парламент

Раздел 2 - Съвет

Раздел 3 - Комисия

Раздел 4 - Съд

Раздел 5 - Сметна палата

Глава 2 - Общи разпоредби относно няколко институции

Глава 3 - Икономически и социален комитет

Глава 4 - Комитет на регионите

Глава 5 - Европейска инвестиционна банка

ДЯЛ II - Финансови разпоредби

Част шеста - Общи и заключителни разпоредби

Заключителни разпоредби

ПРИЛОЖЕНИЯ

ПРИЛОЖЕНИЕ I – Списък, посочен в член 32 от Договора

ПРИЛОЖЕНИЕ II – Отвъдморски страни и територии, по отношение на които се прилага част четвърта от Договора

II. - ПРОТОКОЛИ (текстът не е възпроизведен)

Забележка: Препратките към членовете от Договора, дяловете и разделите, съдържащи се в протоколите, са променени съгласно таблиците за съответствие, включени в приложението към Договора от Амстердам.

- Протоколи, приложени към Договора за Европейски съюз и към Договора за създаване на Европейската общност:
- Протокол (№ 2) относно включването на достиженията на правото от Шенген в рамките на Европейския съюз (1997 г.)
- Протокол (№ 3) относно прилагането на някои аспекти на член 14 от Договора за създаване на Европейската общност към Обединеното кралство и Ирландия (1997 г.)
- Протокол (№ 4) относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия (1997 г.)
- Протокол (№ 5) относно позицията на Дания (1997 г.)

Протоколи, приложени към Договора за Европейски съюз и към договорите за създаване на Европейската общност, Европейската общност за въглища и стомана и Европейската общност за атомна енергия:

- Протокол (№ 6), приложен към Договора за Европейски съюз и към Договорите за създаване на Европейските общности (1992 г.)
- Протокол (№ 7) относно институциите с оглед разширяването на Европейския съюз (1997 г.)
- Протокол (№ 8) относно местоположението на седалищата на институциите и на някои органи и служби на Европейските общности, както и на Европол (1997 г.)
- Протокол (№ 9) относно ролята на националните парламенти в Европейския съюз (1997 г.)

Протоколи, приложени към Договора за създаване на Европейската общност:

- Протокол (№ 10) за Устава на Европейската инвестиционна банка (1957 г.)
- Протокол (№11) за статута на Съда на Европейската общност (1957 г.)
- Протокол (№ 12) относно Италия (1957 г.)
- Протокол (№ 13) относно стоките, произхождащи и внасяни от някои страни и притежаващи специално третиране при вноса им в държава-членка (1957 г.)
- Протокол (№ 14) относно вноса в Европейската общност на петролни продукти, рафинирани в Нидерландските Антили (1962 г.)
- Протокол (№ 15) за специалния режим, приложим за Гренландия (1985 г.)
- Протокол (№ 16) относно придобиването на собственост в Дания (1992 г.)
- Протокол (№ 17) относно член 141 от договора за създаване на Европейската общност (1992 г.)
- Протокол (№ 18) за Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка (1992 г.)
- Протокол (№ 19) за Устава на Европейския паричен институт (1992 г.)
- Протокол (№ 20) относно процедурата при прекомерен дефицит (1992 г.)
- Протокол (№ 21) относно критериите за конвергенция в съответствие с член 121 от Договора за създаване на Европейската общност (1992 г.)
- Протокол (№ 22) относно Дания (1992 г.)
- Протокол (№ 23) относно Португалия (1992 г.)
- Протокол (№ 24) за прехода към третия етап от Икономическия и паричен съюз (1992 г.)
- Протокол (№ 25) за някои разпоредби, отнасящи се до Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия (1992 г.)
- Протокол (№ 26) за някои разпоредби относно Дания (1992 г.)
- Протокол (№ 27) относно Франция (1992 г.)
- Протокол (№ 28) за икономическото и социално сближаване (1992 г.)
- Протокол (№ 29) относно правото на убежище, предоставено на гражданите на държавите-членки на Европейския съюз (1997 г.)
- Протокол (№ 30) относно прилагането на принципите на субсидиарност и пропорционалност (1997 г.)
- Протокол (№ 31) за външните отношения на държавите-членки относно пресичането на външните граници (1997 г.)

- Протокол (№ 32) относно системата на публично радио- и телевизионно разпространение в държавите-членки (1997 г.)
- Протокол (№ 33) относно закрилата и хуманното отношение към животните (1997 г.)

Протокол, приложен Договора за Европейски съюз и към договорите за създаване на Европейската общност, Европейската общност за въглища и стомана и Европейската общност за атомна енергия:

- Протокол (№ 34) относно привилегиите и имунитетите на Европейските общности (1965 г.)

...

ТВЪРДО РЕШЕНИ да положат основите на един все по-тесен съюз между народите на Европа,

ТВЪРДО РЕШЕНИ да осигурят икономически и социален прогрес на своите страни, като посредством общи действия премахнат бариерите, които разделят Европа,

КАТО ПОТВЪРЖДАВАТ, че основната цел на техните усилия е постоянното усъвършенстване на условията за живот и труд на техните народи,

КАТО ПРИЗНАВАТ, че премахването на съществуващите пречки изисква съгласувано действие, за да се гарантира стабилен растеж, балансирана търговия и лоялна конкуренция,

ЗАГРИЖЕНИ да укрепват единството на техните икономики и да осигуряват тяхното хармонично развитие посредством намаляване на различията, съществуващи между различните региони и изостаналостта на по-слабо развитите региони,

КАТО ЖЕЛАЯТ да допринесат посредством обща търговска политика за постепенното премахване на ограниченията в международната търговия,

КАТО ИМАТ НАМЕРЕНИЕ да потвърдят солидарността, която свързва Европа и откъснатите страни и като желаят да гарантират развитието на техния просперитет, в съответствие с принципите на Устава на Организацията на обединените нации,

РЕШЕНИ чрез обединяването на своите ресурси да запазят и укрепят мира и свободата, и обръщайки се с призив към другите народи в Европа, които споделят техния идеал, да се присъединят към техните условия,

ТВЪРДО РЕШЕНИ да насърчават развитието на възможно най-високо ниво на познание за техните народи чрез широк достъп до образование и чрез непрекъснатото му осъвременяване,¹

РЕШИХА да създадат Европейската общност и за тази цел определиха като техни упълномощени представители:

(Списъкът на упълномощените представители не се възпроизвежда)

КОИТО, след като размениха своите пълномощия, установени за валидни и съставени в надлежна форма, се споразумяха за следното:

ЧАСТ ПЪРВА

ПРИНЦИПИ

ЧЛЕН 1

С настоящия договор Високодоговарящите се страни създават помежду си ЕВРОПЕЙСКА ОБЩНОСТ.

ЧЛЕН 2²

¹ Въведен с Договора от Амстердам.

² Изменен с Договора от Амстердам.

Общността има за задача, посредством създаването на Общ пазар, на Икономически и паричен съюз и чрез осъществяването на общите политики или на съвместните действия, посочени в член 3 и 4, да насърчава в цялата Общност хармонично, балансирано и устойчиво развитие на икономическите дейности, висока степен на заетост и на социална закрила, равенство между мъжете и жените, устойчив и неинфлационен растеж, висока степен на конкурентноспособност и сближаване на икономическите показатели, висока степен на защита и подобряване на качеството на околната среда, повишаване на жизнения стандарт и на качеството на живот, икономическо и социално единство и солидарност между държавите-членки.

ЧЛЕН 3³

1. С оглед на целите, посочени в член 2, дейността на Общността включва, при условията и сроковете, предвидени в настоящия договор:

- а) премахването между държавите-членки на митата и количествените ограничения върху вноса и износа на стоки, както и на всички други мерки, които имат равностоеен ефект;
- б) обща търговска политика;
- в) вътрешен пазар, характеризиращ се с отмяната между държавите-членки на пречките за свободно движение на стоки, хора, услуги и капитали;
- г) мерки относно влизането и движението на хора, в съответствие с разпоредбите на дял IV;
- д) обща политика в областта на земеделието и рибарството;
- е) обща политика в областта на транспорта;
- ж) система, която да гарантира ненарушаването на конкуренцията в рамките на вътрешния пазар;

³ Изменен с Договора от Амстердам

- з) сближаване на националните законодателства до степента, необходима за функционирането на общия пазар;
- и) насърчаването на координацията между политиките за заетост на държавите-членки с цел укрепването на тяхната ефикасност посредством изработването на координирана стратегия за заетост
- й) политика в социалната област, включваща Европейски социален фонд;
- к) укрепване на икономическото и социално сближаване;
- л) политика в областта на околната среда;
- м) укрепването на конкурентоспособността на промишлеността на Общността;
- н) насърчаване на изследването и технологичното развитие;
- о) насърчаването на създаването и развитието на трансевропейските мрежи
- п) съдействие за постигането на високо ниво на здравеопазване;
- р) съдействие в областите на образованието и професионалната квалификация и за разцвета на културата в държавите-членки;
- с) политика в областта на сътрудничеството за развитие;
- т) асоцииране на отвъдморските страни и територии, с оглед увеличаване на търговията и насърчаване на съвместното икономическо и социално развитие;
- у) съдействие за засилване защитата на потребителите;
- ф) мерки в областта на енергетиката, гражданската защита и туризма.

2. [III-116] Във всички дейности, посочени в настоящия член, Общността полага усилия за премахването на неравенствата и за насърчаване на равенството между мъжете и жените.

ЧЛЕН 4[III-177]

1. С оглед целите, посочени в член 2, дейността на държавите-членки и на Общността включва, при условията и съгласно сроковете, предвидени в настоящия договор, въвеждането на икономическа политика, която се основава на тясно координиране на икономическите политики на държавите-членки, на вътрешния пазар и на определянето на общи цели, и се осъществява в съответствие с принципа за отворена пазарна икономика и свободна конкуренция.

2. Едновременно с гореизложеното, при условията и съгласно сроковете и процедурите, предвидени с настоящия договор, тези дейности включват необратимо фиксиране на обменните курсове, което води до въвеждането на единна валута, екюто, до създаването и осъществяването на единна парична политика и политика на обменния курс, като основна цел и на двете е да поддържат ценова стабилност и, без да се засяга тази цел, да подпомагат общите икономически политики в Общността, в съответствие с принципа за отворена пазарна икономика, при свободна конкуренция.

3. Тази дейност на държавите-членки и на Общността включва спазването на следните ръководни принципи: ценова стабилност, стабилни публични финанси и парични условия и устойчивост на платежния баланс.

ЧЛЕН 5 [I-11]

Общността действа в рамките на правомощията, предоставени ѝ от настоящия договор и с оглед на целите, предвидени в него.

В областите, които не са от нейната изключителна компетентност, Общността предприема действия в съответствие с принципа на субсидиарността, само ако и доколкото целите на предлаганото действие не могат да бъдат достатъчно добре постигнати от държавите-членки и поради тази причина могат да бъдат по-успешно осъществени от Общността поради обхвата или последиците на предлаганото действие.

Действията на Общността не могат да надхвърлят необходимото за постигане на целите на настоящия договор.

ЧЛЕН 6⁴ [III-119]

Изискванията за защита на околната среда трябва да бъдат включени в определянето и изпълнението на политиките и действията на Общността, посочени в член 3, в частност, за да се насърчи устойчивото развитие.

ЧЛЕН 7⁵

1. [I-19] Изпълнението на задачите, възложени на Общността, се осъществява от следните институции:

- ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ,
- СЪВЕТ,
- КОМИСИЯ,
- СЪД,
- СМЕТНА ПАЛАТА.

Всяка от институциите действа в рамките на предоставените ѝ от настоящия договор правомощия.

2. [I-32] Съветът и Комисията се подпомагат от Икономически и социален комитет и от Комитет на регионите, които упражняват консултативни функции.

ЧЛЕН 8[I-30]⁶

В съответствие с предвидените в настоящия договор процедури, се създава Европейска система на централните банки, наричана по-долу "ЕСЦБ", и Европейска централна банка, наричана по-долу "ЕЦБ"; те действат в рамките на правомощията, предоставени им с настоящия договор и с устава на ЕСЦБ и ЕЦБ, (наричан по-долу устав на ЕСЦБ), включен като приложение към настоящия договор.

ЧЛЕН 9⁷

⁴ Въведен с Договора от Амстердам.

⁵ Въведен с Договора за изменение на някои финансови разпоредби на Договорите за създаване на Европейските икономически общности и на Договора за създаване на единен Съвет и единна Комисия на Европейските общности (1975), изменен с Договора за Европейския Съюз.

⁶ Въведен с Договора за Европейския Съюз.

⁷ Въведен с Договора за Европейския Съюз.

Създава се Европейска инвестиционна банка, която действа в рамките на правомощията, предоставени ѝ от настоящия договор и включения като приложения към него устав.

ЧЛЕН 10[I-5]

Държавите-членки предприемат всички подходящи мерки, независимо дали общи или специални, за да гарантират изпълнението на задълженията, произтичащи от настоящия договор или от актове на институциите на Общността. Те съдействат за постигането на задачите на Общността.

Те се въздържат да предприемат всякакви мерки, които биха застрашили постигането на целите на настоящия Договор.

ЧЛЕН 11 [I-44; III-419]⁸

1. Държавите-членки, които възнамеряват да установят засилено сътрудничество помежду си в някоя от областите, посочени в настоящия договор, отправят искане до Комисията, която за тази цел може да внесе предложение в Съвета. В случай, че Комисията не внесе предложение, тя е длъжна да информира съответните държави-членки за причините, поради които не е извършила това.

2. Разрешението за установяване на засилено сътрудничество, посочено в параграф 1, се предоставя съгласно членове 43 до 45 от Договора за Европейски съюз от Съвета, който решава с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията и след като се консултира с Европейския парламент. Когато засиленото сътрудничество се отнася до област, която е обхваната от процедурата съгласно член 251 от настоящия договор, се изисква съгласието на Европейския парламент.

Член на Съвета може да поиска въпросът да бъде отнесен до Европейския съвет. След поставянето на въпроса пред Европейския съвет, Съветът може да решава съгласно първа алинея от настоящия параграф.

3. Актовете и решенията, необходими за осъществяването на дейностите, свързани със засиленото сътрудничество, се съобразяват с разпоредбите на настоящия договор, освен ако

⁸ Въведен с Договора от Амстердам, изменен с Договора от Ница.

не е предвидено друго в настоящия член и в членове 43 до 45 от Договора за Европейския съюз.

ЧЛЕН 11a [III-420]⁹

Всяка държава-членка, която желае да стане участник в засиленото сътрудничество, създадено в съответствие с член 11, нотифицира за своето намерение Съвета и Комисията, която представя становището си на Съвета в срок от три месеца от датата на приемане на нотификацията. В рамките на четири месеца от датата на приемане на тази уведомление Комисията се произнася по нея и по други специфични въпроси, които счита за необходими.

ЧЛЕН 12 [I-4; III-123]¹⁰

В обхвата на приложение на настоящия договор и без да се засягат специалните разпоредби, съдържащи се в него, се забранява всякаква дискриминация на основание гражданство.

Съветът, като действа в съответствие с процедурите, предвидени в член 251, може да приема правила, с които да забрани тази дискриминация.

ЧЛЕН 13 [III-124]¹¹

1. Без да се засягат останалите разпоредби на настоящия договор и в рамките на правомощията, които са предоставени на Общността, Съветът може с единодушие, по предложение на Комисията и след консултации с Европейския парламент, да предприеме необходимите мерки за борба с дискриминацията, основана на различията в пола, расата или етническия произход, религията или убежденията, наличието на физическо или умствено увреждане, възрастта или сексуалната ориентация.

2. Чрез дерогация от параграф 1, когато приема мерки за стимулиране на Общността, с изключение на хармонизиране на законовите и подзаконовите разпоредби на държавите-членки за подкрепа на действията на държавите-членки по осъществяването на целите в

⁹ Въведен с Договора от Ница.

¹⁰ Изменен с Договора за Единния европейски акт, с Договора за европейския съюз и с Договора от Амстердам.

¹¹ Създаден с Договора от Амстердам, изменен с Договора от Ница.

съответствие с параграф 1, Съветът решава в съответствие с процедурата, посочена в член 251.

ЧЛЕН 14 [III-130]¹²

1. Общността приема мерки с цел постепенно изграждане на вътрешния пазар през период, който изтича на 31 декември 1992 г., в съответствие с разпоредбите на настоящия член и на членове 15, 26, 47, параграф 2, на членове 49, 80, 93 и 95 и без да се засягат останалите разпоредби на настоящия договор.
2. Вътрешният пазар обхваща пространство без вътрешни граници, в което свободното движение на стоки, хора, услуги и капитали е осигурено в съответствие с разпоредбите на настоящия договор.
3. Съветът, с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията, определя насоките и условията, необходими за осигуряването на балансиран напредък във всички заинтересовани сектори.

ЧЛЕН 15 [III-130]¹³

При изготвяне на своите предложения, с оглед постигане на целите, изложени в член 14, Комисията взема под внимание мащаба на усилието, което някои показващи различия в развитието икономики ще трябва да положат през периода на изграждане на вътрешния пазар и тя може да предложи подходящи разпоредби.

Ако тези разпоредби са под формата на дерогации, те трябва да бъдат с временен характер и трябва да причиняват възможно най-малко нарушение на функционирането на общия пазар.

ЧЛЕН 16 [III-122]¹⁴

Без да се засягат разпоредбите на член 73, 86 и 87 и като се има предвид мястото на услугите

¹² Изменен с Единния европейски акт.

¹³ Изменен с Единния европейски акт.

от общ икономически интерес в общите ценности на Съюза, както и тяхната роля за социалното и териториалното единство на Съюза, Общността и държавите-членки, всяка в рамките на своята компетентност и в рамките на приложното поле на настоящия договор, следят тези услуги да се осъществяват съобразно принципи и условия, които да им позволяват да изпълнят своите задачи.

ЧАСТ ВТОРА

ГРАЖДАНСТВО НА СЪЮЗА

ЧЛЕН 17 [I-10; III-125]¹⁵

1. Създава се гражданство на Съюза. Всяко лице, което притежава гражданство на държава-членка, е гражданин на Съюза. Гражданството на Съюза допълва, а не замества националното гражданство..
2. Гражданите на Съюза се ползват от правата и изпълняват задълженията, предвидени в настоящия договор.

ЧЛЕН 18 [I-10; III-125]¹⁶

1. Всеки гражданин на Съюза има право свободно да се движи и да пребивава в рамките на територията на държавите-членки при спазване на ограниченията и условията, предвидени в настоящия договор, и на мерките, приети за неговото осъществяване.
2. Ако се окаже необходимо Общността да предприеме действия за постигането на тази цел и настоящият Договор не е предвидил необходимите правомощия, Съветът може да приема разпоредби с оглед улесняване на упражняването на правата, посочени в параграф 1. Съветът решава в съответствие с процедурата, посочена в член 251.

¹⁴ Въведен с Договора от Амстердам.

¹⁵ Изменен с Договора от Амстердам.

¹⁶ Изменен с Договора от Амстердам и с Договора от Ница.

3. Параграф 2 не се прилага по отношение на разпоредбите относно паспортите, картите за самоличност, разрешителните за пребиваване или други подобни документи или по отношение на разпоредбите във връзка с общественото осигуряване или социалната закрила.

ЧЛЕН 19[I-10; III-126]¹⁷

1. Всеки гражданин на Съюза, който пребивава в държава-членка, на която не е гражданин, има право да избира и да бъде избран в местни избори в държава-членка, на територията на която пребивава, при същите условия, както и гражданите на тази държава. Това право се упражнява при спазване на подробните разпоредби, които са приети от Съвета с единодушие по предложение на Комисията и след консултиране на Европейския парламент; тези условия могат да предвиждат и дерогации, оправдани от специфични за държава-членка проблеми.

2. Без да се засягат разпоредбите на член 190, параграф 4 и приетите за прилагането му разпоредби, всеки гражданин на Съюза, пребиваващ в държава-членка, чийто гражданин не е, има право да избира и да бъде избран в изборите за Европейски парламент в държавата-членка, където пребивава при същите условия, както и гражданите на тази държава. Това право се упражнява при спазване на подробните разпоредби, които са приети от Съвета с единодушие по предложение на Комисията и след консултация с Европейския парламент; тези разпоредби могат да предвиждат дерогации, когато са оправдани от проблеми, специфични за държава-членка.

ЧЛЕН 20[I-10; III-127]¹⁸

Всеки гражданин на Съюза на територията на трета страна, където държавата-членка, чийто гражданин е той, няма представителство, има право на закрила от дипломатическите и консулските представителства на всяка държава-членка при същите условия, както и гражданите на тази държава. Държавите-членки установяват помежду им необходимите правила и започват преговори за осигуряване на тази защита.

¹⁷ Изменен с Договора от Амстердам.

¹⁸ Изменен с Договора от Амстердам.

ЧЛЕН 21[I-10; III-128]¹⁹

Всеки гражданин на Съюза има право да подава петиции до Европейския парламент, в съответствие с член 194.

Всеки гражданин на Съюза може да се обръща към омбудсмана, предвиден в член 195.

Всеки гражданин на Съюза може да се обръща писмено към всяка от институциите или органите, посочени в настоящия договор или в член 7, на един от езиците, посочени в член 314 и да получава писмен отговор на същия език.

ЧЛЕН 22 [III-129]²⁰

На всеки три години Комисията докладва до Европейския парламент, до Съвета и до Икономическия и социален комитет относно прилагането на разпоредбите от настоящата част. Този доклад отчита развитието на Съюза.

На тази основа, без да се засягат останалите разпоредби на настоящия договор, Съветът с единодушие по предложение на Комисията и след консултации с Европейския парламент, може да приеме разпоредбите, целящи да допълнят правата, предвидени в настоящата част, разпоредбите, които да препоръча за приемане от държавите-членки, в съответствие с техните конституционни изисквания.

¹⁹ Изменен с Договора от Амстердам.

²⁰ Изменен с Договора от Амстердам.

ЧАСТ ТРЕТА²¹

ПОЛИТИКИ НА ОБЩНОСТТА

Дял I

Свободно движение на стоки

ЧЛЕН 23 [III-151]²²

1. Общността се основава на митнически съюз, който обхваща цялата търговия със стоки и който включва забрана на митата върху вноса и износа между държавите-членки, и на всички такси с равностоен на мито ефект, както и приемането на обща митническа тарифа при техните отношения с трети страни.
2. Разпоредбите на член 25 и на Глава 2 от настоящия дял се прилагат по отношение на стоките с произход от държавите-членки, и на стоките, които идват от трети страни, които се намират в свободно обръщение в държавите-членки.

ЧЛЕН 24 [III-151]²³

Стоките, идващи от трета страна се считат като такива, които се намират в свободно обръщение в държава-членка, ако формалностите по вноса са били изпълнени и всички мита или такси с равностоен на мито ефект, които е трябвало да бъдат платени, са били начислени в тази държава-членка и ако те не са се ползвали от цялостно или частично възстановяване на такива мита или такси.

²¹ Изменена с Договора за Европейския Съюз.

²² Изменен с Договора от Амстердам.

²³ Изменен с Договора от Амстердам.

ГЛАВА 1

МИТНИЧЕСКИ СЪЮЗ

ЧЛЕН 25 [III-151]²⁴

Забраняват се митата по вноса и износа и такси с равностоен ефект между държавите-членки. Тази забрана се прилага също така спрямо митата с фискален характер.

ЧЛЕН 26 [III-151]²⁵

Митата от Общата митническа тарифа се определят от Съвета, с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията

ЧЛЕН 27 [III-151]²⁶

При осъществяване на задачите, възложени ѝ в съответствие с настоящата глава, Комисията се ръководи от:

- а) необходимостта да се развива търговия между държавите-членки и трети страни;
- б) подобряването на условията за конкуренция, доколкото то води до подобряване на конкурентоспособността на предприятията;
- в) изискванията на Общността, отнасящи се до доставката на суровини и полуфабрикати; в тази връзка Комисията се стреми да предотврати нарушаването на условията за конкуренция между държавите-членки по отношение на готовите изделия;
- г) необходимостта да се избягнат сериозни смущения в икономиките на държавите-членки и да се осигури рационалното развитие на производството и разширяването на потреблението в Общността.

²⁴ Изменен с Договора от Амстердам.

²⁵ Изменен с Договора за Единния европейски акт и с Договора от Амстердам.

²⁶ Изменен с Договора от Амстердам.

ГЛАВА 2

ЗАБРАНАТА НА КОЛИЧЕСТВЕНИТЕ ОГРАНИЧЕНИЯ МЕЖДУ ДЪРЖАВИТЕ- ЧЛЕНКИ

ЧЛЕН 28 [III-153]²⁷

Количествените ограничения върху вноса и всички мерки, които имат равностоеен ефект се забраняват между държавите-членки, без да се засягат разпоредбите по-долу.

ЧЛЕН 29 [III-153]²⁸

Количествените ограничения на износа между държавите-членки, както и всички мерки с равностоеен ефект, се забраняват.

ЧЛЕН 30 [III-154]²⁹

Разпоредбите на членове 28 и 29 не изключват забрани или ограничения върху вноса, износа или транзитното преминаване на стоки, които се основават на съображенията за обществен морал, обществен ред или обществена сигурност; за закрила на живота и здравето на хората, животните или растенията; за закрила на националните богатства с художествена, историческа или архитектурна стойност; за закрила на индустриалната или търговската собственост. Тези забрани или ограничения не могат да представляват средство за произволна дискриминация или прикрито ограничение върху търговията между държавите-членки.

ЧЛЕН 31 [III-155]³⁰

1. Държавите-членки привеждат в съответствие съществуващите държавни монополи с търговски характер, за да гарантират, че няма да съществува дискриминация между

²⁷ Изменен с Договора от Амстердам.

²⁸ Изменен с Договора от Амстердам.

²⁹ Изменен с Договора от Амстердам.

³⁰ Изменен с Договора от Амстердам.

гражданите на държавите-членки по отношение на условията, при които стоките се доставят и търгуват.

Разпоредбите на този член се прилагат по отношение на всеки орган, посредством който държава-членка фактически или юридически, пряко или непряко контролира, определя или чувствително влияе на вноса или износа между държавите-членки. Тези разпоредби се прилагат също и спрямо монополните функции, които държавата е делегирала на други органи.

2. Държавите-членки се въздържат от въвеждането на всякакви нови мерки, които противоречат на принципите, предвидени в параграф 1 или които ограничават обхвата на разпоредбите, регулиращи забраната на митата и количествените ограничения между държавите-членки.

3. Ако държавният монопол с търговски характер съдържа правила, които са предназначени да улеснят пускането на пазара на селскостопански продукти или получаването на най-изгодната цена за тях, трябва да бъдат предприети съответни мерки за прилагането на разпоредбите, съдържащи се в този член, за да се осигури равностойна закрила на заетостта и жизнения стандарт на засегнатите производители.

ДЯЛ II

ЗЕМЕДЕЛИЕ

ЧЛЕН 32 [III-225; III-226]³¹

1. Общият пазар обхваща земеделието и търговията със селскостопански продукти. Понятието "селскостопански продукти" означава продукти на почвата, на животновъдството, на рибарството, както и продукти след първоначална обработка, пряко свързани с тези продукти.

³¹ Изменен с Договора от Амстердам.

2. Предвидените правила за създаването на общ пазар се прилагат и по отношение на селскостопанските продукти, освен ако в членове от 33 до 38 е предвидено друго.

3. Продуктите, предмет на разпоредбите на членове от 33 до 38, са посочени в приложение I от настоящия договор.

4. Функционирането и развитието на общия пазар на селскостопански продукти трябва да бъдат съпроводени от създаване на обща селскостопанска политика.

ЧЛЕН 33 [III-227]

1. Целите на Общата селскостопанска политика са:

а) да се увеличава селскостопанската производителност чрез подкрепа на техническия прогрес и осигуряването на рационално развитие на селскостопанското производство и максималното използване на производствените фактори, по-специално на работната сила;

б) по този начин да се осигури приемлив жизнен стандарт за хората, които се занимават със селско стопанство, в частност посредством увеличаването на индивидуалните доходи на лицата, осъществяващи тази дейност;

в) да се стабилизируют пазарите;

г) да се гарантира снабдяването;

д) да се гарантира, че доставяните продукти достигат до потребителите на разумни цени.

2. При изработването на Обща селскостопанска политика и специфичните методи за нейното прилагане се взема предвид:

а) специфичният характер на селскостопанската дейност, произтичащ от социалната структура на селското стопанство и от структурните и естествени неравенства между различните селскостопански райони;

б) необходимост да се извършват постепенно подходящите промени;

в) фактът, че в държавите-членки селското стопанство представлява сектор, тясно свързан с икономиката като цяло.

ЧЛЕН 34 [III-228]³²

1. За постигане на целите, заложи в член 33, се създава обща организация на селскостопанските пазари.

Тази организация приема една от следните форми, в зависимост от съответния продукт:

- а) общи правила на конкуренцията;
- б) задължителна координация на организирани по различен начин национални пазари;
- в) организация на европейския пазар.

2. Общата организация, създадена в съответствие с параграф 1, може да обхваща всички мерки, необходими за постигането на целите, предвидени в член 33, в частност регулирането на цените, помощите за производство и пускането на пазара на различни продукти, мерките за съхраняване и мерките при отлагане на доставките, както и общ механизъм за стабилизиране на вноса или износа.

Общата организация се ограничава само до осъществяването на целите, предвидени в член 33, и изключва дискриминацията между производителите или потребителите в рамките на Общността.

Всяка обща ценова политика се основава на общи критерии и единни методи за изчисление.

3. С оглед да се даде възможност на общата организация, посочена в параграф 1, да постигне целите си, могат да бъдат създадени един или повече фондове за насочване и за гарантиране на селскостопанското производство.

ЧЛЕН 35 [III-229]

За да се даде възможност за осъществяването на целите, предвидени в член 33, в рамките на общата селскостопанска политика могат да бъдат предвидени разпоредби относно мерки като:

³² Изменен с Договора от Амстердам.

- а) ефективно координиране на усилията в областта на професионалното обучение, на научноизследователската дейност и на разпространението на селскостопански знания; това може да включва съвместно финансиране на проекти или институции;
- б) съвместни мерки за насърчаване на потреблението на определени продукти.

ЧЛЕН 36 [III-230]

Разпоредбите на главата, отнасяща се до правилата на конкуренцията, се прилагат по отношение на производството и търговията със селскостопански продукти само доколкото това е решено от Съвета в рамките на член 37, параграфи 2 и 3, и в съответствие с процедурата, предвидена там, като се вземат предвид целите, посочени в член 33.

Съветът може в частност да разреши предоставянето на помощ:

- а) за защита на предприятия, изпаднали в затруднение поради структурни или природни фактори;
- б) в рамките на програмите за икономическо развитие.

ЧЛЕН 37 [III-231]

1. С оглед разработване на най-общите насоки на Общата селскостопанска политика Комисията, веднага след като настоящият договор влезе в сила, свиква конференция на държавите-членки, с цел да бъде направено сравнение на техните селскостопански политики, в частност посредством излагането на техните ресурси и нужди.

2. След като вземе предвид работата на предвидената в параграф 1 конференция и след като се консултира с Икономическия и социален комитет, в рамките на две години от влизането в сила на настоящия договор, Комисията внася предложения за изработването и прилагането на Обща селскостопанска политика, включително за замяна на националните организации с една от формите на обща организация, предвидена в член 34, параграф 1, както и за прилагането на мерките, посочени в настоящия дял.

Предложенията отчитат взаимната зависимост между селскостопанските проблеми, посочени в настоящия дял.

Съветът по предложение на Комисията, след като се консултира с Европейският парламент, с единодушие през първите два етапа, а впоследствие с квалифицирано мнозинство приема регламенти, издава директиви или взема решения, без да се изключва и възможността за отправяне на препоръки.

3. Съветът може, с квалифицирано мнозинство и в съответствие с параграф 2, да замени националните пазарни организации с общата организация, предвидени в член 34, параграф 1, ако:

а) общата организация предлага на държавите-членки, които се противопоставят на тези мерки, и които имат своя собствена организация за съответното производство равностойни гаранции за заетостта и жизнения стандарт на засегнатите производители, като се вземат предвид възможните промени и специализацията, която ще бъде необходима с течение на времето;

б) тази организация осигурява условия за търговия в рамките на Общността подобни на онези, които съществуват на националния пазар.

4. Ако се създаде обща организация за някои суровини, преди да е била създадена обща организация за съответните преработени продукти, тези суровини, които са предназначени за производството на преработени продукти за износ в трети страни могат да бъдат внасяни и от страни извън Общността.

ЧЛЕН 38 [III-232]

Когато в някоя в държава-членка даден продукт е предмет на национална организация на пазара или на вътрешни правила, имащи равностоен ефект, и този продукт засяга конкурентното положение на подобно производство в друга държава-членка, държавите-членки прилагат компенсаторни мерки към вноса на този продукт, идващ от държавата-членка, в която съществува такава организация или правила, освен ако тази държава прилага компенсаторна такса върху износа.

Комисията фиксира размера на тези такси на нивото, необходимо за възстановяване на баланса; тя може също така да разреши други мерки при условия и елементи, определени от нея.

ДЯЛ III

СВОБОДНО ДВИЖЕНИЕ НА ХОРА, УСЛУГИ И КАПИТАЛИ

ГЛАВА 2

РАБОТНИЦИ

ЧЛЕН 39 [III-133]³³

1. Свободното движение на работници се гарантира в рамките на Общността.
2. Тази свобода на движение налага премахването на всякаква дискриминация, основаваща се на гражданство между работниците от държавите-членки, що се отнася до заетост, възнаграждение и други условия на труд.
3. Тя включва и правото, при спазване на ограниченията, основаващи се на съображения за обществен ред, обществена сигурност и обществено здраве:
 - а) да се приемат действително направени предложения за наемане на работа;
 - б) да се придвижва свободно на територията на държавите-членки за тази цел;
 - в) да престоява в държава-членка за целите на заетостта, в съответствие с разпоредбите, уреждащи заетостта на гражданите от тази държава, предвидени в закони, подзаконови или административни разпоредби;
 - г) да остава на територията на държава-членка след наемане на работа в тази държава, при условията, които се предвиждат в регламенти за приложение, съставени от Комисията.
4. Разпоредбите на този член не се прилагат по отношение на заетостта в публичната администрация.

³³ Изменен с Договора от Амстердам.

ЧЛЕН 40 [III-134]³⁴

Съветът, като се произнася в съответствие с процедурата по член 251 и след консултация с Икономическия и социален комитет, приема, с директиви и регламенти, необходимите мерки с оглед осъществяването на свободното движение на работници, така както то е определено в член 39, и по-специално:

- а) посредством осигуряването на тясно сътрудничество между националните служби по заетостта;
- б) посредством премахване на онези административни процедури и практики, както и сроковете за получаване на достъп до налични работни места, които произтичат от националното законодателство или от споразумения, сключени преди това между държави-членки, чието запазване представлява пречка за либерализацията на движението на работници;
- в) посредством премахване на всички срокове за получаване на достъп и други ограничения, съдържащи се в националното законодателство или в споразумения, сключени преди това между държавите-членки, налагащи на работниците от други държави-членки условия при свободния избор на работа, които се различават от предвидените за работниците от съответната държава;
- г) посредством създаването на подходящ механизъм за свързване на страните при предлагането и търсенето на работа, и улесняване постигането на баланс между търсенето и предлагането на пазара на труда по такъв начин, че да се избегнат сериозни заплахи за жизнения стандарт и нивото на заетостта в различните територии и отрасли.

ЧЛЕН 41 [III-135]

Държавите-членки в рамките на съвместна програма насърчават обмена на млади работници.

³⁴ Изменен с Договора за Единния европейски акт, с Договора за Европейския съюз и с Договора от Амстердам.

ЧЛЕН 42 [III-136]³⁵

Съветът, в съответствие с процедурата, посочена в член 251, приема такива мерки в областта на социалното осигуряване, които са необходими за гарантиране на свободно движение на работниците; за тази цел той създава условия, за да осигури на работниците мигранти и на лицата на тяхна издръжка:

- а) акумулиране на всички периоди, които се зачитат по съответните национални законодателства, за придобиване и запазване на правото на обезщетение и за изчисляване на размера на обезщетението;
- б) изплащане на обезщетенията на лицата, постоянно пребиваващи на териториите на държавите-членки;

Съветът действа с единодушие на всички етапи на процедурата, посочена в член 251.

ГЛАВА 2

ПРАВО НА УСТАНОВЯВАНЕ

ЧЛЕН 43 [III-137]³⁶

В рамките на следващите разпоредби се забраняват ограниченията върху свободата на установяване на граждани на държава-членка на територията на друга държава-членка. Тази забрана се прилага също и по отношение на ограниченията за създаване на търговски представителства, клонове или дъщерни дружества от граждани на всяка държава-членка, установили се на територията на друга държава-членка.

Свободата на установяване включва правото на достъп до и упражняване на дейност като самостоятелно заето лице, както и да се създават и ръководят предприятия, в частност дружества по смисъла на член 48, параграф 2 при условията, определени от правото на държавата, където се извършва установяването за нейните собствени граждани, при спазването на разпоредбите на главата относно капиталите.

³⁵ Изменен с Договора от Амстердам

ЧЛЕН 44 [Ш-138]³⁷

1. Съветът, като действа в съответствие с процедурата по член 251 и след консултация с Икономическия и социален комитет, издава директиви за постигането на свободата на установяване в определена дейност,
2. Съветът и Комисията изпълняват задълженията, които са им възложени в съответствие с предходните разпоредби в частност:
 - а) като отдават, като общо правило, приоритетно значение на дейностите, при които свободата на установяване е от особено съществено значение за развитието на производството и търговията;
 - б) като осигуряват тясно сътрудничество между компетентните органи в държавите-членки с цел уточняване на специфичното положение на различни дейности в рамките на Общността;
 - в) като отменят тези административни процедури и практики, които произтичат или от националното законодателство, или от споразумения, сключени преди това между държавите-членки, чието запазване би представлявало пречка за осъществяването на свободата на установяване;
 - г) като гарантират, че работниците от една държава-членка, заети на работа на територията на друга държава-членка, могат да останат на тази територия с цел започването на дейност като самостоятелно заети лица, когато те отговарят на условията, на които би се изисквало да отговарят, ако влизаха в тази държава по времето, когато са имали намерение да започнат осъществяването на такава дейност;
 - д) като предоставят възможност на гражданин на една държава-членка да придобива и ползва земи и сгради на територията на друга държава-членка, доколкото това не противоречи на принципите, предвидени в член 33, параграф 2.
 - е) като осъществяват постепенно премахване на ограниченията върху свободата на установяване във всеки вид дейност, както по отношение условията за създаване на търговски представителства, клонове или дъщерни дружества на територията на държава-

³⁶ Изменен с Договора от Амстердам.

³⁷ Изменен с Договора за Европейския съюз и с Договора от Амстердам.

членка, така и до условията за назначаването на персонал, който принадлежи към главното предприятие на мениджърски или контролни длъжности в такива търговски представителства, клонове или дъщерни дружества;

ж) посредством координирането до необходимата степен на гаранциите, които се изискват от държавите-членки от дружествата по смисъла на член 48, параграф 2, за да се защитят интересите на техните членове и на третите лица, с оглед тези гаранции да станат равностойни в цялата Общност;

з) като се уверят взаимно, че условията на установяване не се нарушават от помощи, предоставяни от държавите-членки.

ЧЛЕН 45 [III-139]

Разпоредбите на тази глава няма да се прилагат, доколкото те засягат някоя държава-членка по отношение на дейности, които в тази държава са свързани, макар и епизодично, с упражняването на публична власт.

Съветът може с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията да приеме, че разпоредбите на тази глава няма да се прилагат по отношение на някои видове дейности.

ЧЛЕН 46 [III-140]³⁸

1. Разпоредбите на тази глава и мерките, предприети в съответствие с нея не засягат прилагането на разпоредбите, съдържащи се в закон, подзаконов или административен акт, които предвиждат специално третиране на чуждите граждани по съображения за обществен ред, обществена сигурност и обществено здраве.

2. Съветът, като действа в съответствие с процедурата, посочена в член 251, приема директиви относно координирането на горепосочените разпоредби.

³⁸ Изменен с Договора за Единния европейски акт, с Договора за Европейски съюз и с Договора от Амстердам

ЧЛЕН 47 [III-141]³⁹

1. За да се улесни започването и упражняването на дейност като самостоятелно заето лице, Съветът в съответствие с процедурата по член 251, издава директиви, които имат за цел взаимното признаване на дипломи, удостоверения и други доказателства за официални квалификации.
2. За същата цел, Съветът, в съответствие с процедурата, предвидена в член 251, приема директиви за координирането на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите-членки относно започването и упражняването на дейности като самостоятелно заето лице. Съветът се произнася с единодушие на всички етапи на процедурата, посочена в член 251, относно директивите, чието прилагане от поне една държава-членка е свързано с изменение на съществуващите принципи в законодателството, регулиращо професиите по отношение на обучението и условията за достъп на физически лица. В останалите случаи Съветът действа с квалифицирано мнозинство.
3. При лекарските и свързаните с тях фармацевтични професии, прогресивното премахване на ограниченията зависи от координацията на условията за тяхното упражняване в различните държави-членки.

ЧЛЕН 48 [III-142]

Дружествата, създадени в съответствие със законодателството на държава-членка, които имат седалище, централно управление или основно място на дейност в рамките на Общността, за целите на тази глава се третират по същия начин като физическите лица, които са граждани на държавите-членки.

"Дружества" означава дружества, създадени в съответствие с гражданското или търговското право, включително кооперации и други юридически лица, които се регулират от публичното или частното право, с изключение на тези с нестопанска цел.

³⁹ Изменен с Договора за Единния европейски акт и с Договора за Европейски съюз

ГЛАВА 3

УСЛУГИ

ЧЛЕН 49 [III-144]⁴⁰

В следващите разпоредби се забраняват ограничения на свободното предоставяне на услуги в рамките на Общността по отношение на гражданите на държавите-членки, които са се установили в държава от Общността, различна от тази, в която се намира лицето, за което са предназначени услугите.

Съветът може с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията да разшири обхвата на прилагането на разпоредбите на тази глава по отношение на граждани от трети държави, които предоставят услуги и които са се установили на територията на Общността.

ЧЛЕН 50 [III-145]

Услугите се считат за “услуги” по смисъла на настоящия договор, ако те обикновено се предоставят срещу възнаграждение, доколкото не са регулирани от разпоредбите, отнасящи се до свободата на движение на стоки, капитали и хора.

По-конкретно "услугите" включват:

- а) дейности от промишлен характер;
- б) дейности от търговски характер;
- в) дейности на занаятчиите;
- г) дейности на свободните професии.

Без да се засягат разпоредбите на главата относно правото на установяване, лицата които предлагат услуги имат право, за да ги осъществяват, временно да упражняват своята дейност в държавата, където се предоставя услугата, при същите условия, каквито съответната държава прилага спрямо своите собствени граждани.

⁴⁰ Изменен с Договора за Единния европейски акт и с Договора от Амстердам.

ЧЛЕН 51 [III-146]⁴¹

1. Свободното предоставяне на услуги в областта на транспорта се регулира от разпоредбите на дяла, отнасящ се до транспорта.
2. Либерализирането на банковите и застрахователните услуги, свързани с движението на капитали, се осъществява заедно с либерализирането на движението на капитали.

ЧЛЕН 52 [III-147]⁴²

1. За да се постигне либерализиране по отношение на определен услуг, Съветът по предложение на Комисията и след като се консултира с Икономическия и социален комитет и с Европейският парламент, като издава директиви с квалифицирано мнозинство.
2. Що се отнася до директивите, посочени в параграф 1, като правило приоритет следва да се отдава на онези услуги, които пряко засягат производствените разходи или тези, чието либерализиране спомага за развитието на търговията със стоки.

ЧЛЕН 53 [III-148]⁴³

Държавите-членки обявяват своята готовност да осъществяват либерализация на услугите в степен, по-голяма от необходимата съгласно директивите, приети в съответствие с член 52, параграф 1, ако общата икономическа ситуация и ситуацията в съответния икономически сектор позволяват това.

За тази цел Комисията приема препоръки до съответните държави-членки.

ЧЛЕН 54 [III-149]

Докато не бъдат отменени ограниченията върху свободното предлагане на услуги всяка държава-членка има право да прилага такива ограничения, без да прави разлика на основание

⁴¹ Изменен с Договора от Амстердам.

⁴² Изменен с Договора от Амстердам.

⁴³ Изменен с Договора от Амстердам.

гражданство или пребиваване на всички лица, които предлагат услуги по смисъла на член 49, параграф 1.

ЧЛЕН 55 [III-150]

Разпоредбите на членове от 45 до 48 се прилагат по отношение на материята, уредена от настоящата глава.

ГЛАВА 4

КАПИТАЛИ И ПЛАЩАНИЯ⁴⁴

ЧЛЕН 56 [III-156]⁴⁵

1. В рамките на разпоредбите на настоящата глава, всички ограничения върху движението на капитали между държавите-членки и между държавите-членки и трети страни се забраняват.

2. В съответствие с разпоредбите на настоящата глава всички ограничения върху плащанията между държавите-членки и между държавите-членки и трети страни се забраняват.

ЧЛЕН 57 [III-157]⁴⁶

1. Разпоредбите на член 56 не засягат прилагането спрямо трети страни на всяко от ограниченията, действащи към 31 декември 1993 г. по силата на националното или общностното право, които са приети по отношение на движението на капитали от и към трети страни, свързано с преки инвестиции, включително инвестициите в недвижимо имущество, установяването, предоставянето на финансови услуги или допускането на ценни

⁴⁴ Заглавие, изменено с Договора за Европейския съюз.

⁴⁵ Въведен с Договора за Европейския Съюз.

⁴⁶ Въведен с Договора за Европейския Съюз, изменен с Акта относно условията за присъединяване и промените в договорите – присъединяване на Чешката република, Република Естония, Република Кипър, Република Латвия, Република Литва, Република Унгария, Република Малта, Република Полша, Република Словения, Словашката Република и промените в учредителните договори на Европейския съюз, изменен с Акта относно условията за присъединяване на Република България и Румъния и промените в Учредителните договори на Европейския съюз.

книги на капиталовите пазари. По отношение на ограниченията, които съществуват по силата на националните законодателства на България, Естония и Унгария, съответната дата ще бъде 31 декември 1999г.

2. В стремежа си да постигне целта – свободно движение на капитали между държавите-членки и трети страни във възможно най-голяма степен и без да се засягат останалите глави на този договор, Съветът може, с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията, да приема мерки за движението на капитали от и към трети страни, свързано с преки инвестиции, включително инвестиции в недвижимо имущество, установяване, предоставяне на финансови услуги или допускане на ценни книги на капиталовите пазари. За приемане на мерките по този параграф, които се явяват стъпка назад за общностното право по отношение на либерализацията на движението на капитали от и към трети страни, е необходимо единодушие.

ЧЛЕН 58 [III-158]⁴⁷

1. Разпоредбите на член 56 не засягат правото на държавите-членки:

а) да прилагат съответните разпоредби на тяхното данъчно законодателство, които провеждат разграничение между данъкоплатци, които не са в еднакво положение що се отнася до тяхното място на пребиваване или място на инвестиране на капитала;

б) да вземат всички необходими мерки за предотвратяване на нарушенията на националните законови и подзаконови норми, в частност в данъчната област и областта на разумния надзор на финансовите институции, или да предвидят процедури за деклариране на движението на капитали за целите на статистическата или административна информация, или да вземат мерки, които са оправдани от съображения за обществен ред или обществена сигурност.

2. Разпоредбите на настоящата глава не накърняват приложимостта на ограниченията на правото на установяване, които са съвместими с този договор.

⁴⁷ Въведен с Договора за Европейския Съюз.

3. Мерките и процедурите, посочени в параграфи 1 и 2 не представляват средство за произволна дискриминация или прикрито ограничение на свободното движение на капитали и плащания по смисъла на член 56.

ЧЛЕН 59 [III-159]⁴⁸

Когато при изключителни обстоятелства, движението на капитали към и от трети страни причинява или заплашва да причини сериозни затруднения за функционирането на икономическия и паричния съюз, Съветът с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията и след консултации с ЕЦБ, може да вземе предпазни мерки по отношение на трети страни за срок, не по-дълъг от шест месеца, ако тези мерки са строго необходими.

ЧЛЕН 60 [III-160]⁴⁹

1. Ако, в случаите, предвидени в член 301, се счита за необходимо действие на Общността, Съветът може в съответствие с процедурата, предвидена в член 301, да предприеме необходимите спешни мерки по движението на капитали и плащания по отношение на съответните трети държави.

2. Без да се засяга член 297 и доколкото Съветът не е предприел мерките по параграф 1, държава-членка може, по сериозни политически причини или съображения за неотложност, да вземе едностранни мерки срещу трета страна във връзка с движението на капитали и плащания. Комисията и останалите държави-членки трябва да бъдат информирани за тях най-късно до датата на влизане в сила на тези мерки.

Съветът може, с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията, да реши, че съответната държава-членка трябва да измени или отмени мерките. Председателят на Съвета информира председателя на Европейския парламент за такова решение на Съвета.

ВИЗИ, УБЕЖИЩЕ, ИМИГРАЦИЯ И ДРУГИ ПОЛИТИКИ, СВЪРЗАНИ СЪС
СВОБОДНОТО ДВИЖЕНИЕ НА ХОРА

ЧЛЕН 61 [Ш-257]

С цел постепенното създаване на пространство на свобода, сигурност и правосъдие, Съветът приема:

- а) в срок от пет години от влизането в сила на Договора от Амстердам, мерки, насочени към осигуряването на свободното движение на лица, в съответствие с член 14, във връзка с пряко свързани съпътстващи мерки относно контрола на външните граници, убежището и имиграцията, в съответствие с разпоредбите на член 62, параграфи 2 и 3 и на член 63, параграф 1, буква а) и параграф 2, буква а), както и мерки за превенция и борба с престъпността, в съответствие с разпоредбите на член 31, буква д) от Договора за Европейския съюз;
- б) други мерки по въпросите на убежището, имиграцията и защитата на правата на гражданите на трети страни, в съответствие с разпоредбите на член 63;
- в) мерки в областта на сътрудничеството по гражданскоправни въпроси, посочени в член 65;
- г) подходящи мерки за поощряване и укрепване на административното сътрудничество, в съответствие с предвиденото в член 66;
- д) мерки в областта на полицейското и съдебното сътрудничеството по наказателноправни въпроси, насочени към постигане на висока степен на сигурност чрез превенцията и борбата с престъпността в рамките на Съюза, в съответствие с разпоредбите на Договора за Европейския съюз.

⁴⁸ Въведен с Договора за Европейския Съюз.

⁴⁹ Въведен с Договора за Европейския Съюз.

⁵⁰ Въведен с Договора от Амстердам.

ЧЛЕН 62 [III-265]

Съветът, като действа в съответствие с процедурата, посочена в член 67, в срок от пет години след влизането в сила на Договора от Амстердам, приема:

- 1) мерки, които да осигурят, в съответствие с член 14, отсъствие на всякакъв контрол спрямо лицата, били те граждани на Съюза или граждани на трети страни, когато те преминават вътрешните граници;
- 2) мерки относно преминаването на външните граници на държавите-членки, които да установят:
 - a) нормите, реда и условията, които да бъдат спазвани от държавите-членки при осъществяването на проверките на лицата по тези граници;
 - б) правилата относно визите при планирани престои не по-дълги от три месеца, и в частност:
 - (i) списъка на третите страни, чиито граждани трябва да притежават визи при преминаването на външните граници, както и на тези, чиито граждани са освободени от това изискване;
 - (ii) процедурите и условията за издаване на визи от държавите-членки;
 - (iii) уеднаквен визов модел;
 - (iv) правила за уеднаквена виза.
- 3) мерки, определящи условията, при които гражданите на трети страни имат свобода на придвижване на територията на държавите-членки за срок, не по-дълъг от три месеца.

ЧЛЕН 63

Съветът, като действа в съответствие с процедурата, предвидена в член 67, в срок от пет години от влизането в сила на Договора от Амстердам, приема:

1) [III-266] мерки относно убежището, в съответствие с Женевската конвенция от 28 юли 1951 г. и Протокола от 31 януари 1967 г. относно статуса на бежанците, както и със съответните други договори, в следните области:

а) критерии и механизми за определяне на това, коя държава-членка е отговорна за разглеждането на молба за убежище, подадена от гражданин на трета страна в една от държавите-членки;

б) минимални стандарти относно приемането на лица, търсещи убежище в държавите-членки;

в) минимални стандарти относно определянето на граждани на трети страни като бежанци;

г) минимални стандарти относно процедурите в държавите-членки за предоставяне или отказ на статут на бежанец;

2) [III-266] мерки относно бежанците и разселените лица, в следните области:

а) минимални стандарти за предоставяне на временна закрила на разселените лица от трети страни, които не могат да се завърнат в своите страни по произход, както и на лица, които поради друга причина се нуждаят от международна закрила;

б) поддържане на баланс на усилията между държавите-членки при приемане и понасяне на последиците от приемането на бежанци и разселени лица;

3) [III-267] мерки относно имиграционната политика в следните области:

а) условията за влизане и постоянно пребиваване, както и нормите относно процедурите за издаване от държавите-членки на дългосрочни визи и разрешения за постоянно пребиваване, включително и за целите на събиране на семейства;

б) незаконна имиграция и незаконно постоянно пребиваване, включително репатриране на незаконно постоянно пребиваващи лица;

4) [III-267] мерки, определящи правата и условията, при които гражданите на трети страни, които законосъобразно постоянно пребивават в държава-членка, могат да пребивават постоянно в останалите държави-членки.

Мерките, приемани от Съвета в съответствие с точка 3 и 4, не са пречка всяка държава-членка да запази или въведе в тази област национални разпоредби, които са съвместими с настоящия договор и с международните споразумения.

Мерките, приемани в съответствие с точки 2, буква б), 3, буква а) и 4 не се ограничават до посочения по-горе петгодишен период.

ЧЛЕН 64

1. [III-262] Настоящият дял не засяга упражняването на задълженията на държавите-членки за поддържането на вътрешния ред и за опазването на вътрешната сигурност.

2. [III-266] В случай, че една или повече държави-членки са изправени пред спешна ситуация, характеризираща се с внезапен приток на граждани от трети страни, и без да се засягат разпоредбите на параграф 1, Съветът, с квалифицирано мнозинство, и по предложение на Комисията, приема временни мерки в полза на засегнатите държави-членки, като продължителността им не превишава шест месеца.

ЧЛЕН 65 [III-269]

Мерките в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси с трансгранично значение, които трябва да бъдат приети в съответствие с член 67, доколкото са необходими за правилното функциониране на вътрешния пазар, включват между другото:

а) подобряване и опростяване:

- на системата за трансгранично обслужване на съдебните и извънсъдебните документи;
- на сътрудничеството при събирането на доказателства;
- на признаването и изпълнението на решенията по граждански и търговски дела, включително и извънсъдебните решения;

б) подпомагане на съвместимостта на разпоредбите, прилагани в държавите-членки, отнасящи се до колизия на закони и на юрисдикции;

в) премахване на пречките за доброто провеждане на гражданските производства, ако е необходимо, чрез подпомагане на съвместимостта на разпоредбите на гражданския процес, прилагани в държавите-членки.

ЧЛЕН 66 [III-263]

Съветът, като действа в съответствие с процедурата, посочена в член 67, приема мерки за осигуряване на сътрудничество между съответните отдели на администрациите на държавите-членки в областите, посочени в настоящия дял, както и между тези отдели и Комисията.

ЧЛЕН 67⁵¹

1. В рамките на преходен период от пет години след влизането в сила на Договора от Амстердам, Съветът действа с единодушие, по предложение на Комисията или по инициатива на държава-членка и след консултация с Европейския парламент.

2. След този петгодишен период:

- Съветът действа по предложение на Комисията; Комисията разглежда всяко искане, направено от държава-членка за отправяне на предложение до Съвета;

- Съветът с единодушие, след консултация с Европейския парламент, приема решение, с цел да направи процедурата, посочена в член 251, приложима във всички или някои области, обхванати от настоящия дял и за привеждането в съответствие на разпоредбите, отнасящи се до правомощията на Съда на Европейските общности.

3. Чрез дерогация от параграфи 1 и 2, мерките, посочени в член 62, параграф 2, буква б), i) и iii) се приемат от Съвета, с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията и след консултация с Европейския парламент, считано от влизането в сила на Договора от Амстердам.

4. Чрез дерогация от параграф 2, мерките, посочени в член 62, параграф 2, буква б), ii) и iv) се приемат от Съвета, в съответствие с процедурата, посочена в член 251, след изтичането на пет години от влизането в сила на Договора от Амстердам.

5. Чрез дерогация от параграф 1 Съветът приема, в съответствие с процедурата, посочена в член 251:

- мерките, предвидени в член 63, параграф 1 и параграф 2, а), при условие че Съветът предварително е приел в съответствие с параграф 1 от настоящия член законодателство на Общността, което определя общите правила и основните принципи във връзка с тези въпроси;

мерките, предвидени в член 65, с изключение на аспектите, които се отнасят до семейното право.

⁵¹ Изменен с Договора от Амстердам и с Договора от Ница.

ЧЛЕН 68

1. Член 234 се прилага към настоящия дял при следните обстоятелства и условия: когато е възникнал въпрос, свързан с тълкуването на настоящия дял или с валидността или тълкуването на актовете на институциите на Общността, основаващи се на настоящия дял, по висящо дело пред юрисдикция на държава-членка, чиито решения не подлежат на обжалване в съответствие с националното право, тази юрисдикция, ако счете, че се нуждае от решение по въпроса, за да се произнесе, отправя искане до Съда на Европейските общности да се произнесе по него.

2. Във всеки случай, Съдът на Европейските общности не е компетентен да се произнася по мерките или решенията, приети в приложение на разпоредбите на член 62, параграф 1, отнасящи се до поддържането на законността и до опазването на вътрешната сигурност.

3. Съветът, Комисията или държава-членка могат да поискат от Съда на Европейските общности да се произнесе по въпрос, свързан с тълкуването на настоящия дял или на актове, приети от институциите на Общността, основаващи се на него. Решението на Съда на Европейските общности в отговор на такова искане не се прилага към решения на юрисдикции на държавите-членки, които имат сила на пресъдено нещо.

ЧЛЕН 69

Прилагането на настоящия дял е предмет на разпоредбите на Протокола за позицията на Обединеното кралство и Ирландия и на Протокола за позицията на Дания и без да се засягат разпоредбите на Протокола за прилагането на някои аспекти на член 14 от Договора за създаване на Европейската общност спрямо Обединеното кралство и Ирландия.

ДЯЛ IV
ТРАНСПОРТ

ЧЛЕН 70 [III-236]

Целите на настоящия договор, свързани с въпросите, уредени в настоящия дял, се осъществяват от държавите-членки в рамките на обща транспортна политика.

ЧЛЕН 71 [III-236]⁵²

1. За целите на прилагането на член 70 и като се вземат предвид специалните аспекти на превозите, Съветът, като действа в съответствие с процедурата, посочена в член 251 и след консултация с Икономическия и социален комитет и с Комитета на регионите, установява:

а) общи правила, приложими към международния транспорт от и към територията на държава-членка или преминаване през територията на дадена държава-членка;

б) условията, при които превозвачите, които не пребивават в държава-членка, могат да извършват транспортни услуги в тази държава;

в) мерки за подобряване на безопасността на транспорта;

г) други подходящи разпоредби.

2. Чрез дерогация от процедурата, установена в параграф 1, когато прилагането на разпоредбите относно принципите на правния режим на транспорта би засегнало сериозно жизненото равнище и заетостта в някои области, и експлоатация на транспортното оборудване, въпросните разпоредби се приемат от Съвета с единодушие по предложение на Комисията, след консултиране с Икономическия и социален комитет. При това, Съветът взема предвид необходимостта от адаптиране към икономическото развитие, което ще последва от създаването на общия пазар.

ЧЛЕН 72 [III-237]⁵³

До приемането на разпоредбите, посочени в член 71, параграф 1, никоя държава-членка не може, без единодушното одобрение на Съвета да изменя разпоредби, които са в сила от 1 януари 1958 г. или, за присъединяващите се държави-членки, от датата на тяхното присъединяване, които уреждат тази материя, така че те по своите преки или косвени последици да бъдат по-неблагоприятни за превозвачите от други държави-членки, отколкото за собствените ѝ превозвачи.

ЧЛЕН 73 [III-238]

Съвместими с настоящия договор са помощите, които отговарят на нуждата от координация на транспорта или които представляват компенсация за изпълнението на някои задължения, които са присъщи на понятието за публична услуга.

ЧЛЕН 74 [III-239]

Всички мерки, предприети в рамките на настоящия договор по отношение на тарифите и условията за транспорт, вземат предвид икономическото положение на превозвачите.

ЧЛЕН 75 [III-240]⁵⁴

1. По отношение на транспорта в рамките на Общността трябва да бъде отменена дискриминацията, съществуваща под формата на различни цени и условия за превоз за едни и същи стоки, по един и същ маршрут, основани на държава на произход или местоназначение на стоките.

2. Параграф 1 не е пречка Съветът да предприеме други мерки в съответствие с член 71, параграф 1.

⁵² Изменен с Договора за Европейския съюз и с Договора от Амстердам.

⁵³ Изменен с Договора от Амстердам.

⁵⁴ Изменен с Договора от Амстердам.

3. Съветът с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията и след като се консултира с Икономическия и социален комитет, приема правила за прилагането на разпоредбите на параграф 1.

Съветът може в частност да утвърди разпоредби, необходими за да позволят на институциите на Общността да се съобразят с предвидените в параграф 1 разпоредби и да дадат възможност на потребителите да се възползват изцяло от тях.

4. Комисията по собствена инициатива или по искане на държава-членка разследва всички случаи на дискриминация, попадащи в обхвата на параграф 1, и след като се консултира със съответната държава-членка, приема необходимите решения в рамките на правилата, приети в съответствие с разпоредбите на параграф 3.

ЧЛЕН 76 [III-241]⁵⁵

1. Забранява се налагането от страна на държава-членка, във връзка с транспортната дейност, осъществявана в рамките на Общността, на цени и условия, които съдържат елемент на подкрепа или на защита на интересите на едно или повече определени предприятия или производства, освен ако това не е разрешено от Комисията.

2. Комисията по своя инициатива или по искане на държава-членка проверява условията и цените, посочени в параграф 1, като от една страна взема предвид по-специално необходимостта от съответна регионална икономическа политика, нуждите на по-слабо развитите райони и проблемите на райони, сериозно засегнати от политически обстоятелства, а от друга - отражението на тези цени и условия върху конкуренцията между различните видове транспорт.

Комисията приема необходимите решения след като се консултира с всяка заинтересована държава-членка,.

3. Предвидената в параграф 1 забрана не се прилага по отношение на тарифите, които са определени в отговор на конкуренцията.

⁵⁵ Изменен с Договора от Амстердам.

ЧЛЕН 77 [III-242]

Таксите или налозите във връзка с пресичането на границите, с които превозвачът се облага в допълнение към транспортните разходи, не могат да превишават една разумна граница, като се вземат предвид действително направените разходи.

Държавите-членки се стремят да намаляват постепенно тези разходи.

Комисията може да отправя препоръки до държавите-членки относно прилагането на този член.

ЧЛЕН 78 [III-243]

Разпоредбите на настоящия дял не представляват пречка за прилагането на мерки, предприети във Федерална република Германия, доколкото тези мерки са необходими с оглед компенсиране на неизгодните икономически обстоятелства в икономиката на някои области на Федералната република, засегнати от това разделяне, предизвикани от разделянето на Германия.

ЧЛЕН 79 [III-244]⁵⁶

Към Комисията се създава Консултативен комитет от експерти, определени от правителствата на държавите-членки. Когато Комисията счита, че това е желателно, тя се консултира с комитета относно транспортни проблеми, без да се засяга компетентността на Икономическия и социален комитет.

ЧЛЕН 80 [III-245]⁵⁷

1. Разпоредбите на този дял се прилагат по отношение на железопътния, автомобилния и вътрешния воден транспорт.

⁵⁶ Изменен с Договора от Амстердам.

⁵⁷ Изменен с Договора за Единния европейски акт и с Договора от Амстердам.

2. Съветът с квалифицирано мнозинство може да реши дали, в каква степен и по каква процедура могат да бъдат приети съответни разпоредби, отнасящи се до морския и въздушния транспорт. Прилагат се процедурните разпоредби на член 71.

ЧАСТ ТРЕТА

ПОЛИТИКИ НА ОБЩНОСТТА

ДЯЛ VI⁵⁸

ОБЩИ ПРАВИЛА ЗА КОНКУРЕНЦИЯ, ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ И СБЛИЖАВАНЕ НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВАТА

ГЛАВА 1

ПРАВИЛА НА КОНКУРЕНЦИЯ

РАЗДЕЛ 1

ПРАВИЛА, ПРИЛОЖИМИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА

ЧЛЕН 81 [III-161]

1. Забраняват се като несъвместими с общия пазар: всички споразумения между предприятия, решения на сдружения на предприятия и съгласувани практики, които биха могли да засегнат търговията между държавите-членки и които имат за своя цел или резултат предотвратяването, ограничаването или нарушаването на конкуренцията в рамките на общия пазар, и в частност такива, които:

⁵⁸ Изменен с Договора за Европейския Съюз.

- а) пряко или косвено определят покупни или продажни цени или други условия на търговията;
- б) ограничават или контролират производството, пазарите, технологичното развитие или инвестициите;
- в) осъществяват подялба на пазари или на доставчици;
- г) прилагат различни условия по отношение на еквивалентни сделки с други търговски партньори, като по този начин ги поставят при сравнително по-неблагоприятни условия;
- д) поставят сключването на договорите в зависимост от приемането на допълнителни задължения, които по своя характер или в съответствие с търговската практика нямат връзка с предмета на тези договори.

2. Всички споразумения или решения, които са забранени в съответствие с този член, са нищожни.

3. Разпоредбите на параграф 1 могат да бъдат обявени за неприложими по отношение на:

- всяко споразумение или определен вид споразумения между предприятия;
- всяко решение или определен вид решения на сдружения на предприятия;
- всяка съгласувана практика или определен вид съгласувани практики,

които допринасят за подобряване на производството или разпространението на стоки или за развитието на техническия или икономическия прогрес, като при това предоставят на потребителите справедлив дял от получените ползи, без:

- а) да налагат на участващите предприятия ограничения, които не са абсолютно необходими за постигането на тези цели;
- б) да дават възможност на такива предприятия да елиминират конкуренцията по отношение на съществена част от съответните стоки.

ЧЛЕН 82 [III-162]

Забранена като несъвместима с общия пазар е всяка злоупотреба от страна на едно или повече предприятия с господстващо положение в рамките на общия пазар или в съществена част от него, доколкото тя може да повлияе върху търговията между държавите-членки.

Такава злоупотреба в частност може да се изразява в:

- а) пряко или косвено налагане на нелоялни покупни или продажни цени или на други несправедливи условия за търговия;
- б) ограничаване на производството, пазарите или технологичното развитие във вреда на потребителите;
- в) прилагане на различни условия по отношение на еквивалентни сделки с други търговски партньори, като по този начин ги поставя в сравнително по-неблагоприятно положение;
- г) поставяне на сключването на договори в зависимост от приемането на допълнителни задължения от другите страни, които по своя характер или в съответствие с търговската практика нямат връзка с предмета на тези договори.

ЧЛЕН 83 [III-163]⁵⁹

1. Регламентите или директивите, необходими за прилагането на принципите, залегнали в член 81 и 82, се приемат от Съвета, с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията и след консултация с Европейския парламент
2. Регламентите или директивите, посочени в параграф 1, са предназначени в частност:
 - а) да гарантират спазването на забраните, предвидени в член 81, параграф 1 и член 82, като предвидят глоби и периодични парични санкции;
 - б) да предвидят подробни правила за прилагането на член 81, параграф 3, като се вземе предвид необходимостта да се осигури от една страна ефективен контрол, и от друга опростяването на административните процедури в максималната възможна степен;

⁵⁹ Изменен с Договора от Амстердам.

- в) да се определят, ако съществува необходимост от това в различните отрасли от икономиката, обхвата на приложение на членове 81 и 82;
- г) да определят съответните функции на Комисията и на Съда, при прилагането на разпоредбите на настоящия параграф;
- д) да определят отношението между националните законодателства и разпоредбите на настоящия раздел или приетите въз основа на настоящия член разпоредби.

ЧЛЕН 84 [III-164]

До влизането в сила на разпоредбите, приети в съответствие с член 83, компетентните органи в държавите-членки се произнасят относно допустимостта на споразумения, решения и съгласувани практики, както и относно злоупотребата с господстващо положение в общия пазар, в съответствие с тяхното национално право и в частност разпоредбите на член 81, параграф 3 и на член 82.

ЧЛЕН 85 [III-165]⁶⁰

1. Без да се засягат разпоредбите на член 84, Комисията осигурява прилагането на принципите, предвидени в член 81 и 82. По искане на държава-членка или по своя собствена инициатива и в сътрудничество с компетентните органи в държавите-членки, които ѝ оказват съответната помощ, Комисията разследва случаите на предполагаемо нарушение на тези принципи. Ако установи, че има такова нарушение, тя предлага съответните мерки за неговото преустановяване.
2. Ако нарушението не бъде преустановено, Комисията отбелязва нарушаването на принципите в мотивирано решение. Комисията може да публикува своето решение и да овласти държавите-членки да предприемат мерките, необходими за прекратяването на това положение, чиито условия и подробности определя тя.

⁶⁰ Изменен с Договора от Амстердам.

ЧЛЕН 86 [III-166]

1. В случаите на публични предприятия и на предприятия, на които държавите-членки са предоставили специални или изключителни права, държавите-членки нямат право нито да приемат, нито да запазят съществуването на какъвто и да е акт, който противоречи на разпоредбите, съдържащи се в настоящия договор, и в частност на разпоредбите, предвидени в член 12 и членове 81 - 89.
2. Предприятията, които са натоварени с функцията да оказват услуги от общ икономически интерес или които имат характер на фискален монопол, се подчиняват на разпоредбите, съдържащи се в настоящия договор, и в частност на правилата на конкуренцията, доколкото прилагането на тези правила не препятства фактически или юридически изпълнението на специфичните задачи, които са им възложени. Развитието на търговията не трябва да се засяга до степен, която би била в противоречие с интересите на Общността.
3. Комисията осигурява прилагането на разпоредбите на настоящия член и адресира, когато е необходимо, съответни директиви или решения към държавите-членки.

ЧЛЕН 87 [III-167]⁶¹

1. Освен когато е предвидено друго в настоящия договор, всяка помощ, предоставена от държава-членка или чрез ресурси на държава-членка, под каквато и да било форма, която нарушава или заплашва да наруши конкуренцията чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия или производството на някои стоки, доколкото засяга търговията между държавите-членки, е несъвместима с общия пазар.
2. За съвместими с общия пазар се считат:
 - а) помощи със социален характер, предоставени на отделни потребители при условие, че тези помощи се предоставят, без да се прави разграничение по отношение на произхода на засегнатите стоки;
 - б) помощи за отстраняване на щети, причинени от природни бедствия или други извънредни събития;

⁶¹ Изменен с Договора за Европейския съюз и с Договора от Амстердам.

в) помощи, предоставени на икономиката в отделни региони на Федерална република Германия, които са засегнати от разделението на Германия, доколкото тези помощи са необходими, за да се компенсират икономическите затруднения, предизвикани от това разделение.

3. За съвместими с общия пазар могат да се приемат:

а) помощите за насърчаване на икономическото развитие на региони, където жизненото равнище е необичайно ниско или където има високо равнище на непълна заетост ;

б) помощите за насърчаване изпълнението на важен проект от общоевропейски интерес или за преодоляването на сериозни затруднения в икономиката на държава-членка;

в) помощите, които имат за цел да улеснят развитието на някои икономически дейности или на някои икономически региони, доколкото тези помощи не засягат по неблагоприятен начин условията на търговия до степен, която противоречи на общия интерес;

г) помощите за насърчаване на културата и опазване на наследството, доколкото тези помощи не засягат условията на търговия и конкуренция в Общността в степен, противоречаща на общия интерес.

д) такива други видове помощи, каквито могат да бъдат определени по решение на Съвета, с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията.

ЧЛЕН 88 [III-168]

1. Комисията, в сътрудничество с държавите-членки държи под постоянно наблюдение всички системи за предоставяне на помощ, съществуващи в тези държави. Тя предлага на последните всички подходящи мерки, които са необходими за последователно развитие или функциониране на общия пазар.

2. Ако Комисията, след като е уведомила всички заинтересовани страни да представят своите мнения, установи, че помощта, предоставена от държавата или чрез ресурси на държавата, е несъвместима с общия пазар в съответствие с член 87, или че тази помощ е била използвана не по предназначение, тя взема решение, че съответната държава-членка е задължена да отмени или измени тази помощ в срок, който Комисията определя.

Ако съответната държава не се съобрази с това решение в определения срок Комисията или всяка друга заинтересована държава може, като изключение от разпоредбите на членове 226 и 227, да отнесе въпроса пряко до Съда.

По искане на държава-членка, Съветът с единодушие може да реши, че помощта, която държавата предоставя или има намерение да предостави, се счита за съвместима с общия пазар, като изключение от разпоредбите на член 87 или от предвидените в член 89 регламенти, ако такова решение може да бъде оправдано с извънредни обстоятелства. Що се отнася до въпросната помощ, ако Комисията вече е започнала процедурата, предвидена в алинея 1 от този параграф фактът, че заинтересованата държава е отправила искане до Съвета води до суспендирането на тази процедура, докато Съветът вземе отношение по въпроса.

Ако Съветът не е изразил отношението си в срок от три месеца от подаването на молбата, Комисията се произнася по случая.

3. Комисията следва да бъде информирана в разумен срок, който да ѝ даде възможност да представи своето становище по отношение на всякакви планове за предоставянето или изменението на помощта. Ако тя счита, че такъв план е несъвместим с общия пазар, като се позовава на член 87, тя без забавяне започва процедурата, предвидена в параграф 2. Заинтересованата държава-членка не може да започне прилагането на предложените мерки, докато тази процедура не доведе до постановяването на окончателно решение.

ЧЛЕН 89 [III-169]⁶²

Съветът, с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията и след консултиране с Европейския парламент, може да приема подходящи регламенти за прилагането на членове 87 и 88 и в частност може да определя условията, при които се прилага член 88, параграф 3, както и категориите помощи, които са изключени от тази процедура.

⁶² Изменен с Договора за Европейския съюз

ГЛАВА 2

ДАНЪЧНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 90 [III-170]⁶³

Нито една държава-членка не може да налага, пряко или косвено, каквито и да било вътрешни данъци върху стоките на други държави-членки, които надвишават наложените пряко или косвено върху подобните местни стоки.

Освен това никоя държава-членка не може да налага върху стоките от други държави-членки вътрешни данъци от такъв характер, че да дава косвена закрила на други стоки.

ЧЛЕН 91 [III-170]

Когато стоките се експортират на територията на друга държава-членка размерът на подлежащите на възстановяване платени данъци не може да превишава размера на налаганите върху тях вътрешни данъци нито пряко, нито косвено.

ЧЛЕН 92 [III-170]

В случай на налози, различни от данък върху оборота, акцизи и други форми на косвено данъчно облагане, не може да се извършва освобождаване или възстановяване при износ в други държави-членки и не могат да се налагат компенсационни такси по отношение на вноса от други държави-членки, без планираните мерки да са били предварително одобрени за ограничен период от Съвета с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията.

ЧЛЕН 93 [III-171]⁶⁴

Съветът, с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията и след консултиране с Европейския парламент и с Икономическия и социален комитет, приема разпоредби за

⁶³ Изменен с Договора от Амстердам.

⁶⁴ Изменен с Договора за Единния европейски акт и с Договора за Европейския съюз

хармонизиране на законодателството относно данъците върху оборота, акцизите и другите форми на косвено данъчно облагане, в степента, в която такава хармонизация е необходима за осигуряване създаването и функционирането на вътрешния пазар, в срока, посочен в член 14.

ГЛАВА 3

СБЛИЖАВАНЕ НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВАТА

ЧЛЕН 94 [III-173]⁶⁵

Съветът, с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията и след консултация с Европейския парламент и с Икономическия и социален комитет, относно сближаването на онези разпоредби, предвидени в закони, подзаконови или административни актове на държавите-членки, които пряко се отнасят до създаването или функционирането на общия пазар.

ЧЛЕН 95 [III-172]⁶⁶

1. Чрез дерогация от член 94 и освен ако в този договор не е предвидено друго, следващите разпоредби се прилагат за постигане на целите, заложи в член 14. Съветът, в съответствие с процедурата по член 251 и след консултация с Икономическия и социален комитет, приема мерките за сближаване на, законите, подзаконовите или административните разпоредби на държавите-членки, които имат за цел създаването или функционирането на вътрешния пазар.

2. Параграф 1 не се прилага за данъчни разпоредби, за разпоредби, отнасящи се до свободното движение на хора, нито пък за тези, отнасящи се до правата и интересите на заетите лица.

3. В своите предложения, предвидени в параграф 1, в областта на здравето, сигурността, защитата на околната среда и закрилата на потребителите, Комисията приема за база високо равнище на закрила, като взема под внимание, по-специално, всяко ново

⁶⁵ Изменен с Договора за европейския съюз.

⁶⁶ Изменен с Договора за Единния европейски акт и с Договора от Амстердам.

развитие, основаващо се на научните факти. В рамките на съответните си правомощия, Европейския парламент и Съветът също ще полагат усилия да постигнат тази цел.

4. Ако след приемането от Съвета или от Комисията на дадена мярка за хармонизиране, една държава-членка счете за необходимо да запази националните си разпоредби, на основание значими нужди, посочени в член 30 или отнасящи се до защитата на околната или работната среда, тя нотифицира Комисията за тях и посочва основанията за тяхното запазване.

5. Освен това, без да се засягат разпоредбите на параграф 4, ако след приемането от Съвета на мярка за хармонизиране, държава-членка счете за необходимо да въведе национални разпоредби, основаващи се на нови научни доказателства, свързани със защитата на околната или работната среда поради специфичен проблем на тази държава-членка, който е възникнал след приемането на мярката за хармонизиране, тя нотифицира Комисията за предприетите мерки и за основанията за тяхното приемане.

6. В срок от шест месеца след нотификациите, посочени в параграф 4 и 5, Комисията одобрява или отхвърля въпросните национални разпоредби, след като установи дали те представляват или не представляват средство за произволна дискриминация или прикрито ограничение на търговията между държавите-членки, и дали представляват или не пречка за функционирането на вътрешния пазар.

При липса на решение на Комисията в този срок националните разпоредби, посочени в параграф 4 и 5, се считат за одобрени.

Когато това е оправдано поради сложността на въпроса и при липса на опасност за човешкото здраве, Комисията може да нотифицира заинтересованата държава-членка, че срокът, посочен в настоящия параграф, може да бъде продължен за нов период от шест месеца.

7. Когато, в съответствие с параграф 6, на държава-членка е разрешено да запази или да въведе национална разпоредба, която дерогира от прилагането на мярката за хармонизиране, Комисията незабавно преценява дали да предложи привеждането в съответствие на тази мярка.

8. Когато държава-членка повдигне специфичен проблем, свързан с общественото здраве в област, която е била обект на предходни мерки за хармонизиране, тя нотифицира Комисията, която незабавно преценява дали да предложи подходящи мерки на Съвета.

9. Чрез дерогация от процедурата, предвидена в член 226 и 227, Комисията и всяка държава-членка могат пряко да сезират Съда на Европейските общности, ако счита, че друга държава-членка упражнява неправомерно правомощията, предвидени в този член.

10. Посочените по-горе мерки за хармонизиране съдържат, в съответните случаи, защитна клауза, предоставяща на държавите-членки правото да приемат временни мерки, основаващи се на една или повече неикономически причини, посочени в член 30 и подчинени на процедура на контрол от Общността.

ЧЛЕН 96 [III-174]

Когато Комисията установи, че дадено различие между разпоредбите установени със законова, подзаконова или административна разпоредба на държава-членка нарушава условията на конкуренция в общия пазар и че полученото в резултат на това нарушение следва да бъде отстранено, тя се консултира със заинтересованата държава-членка.

Ако в резултат на това консултиране не се достигне до споразумение за премахване на въпросното нарушение, Съветът по предложение на Комисията, като действа с квалифицирано мнозинство, издава необходимите директиви. Комисията и Съветът могат да предприемат всякакви други подходящи мерки, предвидени в настоящия Договор.

ЧЛЕН 97 [III-175]

1. Когато съществува основателно опасение, че приемането или изменението на разпоредба, съдържаща се в закон, подзаконов или административен акт би могло да предизвика нарушаване по смисъла на член 96, държавата-членка, която има желание да осъществи тази стъпка, се консултира с Комисията. След като се консултира с държавите-членки, Комисията препоръчва на заинтересованите държави мерки, които биха били подходящи за предотвратяването на въпросното нарушение.

2. Ако държавата, която желае да приеме или измени своите собствени актове, не се съобрази с препоръката, адресирана до нея от Комисията, другите държави-членки не са длъжни, в съответствие с член 96, да изменят своите собствени разпоредби, за да прекратят това нарушаване. Ако държавата-членка, която е пренебрегнала препоръката на Комисията, предизвика нарушаване на конкуренцията, което има вредни последици само за нея, разпоредбите на член 96 не се прилагат.

ДЯЛ VII⁶⁷

ИКОНОМИЧЕСКА И ПАРИЧНА ПОЛИТИКА

ГЛАВА 1

Икономическа политика

ЧЛЕН 98 [III-178]

Държавите-членки провеждат техните икономически политики с оглед допринасяне за постигането на целите на Общността, определени в член 2, и в контекста на основните насоки, посочени в член 99, параграф 2. Държавите-членки и Общността действат в съответствие с принципа на отворена пазарна икономика със свободна конкуренция, като благоприятстват ефективното разпределяне на ресурси, в съответствие с принципите, предвидени в член 4.

ЧЛЕН 99 [III-179]

1. Държавите-членки провеждат икономическите си политики като въпрос от общо значение и ги координират в рамките на Съвета, в съответствие с разпоредбите на член 98.

2. Съветът, с квалифицирано мнозинство по препоръка на Комисията, формулира проект на основните насоки на икономическите политики на държавите-членки и на Общността, и докладва констатациите си на Европейския съвет.

⁶⁷ Изменен с Договора за европейския съюз.

Европейският съвет, като действа на основата на доклад от Съвета, обсъжда заключение относно общите насоки за икономическите политики на държавите-членки и на Общността.

На основата на това заключение Съветът с квалифицирано мнозинство, приема препоръка, определяща тези общи насоки. Съветът съобщава препоръката на Европейския парламент.

3. За да осигури по-тясна координация на икономическите политики и устойчивото сближаване на икономическите показатели на държавите-членки, Съветът, на основата на доклади, представени от Комисията, прави преглед на икономическото развитие на всяка от държавите-членки и на Общността, както и на съгласуваността между икономическите политики и общите насоки, посочени в параграф 2, и регулярно извършва цялостна оценка.

За целите на това многостранно наблюдение, държавите-членки предават на комисията информация относно взетите от тях важни мерки в областта на икономическата им политика и всяка друга информация, която считат за необходима.

4. Когато по процедурата по параграф 3 се установи, че икономическите политики на дадена държава-членка не са съгласувани с общите насоки, посочени в параграф 2, или че поставят в опасност правилното функциониране на икономическия и паричен съюз, Съветът може с квалифицирано мнозинство по препоръка на Комисията, да отправи необходимите препоръки до съответната държава-членка. Съветът може, с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията, да реши да публикува препоръките си.

Председателят на Съвета и Комисията докладват на Европейския парламент резултатите от многостранното наблюдение. Председателят на Съвета може да бъде поканен да се яви пред компетентна комисия на Европейския парламент, ако Съветът е публикувал препоръките си.

5. Съветът, като действа в съответствие с процедурата по член 251, може да приеме подробни правила за процедурата за многостранно наблюдение, посочена в параграфи 3 и 4 на настоящия член.

ЧЛЕН 100 [III-180]⁶⁸

1. Без да се засягат други процедури, предвидени в настоящия договор, Съветът с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията, може да вземе решение относно подходящи, в зависимост от икономическото положение мерки, в частност ако възникнат големи трудности при снабдяването с някои стоки.

2. Когато дадена държава-членка изпитва трудности или е сериозно застрашена от тежки трудности, причинени от природни бедствия или извънредни обстоятелства извън нейния контрол, Съветът с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията, може да предостави, при определени условия, финансова помощ от Общността на съответната държава-членка. Председателят на Съвета информира Европейския парламент за взетото решение.

ЧЛЕН 101 [III-181]

1. Забранява се предоставянето на овърдрафти или други видове кредитни улеснения от ЕЦБ или централните банки на държавите-членки (по-нататък “национални централни банки”), в полза на институциите или органите на Общността, централното управление, регионалните, местни или други органи на публична власт, на други органи, регулирани от публичното право, или на публични предприятия на държавите-членки, както и закупуването пряко от тях на дългови инструменти от ЕЦБ или от националните централни банки.

2. Параграф 1 не се прилага спрямо кредитни институции, които са публична собственост, които, при предоставянето на резерви от централните банки, се третират от националните централни банки и от ЕЦБ като частни кредитни институции.

ЧЛЕН 102 [III-182]

1. Забраняват се всички необосновани от разумни съображения мерки, които създават привилегирован достъп на институции или органи на Общността, органи на централната власт, регионални, местни или други органи на публична власт, други органи, регулирани от

публичното право, или публични предприятия на държавите-членки до финансови институции.

2. Съветът, като действа в съответствие с процедурата по член 251, дава определения за прилагането на забраната по параграф 1, преди 1 януари 1994 г.

ЧЛЕН 103 [III-183]

1. Общността не носи отговорност за и не поема задълженията на органите на централната власт, регионалните, местни или други органи на публична власт, на други органи, регулирани от публичното право, или на публични предприятия на държавите-членки, без с това да се засягат взаимните финансови гаранции за съвместно изпълнение на даден проект. Една държава-членка не носи отговорност за и не поема задълженията на органите на централната власт, регионалните, местни или други органи на публична власт, на други органи, регулирани от публичното право, или на публични предприятия на друга държава-членка, без с това да се засягат взаимните финансови гаранции за съвместно изпълнение на даден проект.

2. Ако е необходимо, Съветът, като действа в съответствие с процедурата по член 251, може да даде определения за прилагане на забраните по член 101 и по настоящия член.

ЧЛЕН 104 [III-184]

1. Държавите-членки трябва да избягват прекомерен държавен дефицит.

2. Комисията наблюдава развитието на състоянието на бюджета и на съществуващия държавен дълг в държавите-членки, с оглед установяването на очевидни грешки. По-специално тя следи за спазването на бюджетната дисциплина на основата на следните два критерия:

а) дали съотношението на планирания или действителен държавен дефицит спрямо brutния вътрешен продукт надвишава референтната стойност, освен ако

⁶⁸ Изменен с Договора от Ниця.

- или съотношението съществено и трайно е намаляло и е достигнало ниво, близко до референтната стойност;

- или, алтернативно, излишъкът над референтната стойност е налице само по изключение и временно и съотношението остава близко до референтната стойност;

б) дали съотношението на държавния дълг спрямо брутния вътрешен продукт надвишава референтната стойност, освен ако съотношението е достатъчно намаляващо и достига референтната стойност със задоволителни темпове.

Референтните стойности се определят в Протокола за процедурата при прекомерен дефицит, приложен към настоящия договор.

3. Ако дадена държава-членка не изпълнява изискванията по един или и по двата критерия, Комисията изготвя доклад. Докладът на Комисията взема предвид дали държавния дефицит надвишава държавните инвестиционни разходи, включително средносрочното икономическо и бюджетно състояние на държавата-членка.

Комисията може също така да изготви доклад, ако въпреки изпълнението на изискванията по критериите, тя е на мнение, че съществува риск от прекомерен дефицит в някоя държава-членка.

4. Комитетът, предвиден в член 114, дава становище по доклада на Комисията.

5. Ако Комисията прецени, че в дадена държава-членка съществува или може да възникне прекомерен дефицит, Комисията изпраща становище по този въпрос на Съвета.

6. Съветът, с квалифицирано мнозинство по препоръка на Комисията, и след като е обсъдил всички съображения, представени от заинтересованата държава-членка, решава след цялостна оценка, дали е налице прекомерен дефицит.

7. Когато е взето решение относно наличието на прекомерен дефицит по реда на параграф 6, Съветът отправя препоръки до съответната държава-членка с оглед

прекрътяването на това положение в определен срок. С изключение на разпоредбите на параграф 8, тези препоръки не се публикуват.

8. Когато установи, че в отговор на неговите препоръки не са били предприети ефективни действия в определения срок, Съветът може да публикува препоръките.

9. Ако някоя държава-членка продължава да не привежда в действие препоръките на Съвета, той може да реши да даде предизвестие на държавата-членка, в определен срок да изпълни мерки за намаляване на дефицита, считани от Съвета за необходими за справяне със ситуацията.

В този случай, Съветът може да поиска от съответната държава-членка да представи по определен график доклади, чрез които да се преценят положените от нея усилия за коригиране на положението.

10. Правото да се предявят исковете по членове 226 и 227 не може да бъде упражнено в рамките на параграфи 1 - 9 на настоящия член.

11. Докато дадена държава-членка не изпълнява решение, взето в съответствие с параграф 9, Съветът може да реши да приложи или, според случая – да засили една или повече от следните мерки:

- да изиска от съответната държава да публикува, преди издаването на облигации и ценни книжа, определена от Съвета допълнителна информация;
- да прикани Европейската инвестиционна банка да преразгледа кредитната си политика спрямо тази държава-членка;
- да изиска от съответната държава-членка да направи безлихвен депозит в подходящ размер в Общността, докато, по мнението на Съвета, прекомерния дефицит бъде коригиран;
- да наложи глоби с подходящ размер.

Председателят на Съвета уведомява Европейския парламент за взетите решения.

12. Съветът отменя някои или всичките си решения, посочени в параграфи от 6 до 9 и 11, в степента в която прекомерния дефицит на съответната държава-членка е бил, по мнението на Съвета, коригиран. Ако Съветът вече е публикувал препоръки, веднага след отмяната на решението по параграф 8, той прави публично изявление, че прекомерният дефицит в съответната държава-членка вече не съществува.

13. При вземане решенията по параграфи от 7 до 9, 11 и 12, Съветът действа по препоръка на Комисията с мнозинство от две трети от гласовете на неговите членове, претеглени в съответствие с член 205, параграф 2, като се изключват гласовете на заинтересованата държава-членка.

14. Допълнителни разпоредби относно прилагането на процедурата, описана в настоящия член, се съдържат в Протокола за процедурата при прекомерен дефицит, приложен към настоящия договор.

Съветът с единодушие, по предложение на Комисията и след консултации с Европейския парламент и с ЕЦБ, приема подходящи разпоредби, които ще заменят горепосоченият протокол.

При запазване действието на останалите разпоредби на настоящия параграф, Съветът, преди 1 януари 1994 г, с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията и след консултации с Европейския парламент, определя подробни правила и определения за прилагането на разпоредбите на горепосочения протокол.

ГЛАВА 2

Парична политика

ЧЛЕН 105 [I-30; III-185]

1. Основната цел на ЕСЦБ е да поддържа ценова стабилност. Без да се засяга тази цел, ЕСЦБ подкрепя основните икономически политики на Общността с цел да допринесе за

постигането на нейните цели, както са посочени в член 2. ЕЦБ действа в съответствие с принципа на отворената пазарна икономика при свободна конкуренция, като подкрепя ефективното разпределение на ресурсите и спазва принципите, посочени в член 4.

2. Основните задачи, осъществявани чрез ЕЦБ, са:

- да определя и осъществява паричната политика на Общността;
- да осъществява валутни операции в съответствие с разпоредбите на член 111;
- да държи и управлява официалните резерви в чуждестранна валута на държавите-членки;
- да насърчава нормалното функциониране на платежните системи.

3. Третото тире на параграф 2 не засяга държането и управлението от правителствата на държавите-членки на текущи средства в чуждестранна валута.

4. С ЕЦБ се провеждат консултации:

- по всеки предложен акт на Общността в областите на нейната компетентност;
- от националните органи, във връзка с всеки проект на нормативна разпоредба в областите на нейната компетентност, но в рамките и при условията, определени от Съвета, в съответствие с процедурата, предвидена в член 107, параграф 6.

ЕЦБ може да представя становища на съответните институции или органи на Общността или на националните власти по въпроси от нейната компетентност.

5. ЕЦБ допринася за гладкото провеждане на следваните от компетентните власти политики, свързани с разумния надзор на кредитните институции и стабилността на финансовата система.

6. Съветът може с единодушие по предложение на Комисията, след консултация с ЕЦБ и след като е получил съгласието на Европейския парламент, да възложи на ЕЦБ специфични

задачи относно политиките, свързани с разумния надзор на кредитните институции и на други финансови институции, с изключение на застрахователните предприятия.

ЧЛЕН 106 [I-30; III-186]

1. ЕЦБ има изключителното право да разрешава емитирането на банкноти в Общността. ЕЦБ и националните централни банки могат да емитират такива банкноти. Единствено банкнотите, емитирани от ЕЦБ и от националните централни банки са законно платежно средство в Общността.

2. Държавите-членки могат да емитират монети след одобрението на ЕЦБ относно размера на тиража. Съветът може, като действа в съответствие с процедурата по член 251 и след като се консултира с ЕЦБ, да приема мерки за хармонизиране на деноминациите и техническите спецификации на всички монети, предназначени за обръщение, в степента, необходима да се позволи тяхното свободно обръщение в Общността.

ЧЛЕН 107 [I-30; III-187]

1. ЕСЦБ се състои от ЕЦБ и националните централни банки.

2. ЕЦБ има правосубектност.

3. ЕСЦБ се управлява от органите за вземане на решения на ЕЦБ, които са Управителен съвет и Изпълнителен съвет.

4. Уставът на ЕСЦБ се съдържа в протокол, приложен към настоящия договор.

5. Членове 5.1, 5.2, 5.3, 17,18, 19.1, 22, 23, 24, 26, 32.2, 32.3, 32.4, 32.6, 33.1, буква а) и 36 от устава на ЕСЦБ могат да бъдат изменени от Съвета с квалифицирано мнозинство по препоръка на ЕЦБ и след консултации с Комисията, или с единодушие по предложение на Комисията и след консултации с ЕЦБ. Във всеки един от двата случая се изисква съгласието на Европейския парламент.

6. Съветът с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията и след консултации с Европейския парламент и ЕЦБ, или по препоръка на ЕЦБ и след консултации с Европейския парламент и Комисията, приема разпоредбите, посочени в членове 4, 5.4, 19.2, 20, 28.1, 29.2, 30.4 и 34.3 от устава на ЕСЦБ.

ЧЛЕН 108 [I-30; III-188]

При упражняване на правомощията и изпълнението на задачите и задълженията, възложени им в съответствие с настоящия договор и устав, нито ЕЦБ, нито национална централна банка, нито някой от членовете на техните органи за вземане на решения имат право да искат или да приемат указания от институциите или органите на Общността, от правителство на държава-членка или от някой друг орган. Институциите и органите на Общността, както и правителствата на държавите-членки се задължават да спазват този принцип и да не се стремят да оказват влияние върху членовете на органите за вземане на решения на ЕЦБ или на националните централни банки при изпълнение на техните задачи.

ЧЛЕН 109 [III-189]

Всяка държава-членка, най-късно до датата на създаване на ЕСЦБ гарантира, че нейното национално законодателство, включително уставът на централната ѝ банка, е в съответствие с разпоредбите на настоящия договор и с устава на ЕСЦБ.

ЧЛЕН 110 [I-30; III-190]

1. В изпълнение на задачите, възложени на ЕСЦБ, ЕЦБ, в съответствие с разпоредбите на настоящия договор и при условията, предвидени в устава на ЕСЦБ:

- приема регламенти, доколкото това е необходимо за осъществяване на задачите, определени в член 3.1, параграф първи, членове 19.1, 22 или 25.2 от устава на ЕСЦБ, както и в случаите, предвидени в актовете на Съвета, посочени в член 107, параграф 6;

- взема решения, необходими за осъществяване на задачите, възложени на ЕСЦБ в съответствие с настоящия договор и устава на ЕСЦБ;

- прави препоръки и дава становища;

2. Регламентът има общо приложение. Той е обвързващ в своята цялост и пряко приложим във всички държави-членки.

Препоръките и становищата нямат обвързваща сила.

Решението е обвързващо в своята цялост за адресатите му.

Членове от 253 до 256 се прилагат по отношение на регламентите и решенията, приети от ЕЦБ.

ЕЦБ може да реши да публикува решенията, препоръките и становищата си.

3. В рамките и условията, приети от Съвета по реда на член 107, параграф 6, ЕЦБ има правото да налага еднократни или периодични глоби при неизпълнение на задължения, произтичащи от нейните регламенти и решения.

ЧЛЕН 111 [III-326]⁶⁹

1. Чрез дерогация от член 300, Съветът може с единодушие по препоръка на ЕЦБ или на Комисията, и след консултации с ЕЦБ в опит да се постигне съгласие, в съответствие с целта за ценова стабилност, след консултации с Европейския парламент в съответствие с процедурата по параграф 3 за определяне на условията, да сключва формални споразумения за системата на обменния курс на екюто по отношение на валутите извън Общността. Съветът може, с квалифицирано мнозинство по препоръка на ЕЦБ или на Комисията, след консултации с ЕЦБ в опит да се постигне съгласие, в съответствие с целта за ценова стабилност, да приеме, измени или да се откаже от централните курсове на екюто в рамките на системата на обменните курсове. Председателят на Съвета уведомява Европейския парламент за приемането, изменението или отказа от централните курсове на екюто.

2. При отсъствие на система на обменните курсове по отношение на една или повече валути извън Общността по смисъла параграф 1, Съветът с квалифицирано мнозинство по препоръка на Комисията и след консултации с ЕЦБ, или по препоръка на ЕЦБ, може да формулира общите насоки за обменната политика по отношение на тези валути. Тези общи насоки не могат да накърняват основната цел на ЕСЦБ за поддържане на ценовата стабилност.

3. Чрез дерогация от член 300, когато от Общността трябва да бъдат договаряни споразумения по въпроси, свързани с паричния или валутния режим, с една или повече държави или международни организации, Съветът с квалифицирано мнозинство по препоръка на Комисията и след консултации с ЕЦБ, определя условията за преговори и сключване на тези споразумения. Тези условия осигуряват изразяването на единна позиция от страна на Общността. Комисията е изцяло асоциирана в процеса на преговори.

Споразуменията, сключени в съответствие с този параграф обвързват институциите на Общността, ЕЦБ и държавите-членки.

4. При спазване на разпоредбите на параграф 1 Съветът с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията и след съгласуване с ЕЦБ, взема решение относно позицията на Общността на международно равнище във връзка с въпроси от особено значение за икономическия и паричен съюз и неговото представителство в съответствие с разпределението на правомощията, предвидени в членове 99 и 105.

5. Без да се засяга компетентността на Общността и общностните споразумения по отношение на икономическия и паричен съюз, държавите-членки могат да преговарят в рамките на международни организации и да сключват международни споразумения.

⁶⁹ Изменен с Договора от Амстердам и с Договора от Ница.

ГЛАВА 3

Институционални разпоредби

ЧЛЕН 112 [I-30; III-382]

1. Управителният съвет на ЕЦБ се състои от членовете на Изпълнителния съвет на ЕЦБ и от управителите на националните централни банки.

2. а) Изпълнителният съвет се състои от председателя, заместник-председателя и четирима други членове.

б) председателят, заместник-председателят и другите членове на Изпълнителния съвет се назначават измежду лица, които притежават призната компетентност и професионален опит в областта на паричните и банковите въпроси, с общо съгласие на правителствата на държавите-членки, на ниво държавни глави и правителствени ръководители, по препоръка на Съвета и след консултации с Европейския парламент и Управителния съвет на ЕЦБ.

Техният мандат е осем години и не може да бъде подновяван.

Само граждани на държавите-членки могат да бъдат членове на Изпълнителния съвет.

ЧЛЕН 113 [III-383]

1. Председателят на Съвета и един член от Комисията могат да участват в заседанията на Управителния съвет на Европейската централна банка без да имат право да гласуват.

Председателят на Съвета може да представя предложение за обсъждане до Управителния съвет на Европейската централна банка.

2. Председателят на Европейската централна банка получава покана да участва в срещите на Съвета, когато Съветът обсъжда въпроси, свързани с целите и задачите на ЕСЦБ.

3. ЕЦБ изпраща до Европейския парламент, Съвета и Комисията, а също и до Европейския съвет годишен доклад за дейностите на ЕСЦБ и за паричната политика както за предходната, така и за текущата година. Председателят на ЕЦБ представя този доклад на Съвета и на Европейския парламент, който може да проведе общ дебат по него.

Председателят на ЕЦБ и другите членове от Изпълнителния съвет могат, по искане на Европейския парламент или по тяхна инициатива, да бъдат изслушвани от компетентните комисии на Европейския парламент.

ЧЛЕН 114 [III-192]

1. За насърчаване на координацията между политиките на държавите-членки в пълната степен, необходима за функционирането на вътрешния пазар, се създава Паричен комитет, който има съвещателни функции.

Той има следните задачи:

- да следи паричните и финансови условия на държавите-членки и на Общността, както и общата платежна система на държавите-членки и редовно да докладва за това на Съвета и на Комисията;
- по искане на Съвета или на Комисията, или по собствена инициатива, да дава становища за разглеждане от тези институции;
- без да се засяга член 207, да допринася за подготовката на работата на Съвета по членове 59, 60, 99, параграфи 2, 3, 4 и 5, 100, 102, 103, 104, 116, параграф 2, 117, параграф 6, 119, 120, 121, параграф 2 и 122, параграф 1;
- да прави преглед, поне веднъж годишно, на състоянието на движението на капитали и свободата на плащания, в резултат на прилагането на настоящия договор и на мерките, приети от Съвета; прегледът обхваща всички мерки, свързани с движението на капитали и плащания; Комитетът докладва на Комисията и на Съвета резултатите от този преглед.

Държавите-членки и Комисията назначават по двама членове на Паричния комитет.

2. [III-192] В началото на третия етап се създава Икономически и финансов комитет. Паричният комитет, предвиден в параграф 1, се разпуска.

Икономическият и финансов комитет има следните задачи:

- да издава становища по искане на Съвета или на Комисията, или по собствена инициатива, предназначени за тези институции;
- да следи икономическото и финансово положение на държавите-членки и на Общността и да докладва редовно за това на Съвета и на Комисията, а именно относно финансовите отношения с трети страни и международни институции;
- без да се засяга член 207, да допринася за подготовката на работата на Съвета по членове 59, 60, 99, параграфи 2, 3, 4 и 5, 100, 102, 103, 104, 105, параграф 6, 106, параграф 2, 107, параграфи 5, и 6, 111, 119, 120, параграфи 2 и 3, 122, параграф 2 и 123, параграфи 4 и 5, и да изпълнява останалите консултативни и подготвителни задачи, възложени му от Съвета;
- да извършва, поне веднъж годишно, преглед на положението по отношение на движението на капитали и свободата на плащанията, така както те произтичат от прилагането на настоящия договор и на мерките, приети от Съвета; този преглед засяга всички мерки, свързани с движението на капитали и с плащанията; Комитетът докладва на Комисията и на Съвета за резултатите от този преглед.

Всяка една от държавите-членки, Комисията и ЕЦБ назначават максимално по двама членове на Комитета.

3. [III-192] Съветът, с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията и след консултации с ЕЦБ и Комитета по настоящия член приема условията относно състава на Икономическия и финансов комитет. Председателят на Съвета информира Европейския парламент за това решение.

4. [III-192] Освен задачите по параграф 2, ако и докато има държави-членки предмет на дерогация, по смисъла на членове 122 и 123, Комитетът прави преглед на паричното и финансово състояние, както и общата платежна система на тези държави-членки и докладва редовно за това на Съвета и на Комисията.

ЧЛЕН 115 [III-193]

По въпросите, попадащи в приложното поле на членове 99, параграф 4, 104, с изключение на параграф 14, 111, 121, 122 и 123, параграфи 4 и 5, Съветът или някоя от държавите-членки могат да поискат от Комисията да отправи, според случая, препоръка или предложение. Комисията разглежда тази молба и представя незабавно заключенията си пред Съвета.

ГЛАВА 4

Преходни разпоредби

ЧЛЕН 116⁷⁰

1. Вторият етап от постигането на икономическия и паричен съюз започва на 1 януари 1994 г.
2. Преди тази дата:
 - а) всяка държава-членка:
 - приема, когато е необходимо, подходящи мерки за спазване на забраните, предвидени в член 56;
 - приема, ако е необходимо, и с оглед позволяване на оценката, предвидена в алинея б), многогодишни програми, предназначени да осигурят трайното сближаване, необходимо за постигане на икономическия и паричен съюз, в частност по отношение на ценовата стабилност и стабилните публични финанси;

б) Съветът, на основата на доклад от Комисията, оценява постигнатия напредък по отношение на икономическото и парично сближаване, и по-специално по отношение на ценовата стабилност и стабилните публични финанси, и постигнатия напредък при прилагането на законодателството на Общността относно вътрешния пазар.

3. Разпоредбите на членове 101, 102, параграф 1, 103, параграф 1 и 104 с изключение на параграфи 1, 9, 11 и 14 се прилагат от началото на втория етап.

Разпоредбите на членове 100, параграф 2, 104, параграфи 1, 9 и 11, 105, 106, 108, 111, 112, 113 и 114, параграфи 2 и 4 се прилагат от началото на третия етап.

4. През втория етап държавите-членки се стремят да избягнат прекомерен държавен дефицит.

5. През втория етап всяка държава-членка, според случая, започва процеса, водещ до независимост на нейната централна банка, в съответствие с член 109.

ЧЛЕН 117 [III-199]⁷¹

1. В началото на втория етап се създава и изпълнява задачите си Европейски паричен институт (по-нататък "ЕПИ"); той има правосубектност и се ръководи и управлява от Съвет, състоящ се от председател и управителите на националните централни банки, един от които е заместник-председател.

Председателят се назначава с общо съгласие на правителствата на държавите-членки на ниво държавни глави или ръководители на правителства по препоръка на Съвета на ЕПИ, след консултации с Европейския парламент и със Съвета. Председателят се избира измежду лица с призната компетентност и професионален опит по парични или банкови въпроси. Председателят на ЕПИ трябва да бъде гражданин на държава-членка. Съветът на ЕПИ назначава заместник-председателя.

Уставът на ЕПИ е поместен в протокол, приложен към настоящия договор.

⁷⁰ Изменен с Договора от Амстердам.

⁷¹ Изменен с Договора от Амстердам.

2. [III-199] ЕПИ:

- засилва сътрудничеството между националните централни банки;
- засилва координацията на паричните политики на държавите-членки, с цел осигуряване на ценова стабилност;
- следи функционирането на Европейската парична система;
- провежда консултации по въпроси от компетентността на националните централни банки, които засягат стабилността на финансовите институции и пазари;
- поема функциите на Европейския фонд за парично сътрудничество, който се разпуска; условията на разпускане са посочени в устава на ЕПИ;
- улеснява използването на ежото и контролира развитието му, включително гладкото функциониране на клиринговата система в ежю.

3. За подготовката на третия етап ЕПИ:

- подготвя инструментите и процедурите, необходими за провеждането на единна парична политика през третия етап;
- насърчава хармонизацията, когато е необходимо, на правилата и практиките за събирането, изготвянето и разпространението на статистически данни в областите от неговата компетентност;
- изготвя правилата за операциите, които трябва да бъдат проведени от националните централни банки в рамките на ЕСЦБ;
- насърчава ефективността на презграничните плащания;

- упражнява надзор над техническото изготвяне на екю банкнотите.

Най-късно до 31 декември 1996 г. ЕПИ определя регулаторната, организационна и логистична рамка, необходима на ЕСЦБ за изпълнение на задачите ѝ през третия етап. Тази рамка се предоставя на ЕЦБ с оглед вземането на решение на датата на нейното установяване.

4. ЕПИ, с мнозинство от две трети от членовете на неговия съвет, може да:

- формулира становища или препоръки за общата ориентация на паричната политика и политиката на обменния курс, както и за свързани мерки, въведени във всяка държава-членка;
- предоставя становища или препоръки на правителствата или на Съвета по политиките, които могат да засегнат вътрешната или външна парична ситуация в Общността и в частност, функционирането на Европейската парична система;
- изпраща препоръки на паричните органи на държавите-членки относно провеждането на тяхната парична политика.

5. ЕПИ, с единодушие, може да реши да публикува становищата и препоръките си.

6. Съветът се консултира с ЕПИ по всяко предложение за акт на Общността, в неговите сфери на компетентност.

В рамките и при условията, определени от Съвета с квалифицирано мнозинство и по предложение на Комисията, и след консултации с Европейския парламент и ЕПИ, властите на държавите-членки се консултират с ЕПИ, относно всеки проект на законодателна разпоредба в неговата сфера на компетентност.

7. Съветът може с единодушие, по предложение на Комисията и след консултация с Европейския парламент и ЕПИ, да възложи на ЕПИ и други задачи за подготвяне на третия етап.

8. Когато настоящият договор предвижда консултативна роля на ЕЦБ, препратките към ЕЦБ следва да се считат като препратки към ЕПИ до създаването на ЕЦБ.

9. През втория етап терминът “ЕЦБ”, използван в членове 230, 232, 233, 234, 237 и 218 следва да се счита като отнасящ се до ЕПИ.

ЧЛЕН 118

Валутният състав на екю кошницата не се променя.

От началото на третия етап стойността на екюто се фиксира неотменимо в съответствие с член 123, параграф 4.

ЧЛЕН 119 [III-201]

1. Когато дадена държава-членка изпитва затруднения или е сериозно заплашена от затруднения по отношение на платежния баланс, като резултат от цялостно неравновесие в платежния баланс, или като резултат от вида валута на нейно разположение, и когато тези затруднения могат в частност да застрашат функционирането на общия пазар или прогресивното изпълнение на общата търговска политика, Комисията незабавно проучва положението във въпросната държава и действията, които като се е възползвала от всички средства, с които разполага, тази държава е предприела или може да предприеме в съответствие с разпоредбите на настоящия договор. Комисията посочва мерките, които препоръчва да вземе съответната държава.

Ако действието, предприето от държава-членка и мерките, предложени от Комисията се окажат недостатъчни за преодоляване на трудностите, които са възникнали или поставят в опасност, Комисията, след консултации с Комитета по член 114, препоръчва на Съвета предоставянето на взаимопомощ и подходящите начини за това.

Комисията редовно уведомява Съвета за положението и неговото развитие.

2. Съветът с квалифицирано мнозинство предоставя тази взаимопомощ; той приема директиви или решения, съдържащи условията и детайлите на тази помощ, която може да бъде под формата на:

а) съгласуван подход към или в рамките на всякакви други международни организации, към които могат да се обръщат за помощ държавите-членки;

б) мерки, необходими за избягване на отклонения в търговията, когато държавата-членка запазва или въвежда отново количествени ограничения срещу трети страни;

в) предоставянето на ограничени кредити от останалите държави-членки с тяхно съгласие.

3. Ако взаимопомощта, препоръчана от Комисията, не бъде предоставена от Съвета или ако предоставената взаимопомощ и предприетите мерки се окажат недостатъчни, Комисията разрешава на държавата-членка, която изпитва затруднения, да вземе защитни мерки, чиито условия и детайли се определят от Комисията.

Това разрешение може да бъде отменено, а условията и детайлите изменени от Съвета, с квалифицирано мнозинство.

4. При спазване на член 122, параграф 6, настоящият член спира да се прилага в началото на третия етап.

ЧЛЕН 120 [III-202]

1. Когато настъпи внезапна криза в платежния баланс и не бъде взето незабавно решение по смисъла на член 119, параграф 2, съответната държава-членка може, като предпазна мярка, да предприеме необходимите защитни мерки. Тези мерки трябва да причиняват възможно най-малко смущение във функционирането на общия пазар и техният обхват не трябва да бъде по-широк, отколкото е строго необходимо за преодоляване на внезапно възникналите затруднения.

2. Комисията и останалите държави-членки трябва да бъдат уведомени за тези защитни мерки не по-късно от тяхното влизане в сила. Комисията може да препоръча на Съвета предоставянето на взаимопомощ по член 119.

3. След като Комисията е дала становище и са били проведени консултации с Комитета по член 119, Съветът може с квалифицирано мнозинство да реши, че съответната държава-членка трябва да измени, спре или отмени посочената по-горе защитна мярка.

4. При спазване на член 122, параграф 6, настоящият член спира да се прилага от началото на третия етап.

ЧЛЕН 121 [III-198]

1. Комисията и ЕПИ докладват на Съвета относно постигнатия напредък по изпълнението от страна на държавите-членки на техните задължения, във връзка с постигането на икономическия и паричен съюз. Тези доклади включват преглед на съвместимостта между националните законодателства на държавите-членки, включително устройствените закони на техните национални централни банки, и членове 108 и 109 от настоящия договор и устава на ЕСЦБ. Тези доклади изследват и постигането във висока степен на устойчиво сближаване според изпълнението на следните критерии от страна на всяка държава-членка:

- постигане във висока степен на ценова стабилност; това става ясно, когато размерът на инфлацията се приближава в най-голяма степен до онзи в трите държавите-членки с най-добри показатели по отношение на ценовата стабилност;

- устойчивост на държавната финансова позиция; това е видно от постигането на държавна бюджетна позиция без прекомерен дефицит, по смисъла на член 104, параграф 6;

- спазване в нормални граници на отклонение, в съответствие с предвиденото от Механизма на обменните курсове на Европейската парична система, в продължение на най-малко две години, без да е осъществено девалвиране спрямо националната валута на която и да е от останалите държави-членки;

- трайността на сближаването, постигната от държавата-членка и от нейното участие в Механизма на обменните курсове на Европейската парична система, което намира отражение в размера на лихвените проценти в дългосрочен аспект.

Четири критерия, посочени в настоящия параграф и съответните срокове, през които те трябва да бъдат спазвани, са доразвити в Протокол, приложен към настоящия договор. Докладите на Комисията и на ЕПИ трябва също така да вземат предвид развитието на ежото, последиците от интеграцията на пазарите, състоянието и развитието на платежните баланси по текущата сметка и проучването на развитието на разходите за единица труд и останалите ценови индекси.

2. На основата на тези доклади Съветът, с квалифицирано мнозинство по препоръка на Комисията, оценява:

- за всяка държава членка – дали тя отговаря на необходимите условия за приемане на единна валута;

- дали мнозинството от държавите-членки изпълняват необходимите условия за приемане на единна валута;

и дава препоръка с констатациите си на Съвета, заседаващ на ниво държавни глави или ръководители на правителства. Прави се консултация с Европейския парламент, който изпраща становището си на Съвета, заседаващ на ниво държавни глави или ръководители на правителства.

3. Като се вземат предвид докладите по параграф 1 и становището на Европейския парламент по параграф 2, Съветът, заседаващ на ниво държавни глави или ръководители на правителства, с квалифицирано мнозинство, не по-късно от 31 декември 1996 г.:

- решава, на основата на препоръките на Съвета по параграф 2, дали мнозинството от държавите-членки изпълняват необходимите условия за приемането на единна валута;

- решава дали на този етап е подходящо за Общността да встъпи в третия етап,

и, ако е така,

- определя дата за началото на третия етап.

4. Ако до края на 1997 г. датата за началото на третия етап не е била определена, третият етап започва на 1 януари 1999 г. Преди 1 юли 1998 г. Съветът, заседаващ на ниво държавни глави или ръководители на правителства, след повтаряне на процедурата, предвидена в параграфи 1 и 2, с изключение на второто тире на параграф 2, като взема предвид докладите, посочени в параграф 1 и становището на Европейския парламент, с квалифицирано мнозинство и на основата на препоръките на Съвета, посочени в параграф 2, утвърждава кои държави-членки изпълняват необходимите условия за приемане на единната валута.

ЧЛЕН 122 [III-197; III-198]⁷²

Ако е било взето решение за определяне на датата в съответствие с член 121, параграф 3, Съветът въз основа на препоръките си, посочени в член 121, параграф 2, с квалифицирано мнозинство по препоръка на Комисията, решава дали, и ако е така, кои държави-членки предмет на дерогация, съгласно определението на параграф 3 от настоящия член. В договора тези държави-членки се наричат “държави-членки, предмет на дерогация”.

Ако Съветът е утвърдил кои държави-членки изпълняват необходимите условия за приемане на единна валута в съответствие с член 121, параграф 4, държавите-членки, които не изпълняват условията са предмет на дерогация, съгласно определението в параграф 3 на настоящия член. В договора тези държави-членки се наричат “държави-членки, предмет на дерогация”.

2. Поне веднъж на всеки две години или по искане на държава-членка, предмет на дерогация, Комисията и ЕЦБ докладват на Съвета в съответствие с процедурата, предвидена в член 121, параграф 1. След консултации с Европейския парламент и след обсъждане в Съвета, заседаващ на ниво държавни глави или ръководители на правителства, Съветът с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията решава кои държави-членки,

⁷² По силата на член 5 от Договора за присъединяване на България и Румъния те участват в Икономическия и валутен съюз от датата на присъединяване като държави-членки с дерогация по смисъла на член 122 от Договора за ЕО.

предмет на дерогация изпълняват условията, на основата на критериите по член 121, параграф 1, и отменя дерогациите на съответните държави-членки.

3. Дерогацията, посочена в параграф 1, налага да не се прилагат по отношение на държавата-членка следните членове: членове 104, параграфи 9 и 11, 105, параграфи 1, 2, 3 и 5, 106, 110, 111 и 112, параграф 2, буква б). Изключването на такава държава-членка и на нейната централна банка от правата и задълженията в рамките на ЕСЦБ е уредено в глава IX от устава на ЕСЦБ.

4. В членове 105, параграфи 1, 2 и 3, 106, 110, 111 и 112, параграф 2, буква б), “държави-членки” следва да се чете като “държави-членки, които не са предмет на дерогация”.

5. Правото на глас на държавите-членки, предмет на дерогация, се суспендира за решенията на Съвета, по членовете на настоящия договор, посочени в параграф 3. В този случай, чрез дерогация от членове 205 и 250, параграф 1, квалифицирано мнозинство се определя като две трети от гласовете на представителите на държавите-членки, които не са предмет на дерогация, претеглени в съответствие с член 205, параграф 2, а за актовете, за които е необходимо единодушие се изисква единодушието на тези държави-членки.

6. Членове 119 и 120 продължават да се прилагат по отношение на държавите-членки, които не са предмет на дерогация.

ЧЛЕН 123⁷³

1. Веднага след вземане на решението за началната дата на третия етап в съответствие с член 121, параграф 3, или според случая – веднага след 1 юли 1998 г:

- Съветът приема разпоредбите, посочени в член 107, параграф 6;
- правителствата на държавите-членки, които не са предмет на дерогация назначават, в съответствие с процедурата на член 50 от устава на ЕСЦБ, председателя, заместник-председателя и останалите членове на Изпълнителния съвет на ЕЦБ. Ако има държави-членки, предмет на дерогация, броят на членовете на Изпълнителния съвет може да бъде по-

малък от предвидения в член 11.1 от устава на ЕСЦБ, но при никакви обстоятелства не може да бъде по-малък от четирима.

От момента на назначаване на Изпълнителния съвет се учредяват ЕСЦБ и ЕЦБ, които се подготвят за пълно встъпване във функциите си, както е предвидено в настоящия договор и в устава на ЕСЦБ. Те упражняват в пълнота компетенциите си от първия ден на третия етап.

2. Веднага след създаването на ЕЦБ, ако е необходимо, тя поема функциите на ЕПИ. ЕПИ започва ликвидация при създаването на ЕЦБ; условията по ликвидацията се съдържат в устава на ЕПИ.

3. [III-198; III-199] Докато има държави-членки, предмет на дерогация, и без да се засяга член 107, параграф 3 от настоящия договор, Генералният съвет на ЕЦБ, посочен в член 45 от устава на ЕСЦБ се конституира като трети ръководен орган на ЕЦБ.

4. На датата, поставяща началото на третия етап, Съветът при единодушие на държавите-членки без дерогация, по предложение на Комисията и след като се консултира с ЕЦБ, приема обменните курсове, по които техните валути се фиксират необратимо и по който необратимо фиксиран курс техните валути се заменят с ЕКЮ, като ЕКЮ става законно платежно средство. Тази мярка сама по себе си не променя външната стойност на ЕКЮ. Съветът, с квалифицирано мнозинство от посочените държави-членки, по предложение на Комисията и след като се консултира с ЕЦБ, взема и останалите мерки, необходими за бързото въвеждане на ЕКЮ като единна валута на тези държави-членки. Прилага се второто изречение на член 122, параграф 5.

5. Ако се реши, по процедурата по член 122, параграф 2, да се отмени дерогация, Съветът с единодушие на държавите-членки, които не са предмет на дерогация и заинтересованата държава-членка, по предложение на Комисията и след консултации с ЕЦБ, приема курса, при който екюто заменя валутата на съответната държава-членка, и взема останалите мерки, необходими за въвеждане на екюто като единна валута в съответната държава-членка.

⁷³ Изменен с Договора от Ница.

ЧЛЕН 124 [III-200]

1. До началото на третия етап, всяка държава-членка третира политиката си на обменния курс като въпрос от общ интерес. При това държавите-членки вземат предвид натрупания опит в сътрудничеството в рамките на Европейската парична система (ЕПС) и развитието на ежюто, и зачитат съществуващите правомощия в тази област.
2. От началото на третия етап и докато има държава-членка, предмет на дерогация, параграф 1 се прилага по аналогия спрямо политиката на обменния курс на тази държава-членка.

ДЯЛ VIII⁷⁴

ЗАЕТОСТ

ЧЛЕН 125 [III-203]

Държавите-членки и Общността, в съответствие с разпоредбите на настоящия дял, работят за изработването на координирана стратегия за заетостта и, по-специално, за развитието на квалифицирана, обучена и адаптивна работна сила, както и на пазари на труда, които да могат да реагират бързо на икономическите промени, с оглед постигането на целите, изброени в член 2 от Договора за Европейския съюз и в член 2 от настоящия договор.

ЧЛЕН 126 [III-204]

1. Държавите-членки, посредством своите политики за заетост, допринасят за осъществяването на целите, посочени в член 125, по начин, съвместим с главните насоки на икономическите политики на държавите-членки и на Общността, приети в съответствие с член 99, параграф 2.

⁷⁴ Въведен с Договора от Амстердам

2. Държавите-членки, като имат предвид националните практики, свързани с отговорностите на социалните партньори, считат насърчаването на заетостта за въпрос от общ интерес и координират своите действия в това отношение в рамките на Съвета, в съответствие с разпоредбите на член 128.

ЧЛЕН 127 [III-205]

1. Общността съдейства за постигането на високо равнище на заетост като поощрява сътрудничеството между държавите-членки и подкрепя, и ако е необходимо, допълва техните действия. При това съдействие тя зачита изцяло правомощията на държавите-членки в тази област.

2. Целта да се постигне високо равнище на заетост се взема предвид при определянето и изпълнението на политиките и действията на Общността.

ЧЛЕН 128 [III-206]

1. Европейският съвет прави ежегоден преглед на състоянието на заетостта в Общността и приема заключения по тези въпроси въз основа на съвместен годишен доклад на Съвета и Комисията.

2. Въз основа на заключенията на Европейския съвет Съветът, по предложение на Комисията и след консултация с Европейския парламент, Икономическия и социален комитет, Комитета на регионите и посочения в член 130 Комитет по заетостта, като действа с квалифицирано мнозинство, изготвя всяка година насоки, които държавите-членки вземат предвид при осъществяването на техните политики за заетостта. Тези основни насоки са съвместими с насоките, приети в съответствие с член 99, параграф 2.

3. Всяка държава-членка представя в Съвета и в Комисията годишен доклад относно приетите от нея основни мерки за изпълнение на своята политика за заетостта в светлината на посочените в параграф 2 основни насоки за заетостта.

4. Съветът, въз основа на посочените в параграф 3 доклади, и след като получи становището на Комитета по заетостта, ежегодно оценява осъществяването на политиките по заетостта на държавите-членки, в светлината на основните насоки на заетостта. Съветът, като действа с квалифицирано мнозинство, по препоръка на Комисията, може, ако счете за необходимо в резултат от този преглед, да отправи препоръки до държавите-членки.

5. Въз основа на резултатите от този преглед Съветът и Комисията изготвят и предоставят на Европейския съвет съвместен годишен доклад за състоянието на заетостта в Общността и за изпълнението на основните насоки за заетостта.

ЧЛЕН 129 [III-207]

Съветът, като действа в съответствие с процедурата, посочена в член 251 и след консултация с Икономическия и социален комитет и Комитета на регионите, може да приеме насърчителни мерки, насочени към стимулиране сътрудничеството между държавите-членки и към подкрепа на тяхната дейност в областта на заетостта посредством инициативи за развитие на обмена на информация и най-добри практики чрез предоставяне на сравнителни анализи и консултантски съвети, както и като се развиват новаторски подходи и се оценява опитът, по-специално чрез пилотни проекти.

Тези мерки не включват хармонизиране на законовите и подзаконовите разпоредби на държавите-членки.

ЧЛЕН 130 [III-209]

Съветът, след консултация с Европейския парламент, създава Комитет по заетостта със статут на консултативен орган, с цел развитието на координацията между държавите-членки на политиките за заетост и за пазар на труда. Задачите на Комитета са:

- да следи развитието на състоянието на заетостта и на политиките за заетост в държавите-членки на Общността;

- без да се засягат разпоредбите на член 207, да дава становище по искане на Съвета или на Комисията, или по своя инициатива, и да съдейства за подготовката на обсъжданията в Съвета, посочени в член 128;

При осъществяването на своя мандат Комитетът се консултира със социалните партньори.

Всяка държава-членка и Комисията назначават по двама члена на комитета.

ДЯЛ IX⁷⁵ ОБЩА ТЪРГОВСКА ПОЛИТИКА

ЧЛЕН 131 [III-314]

Чрез създаването на митнически съюз помежду им, държавите-членки имат за цел да допринесат, в общ интерес, за хармоничното развитие на световната търговия, прогресивното премахване на ограниченията на международната търговия и понижаването на митническите бариери.

Общата търговска политика отчита благоприятния ефект, който премахването на митата между държавите-членки може да има върху увеличаването на конкурентната сила на предприятията в тези държави.

ЧЛЕН 132⁷⁶

1. Без да се засягат поетите между държавите-членки задължения в рамките на други международни организации, те прогресивно хармонизират системите, с които предоставят помощи за износа си в трети страни, в степента необходима да се гарантира, че конкуренцията между предприятията на Общността няма да бъде опорочена.

По предложение на Комисията Съветът с квалифицирано мнозинство издава необходимите за тази цел директиви.

⁷⁵ Изменен с Договора за европейски съюз

⁷⁶ Изменен с Договора от Амстердам.

2. Предходните разпоредби не се прилагат към такова възстановяване на мита и такси с равностоеен на мито ефект, както и към връщане на косвени данъци, включително данъци върху оборота, акцизи и други косвени данъци, каквото е допустимо при износ на стоки от държава-членка в трета страна, доколкото тези възстановявания не надвишават размера на прекия или косвения налог върху изнесените стоки.

ЧЛЕН 133 [III-315]⁷⁷

1. Общата търговска политика се основава на единни принципи, в частност по отношение на промените в тарифните ставки, сключването на тарифни и търговски споразумения, постигането на единство по отношение на мерките за либерализация, експортната политика и мерките за търговска защита като например онези, които се предприемат в случай на дъмпинг или субсидии.

2. Комисията внася предложения в Съвета във връзка с прилагането на общата търговска политика.

3. Когато е необходимо да се водят преговори за сключване на споразумения с една или повече държави или международни организации, Комисията отправя препоръки до Съвета, който разрешава на Комисията да започне необходимите преговори. Съветът и Комисията отговарят за съответствието на сключените споразумения с вътрешната политика и вътрешните правила на Общността.

Комисията осъществява преговорите, като провежда консултации със специален комитет, назначен от Съвета, за да подпомага Комисията при осъществяването на тази задача и в рамките на директивите, които Съветът може да адресира до нея. Комисията редовно се отчита пред специалния комитет за напредъка на преговорите.

Прилагат се съответните разпоредби на член 300.

4. При осъществяване на правомощията, предоставени му от настоящия член, Съветът приема решения с квалифицирано мнозинство.

⁷⁷ Изменен с Договора за Европейския съюз и с Договора от Ница.

5. Разпоредбите на параграфи 1 до 4 се прилагат и при договарянето и сключването на споразумения в областта на търговията с услуги и търговските аспекти на интелектуалната собственост, доколкото посочените споразумения не са обхванати от посочените параграфи и без да се засягат разпоредбите на параграф 6.

Чрез дерогация от параграф 4 Съветът решава с единодушие при договарянето и сключването на споразумение в една от областите, посочени в първа алинея, когато това споразумение включва разпоредби, за които се изисква единодушие за приемането на вътрешни правила, или когато се отнасят до област, в която Общността все още не е упражнила правомощията си, предоставени ѝ по силата на Договора, като приема вътрешни правила.

Съветът решава с единодушие при договарянето и сключването на хоризонтално споразумение, доколкото това също се отнася до предходната алинея или до втора алинея от параграф 6.

Настоящият параграф не накърнява правата на държавите-членки да поддържат и сключват споразумения с трети страни или международни организации, доколкото тези споразумения са съобразени с правото на Общността и други приложими международни споразумения.

6. Съветът не може да сключва споразумения, ако те предвиждат разпоредби, които надвишават вътрешните правомощия на Общността, в частност като водят до хармонизиране на законовите или подзаконовите разпоредби на държавите-членки в области, в които настоящият договор изключва такова хармонизиране.

В тази връзка, чрез дерогация от първа алинея на параграф 5, споразуменията относно търговията с културни и аудиовизуални услуги, образователни услуги, социални и здравни услуги попадат в обхвата на споделената компетентност на Общността и нейните държави-членки. Следователно решението на Общността съгласно съответните разпоредби на член 300 при договарянето на такива споразумения се допълва задължително от общото съгласие на държавите-членки. Договорените по такъв начин споразумения се сключват съвместно от Общността и държавите-членки.

Договарянето и сключването на международни споразумения в областта на транспорта продължават да се регулират от разпоредбите на дял V и член 300.

7. Без да се засяга първа алинея от параграф 6, Съветът с единодушие, по предложение на Комисията и след като се консултира с Европейския парламент, може да разшири прилагането на параграфи 1 до 4 и спрямо международни преговори и споразумения относно интелектуалната собственост, доколкото те не са обхванати от параграф 5.

ЧЛЕН 134⁷⁸

За да гарантира, че изпълнението на мерките на търговската политика, предприети в съответствие с Договора от която и да е държава-членка, няма да бъде препятствано чрез отклоняване на търговски потоци или, когато различията между тези мерки водят до икономически трудности в една или повече държави-членки, Комисията препоръчва методите за необходимото сътрудничество между държавите-членки. Ако не направи това, Комисията може да разреши на държавите-членки да предприемат необходимите защитни мерки, условията и детайлите за които се определят от нея.

В неотложни случаи, държавите-членки искат разрешение от Комисията сами да предприемат необходимите мерки, която взема решение възможно най-скоро; след това съответните държави-членки съобщават мерките на останалите държави-членки. Комисията може по всяко време да реши, че съответната държава-членка трябва да измени или отмени въпросните мерки.

При избора на такива мерки, се дава приоритет на онези от тях, които причиняват най-малко смущение във функционирането на общия пазар.

⁷⁸ Изменен с Договора за Европейския съюз.

ДЯЛ X⁷⁹

МИТНИЧЕСКО СЪТРУДНИЧЕСТВО

ЧЛЕН 135 [III-152]

В рамките на приложното поле на настоящия договор Съветът, като действа в съответствие с процедурата, посочена в член 251, приема мерки за засилване на митническото сътрудничество между държавите-членки и между тях и Комисията. Тези мерки не се отнасят до прилагането на националното наказателно право или до националното управление на правосъдието.

ДЯЛ XI⁸⁰

СОЦИАЛНА ПОЛИТИКА, ОБРАЗОВАНИЕ, ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ И МЛАДЕЖ

Глава I⁸¹

Социални разпоредби

ЧЛЕН 136 [III-209]⁸²

Общността и държавите-членки, като осъзнават основните социални права, като онези, залегнали в Европейската социална харта, подписана в Торино на 18 октомври 1961 г. и в Хартата на Общността за основните социални права на работниците, си поставят за цел насърчаване на заетостта, подобряване на условията на живот и труд, така че да се постигне тяхното хармонизиране докато се осъществява подобряването, осигуряване на подходяща социална закрила, социален диалог, развитие на човешките ресурси с оглед високо и устойчиво равнище на заетост и борба с изключването от социалния живот.

⁷⁹ Въведен с Договора от Амстердам.

⁸⁰ Заглавие изменено с Договора за Европейския съюз.

⁸¹ Реструктурирана с Договора от Амстердам.

⁸² Изменен с Договора от Амстердам.

За тази цел Общността и държавите-членки прилагат мерки, които отчитат разнообразието от национални практики, по-специално в областта на договорните отношения, както и необходимостта от поддържането на конкурентноспособността на икономиката на Общността.

Те считат, че такова развитие ще последва както от функционирането на общия пазар, който ще благоприятства хармонизирането на социалните системи, така и от процедурите, предвидени в настоящия договор и от сближаването на законовите, подзаконовите и административните разпоредби.

ЧЛЕН 137 [III-210]⁸³

1. С оглед постигането на целите на член 136, Общността подкрепя и допълва дейностите на държавите-членки в следните области:

- а) подобряване в частност на работната среда с цел закрилата на здравето и безопасността на работниците;
- б) условия на труд;
- в) обществено осигуряване и социална закрила на работниците;
- г) закрила на работниците при прекратяване на трудовия договор;
- д) информиране и консултиране на работниците;
- е) представителство и колективна защита на интересите на работниците и работодателите, включително съвместно вземане на решения в съответствие с параграф 5;
- ж) условия за заетост на граждани на трети страни, законно пребиваващи на територията на Общността;

⁸³ Изменен с Договора от Амстердам и с Договора от Ница.

- з) интегриране на лицата, изключени от пазара на труда, без да се накърнява член 150;
- и) равенство между мъже и жени по отношение на възможностите на пазара на труда и третирането при работа;
- к) борба срещу социалната изолация;
- л) модернизация на системите за социална закрила, без да се засяга буква в).

2. За целта Съветът:

а) може да предприеме мерки, насочени към насърчаване на сътрудничеството между държавите-членки чрез инициативи, имащи за цел да подобрят познанието, да развият обмена на информация и на най-добри практики, да поощряват новаторски подходи и да оценяват опита, без хармонизиране на законовите и подзаконовите разпоредби на държавите-членки;

б) може да приема в областите, изброени в параграф 1, а) - и), посредством директиви, минимални изисквания, които следва да бъдат приложени постепенно, като се имат предвид условията и техническите правила във всяка държава-членка. Тези директиви избягват налагането на административни, финансови и правни ограничения по начин, който би попречил на създаването и развитието на малки и средни предприятия.

Съветът решава в съответствие с процедурата по член 251, след като се консултира с Икономическия и социален комитет и Комитета на регионите, с изключение на областите, изброени в параграф 1, в), г), е) и ж) от настоящия член, по които Съветът решава с единодушие по предложение на Комисията, след като се консултира с Европейския парламент и посочените комитети. Съветът с единодушие, по предложение на Комисията, след като се консултира с Европейския парламент, може да вземе решение, процедурата по член 251 да бъде приложена към параграф 1, г), е) и ж) от настоящия член.

3. Държава-членка може да възложи на социалните партньори по тяхно съвместно искане прилагането на директивите, приети в съответствие с параграф 2.

В този случай тя е длъжна да осигури не по-късно от датата, до която директивата следва да бъде транспонирана в съответствие с член 249, социалните партньори да са въвели необходимите мерки по споразумението, като от заинтересованата държава-членка се изисква да предприеме необходимите мерки, които да ѝ позволят по всяко време да бъде в състояние да гарантира резултатите, изисквани от тази директива.

4. Разпоредбите, приети в съответствие с настоящия член:

- не засягат правото на държавите-членки да определят основните принципи на техните системи за обществено осигуряване и не могат да оказват съществено влияние върху финансовото равновесие на тези системи;

- не са пречка за държавите-членки, които желаят да запазят или въведат по-строги предпазни мерки, съвместими с настоящия договор.

5. Разпоредбите на настоящия член не се прилагат спрямо заплащането, правото на сдружаване или правото да се налага локаут.

ЧЛЕН 138 [III-211]⁸⁴

1. Комисията има за задача да развива консултациите между социалните партньори на равнище Общност и приема всякакви необходими мерки, за да улесни техния диалог, като оказва балансирана подкрепа на страните.

2. За тази цел, преди да внесе предложения в областта на социалната политика, Комисията се консултира със социалните партньори относно възможната насока на дадено действие на Общността.

3. Ако след тази консултация Комисията счита, че е препоръчително действие от страна на Общността, тя се консултира със социалните партньори относно съдържанието на предвижданото предложение. Социалните партньори представят на Комисията становище или, а когато това е необходимо, препоръка.

4. При тази консултация социалните партньори могат да информират Комисията за тяхното желание да започнат процедурата, предвидена в член 139. Продължителността на процедурата не може да превишава девет месеца, освен ако заинтересованите социални партньори и Комисията не решат съвместно този срок да бъде продължен.

ЧЛЕН 139 [III-212]⁸⁵

1. Диалогът между социалните партньори на равнище Общност може да доведе, ако те пожелаят, до договорни отношения, включително и до споразумения.

2. Споразуменията, сключени на равнище Общност, се изпълняват било в съответствие с процедурите и практиките, специфични за социалните партньори и за държавите-членки, било при въпроси, обхванати от член 137 – по съвместно искане на подписалите ги страни, с решение на Съвета, по предложение на Комисията.

Съветът взема решение с квалифицирано мнозинство, освен когато съответният договор съдържа една или повече разпоредби, отнасящи се до областите, за които се изисква единодушие съгласно член 137, параграф 2. В този случай той решава с единодушие.

ЧЛЕН 140 [III-213]

За постигането на целите, посочени в член 136 и без да се засягат останалите разпоредби на настоящия договор, Комисията поощрява сътрудничеството между държавите-членки и улеснява координацията на техните действия във всички области на социалната политика в обхвата на настоящата глава, и по-специално в областите, отнасящи се до:

- заетостта;
- трудовото право и условията на труд;

⁸⁴ Изменен с Договора от Амстердам.

⁸⁵ Изменен с Договора от Амстердам и с Договора от Ница.

- въвеждащото и надграждащото професионално обучение;
- социалното осигуряване;
- предотвратяването на трудовите злополуки и професионалните болести;
- хигиената на труда;
- правото на синдикално сдружаване и на колективни преговори между работодателите и работниците.

За тази цел Комисията действа в тясно сътрудничество с държавите-членки посредством проучвания, становища и организиране на консултации, както по проблеми възникващи в национален план, така и по онези, които представляват интерес за международните организации.

Преди да изрази становищата, предвидени в настоящия член, Комисията се консултира с Икономическия и социален комитет.

ЧЛЕН 141 [III-214]⁸⁶

1. Всяка държава-членка осигурява прилагането на принципа за равно заплащане на мъжете и жените за равен труд или за труд с равна стойност.
2. За целите на настоящия член под “заплащане” се разбира обичайната основна или минимална заплата или надница, както и всяка друга придобивка в пари или в натура, изплатена пряко или непряко от работодателя на работника за неговия труд.

Равното заплащане без дискриминация, основаваща се на пола, означава:

- a) че заплащането за един и същи труд, положен при сделна система за заплащане, се изчислява на база една и съща мерна единица;

⁸⁶ Изменен с Договора от Амстердам.

б) че заплащането за труд, положен при повременна система за заплащане, е едно и също за една и съща работа.

3. Съветът, като действа в съответствие с процедурата, посочена в член 251, след консултация с Икономическия и социален комитет, приема мерки, които осигуряват прилагането на принципа за равни възможности и равно третиране на мъжете и жените в областта на заетостта и труда, включително и на принципа за равно заплащане за равен труд или труд с равна стойност.

4. За да се осигури на практика пълна равнопоставеност между мъжете и жените в професионалния живот, принципът за равно третиране не е пречка всяка държава-членка да запази или да приеме мерки, предвиждащи специфични придобивки за улеснение на упражняването на професионална дейност от недостатъчно представения пол или да предотврати или да компенсира неизгоди в професионалната кариера.

ЧЛЕН 142 [III-215]⁸⁷

Държавите-членки се стремят да запазят съществуващото съответствие в схемите за платен отпуск.

ЧЛЕН 143 [III-216]⁸⁸

Комисията изготвя ежегодно доклад за напредъка в изпълнението на целите, посочени в член 136, включително относно демографското състояние в Общността. Тя предава доклада на Европейския парламент, Съвета и Икономическия и социален комитет.

Европейският парламент може да приканва Комисията да изготвя доклади по специфични проблеми, отнасящи се до социалното положение.

⁸⁷ Изменен с Договора от Амстердам.

⁸⁸ Изменен с Договора от Амстердам.

ЧЛЕН 144 [III-217]⁸⁹

Съветът, след като се консултира с Европейския парламент, създава Комитет за социална закрила със статут на съвещателен орган за насърчаване на сътрудничеството в политиката в областта на социалната закрила между държавите-членки и Комисията. Комитетът има следните задачи:

- да следи социалната ситуация и развитието на политиката в областта на социалната закрила в държавите-членки и в Общността;
- да насърчава обмена на информация, опит и добра практика между държавите-членки и с Комисията;
- без да се засяга член 207, да изготвя доклади, да формулира становища или да предприема други дейности в своята област по искане на Съвета или на Комисията или по своя инициатива.

При изпълнението на своя мандат Комитетът създава подходящи контакти със социалните партньори.

Всяка държава-членка и Комисията назначават по двама членове на Комитета.

ЧЛЕН 145 [III-218]

Комисията включва в своя годишен доклад до Европейският парламент отделна глава във връзка с развитието на социалното положение в рамките на Общността.

Европейският парламент може да покани Комисията да състави доклади във връзка със специфични проблеми, отнасящи се до социалното положение.

⁸⁹ Изменен с Договора от Ница.

ГЛАВА 2

ЕВРОПЕЙСКИ СОЦИАЛЕН ФОНД

ЧЛЕН 146 [III-219]

За да се подобрят възможностите за заетост на работниците във вътрешния пазар и с това да се допринесе за повишаване на жизненото равнище, се създава Европейски социален фонд, в съответствие с изложените по-долу разпоредби; фондът се стреми да улесни заетостта на работниците и да увеличи географската и професионална мобилност в рамките на Общността, както и да улесни тяхното адаптиране към промените в промишлеността и в производствените системи, в частност чрез професионална квалификация и преквалификация.

ЧЛЕН 147 [III-219]

Управлението на Фонда се възлага на Комисията.

При осъществяването на тази своя задача Комисията се подпомага от Комитет, председателстван от член на Комисията и съставен от представители на правителствата, професионалните съюзи и работодателските организации.

ЧЛЕН 148 [III-219]⁹⁰

Съветът, като действа в съответствие с процедурата, посочена в член 251 и след консултация с Икономическия и социален комитет и Комитета на регионите, приема решенията по прилагане, отнасящи се до Европейския социален фонд.

⁹⁰ Изменен с Договора за европейския съюз и с Договора от Амстердам.

ГЛАВА 3⁹¹

ОБРАЗОВАНИЕ, ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ И МЛАДЕЖ

ЧЛЕН 149 [III-282]

1. Общността допринася за развитието на качествено обучение чрез насърчаване на сътрудничеството между държавите-членки и, ако е необходимо, чрез подпомагане и допълване на техните действия, като напълно зачита отговорностите на държавите-членки за съдържанието на учебния процес и организацията на образователните системи и тяхното културно и езиково разнообразие.

2. Действията на Общността целят:

- развиването на европейско измерение в образованието, особено чрез обучение и разпространение на езиците на държавите-членки;
- насърчаване на мобилността на студенти и преподаватели, *inter alia* чрез стимулиране на академичното признаване на дипломи и срокове на обучение;
- насърчаване на сътрудничеството между образователните институции;
- развиване на обмена на информация и опит по проблеми, които са общи за образователните системи на държавите-членки;
- насърчаване на развитието на младежкия обмен и обмена на социално-образователни инструктори;
- насърчаване на развитието на дистанционното образование.

3. Общността и държавите-членки поощряват сътрудничеството с трети страни и с компетентните международни организации в областта на обучението, в частност Съвета на Европа.

⁹¹ Разпоредбите по тази глава са изменени с Договора за европейския съюз.

4. За да допринесе за постигането на целите по настоящия член, Съветът:

- като действа в съответствие с процедурата по член 251, след консултации с Икономическия и социален комитет и с Комитета на регионите, приема поощрителни мерки, с изключение на всякаква хармонизация на закони и подзаконови актове на държавите-членки;
- приема препоръки с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията.

ЧЛЕН 150 [III-283]⁹²

1. Общността провежда политика за професионална квалификация, която подкрепя и допълва действията на държавите-членки, като напълно зачита отговорностите на държавите-членки относно съдържанието и организацията на професионалната квалификация.

2. Действията на Общността имат за цел:

- да улеснят адаптирането към промените в промишлеността, в частност чрез професионална квалификация и преквалификация;
- да подобрят първоначалната и продължаваща професионална квалификация с оглед подобряване на професионалната интеграция и реинтеграция на пазара на труда;
- да улеснят достъпа до професионална квалификация и да насърчават мобилността на обучаващите и обучаваните, и в частност на младите хора;
- да стимулират сътрудничеството по въпросите на квалификацията между общообразователните или учебните институции и фирми;

⁹² Изменен с Договора от Амстердам

- да развиват обмен на информация по проблеми, общи за учебните системи на държавите-членки.

3. Общността и държавите-членки поощряват сътрудничеството с трети страни и с компетентните международни организации в областта на професионална квалификация.

4. Съветът, като действа в съответствие с процедурата, посочена в член 251 и след консултация с Икономическия и социален комитет и с Комитета на регионите, приема мерки, с които да подпомогне постигането на целите, посочени в настоящия член, с изключение на всякакво хармонизиране на законовите и подзаконовите разпоредби на държавите-членки.

ДЯЛ XII

КУЛТУРА

ЧЛЕН 151 [III-280]⁹³

1. Общността дава своя принос за разцвета на културите на държавите-членки, като зачита тяхното национално и регионално многообразие и същевременно извежда на преден план общото културно наследство.

2. Действията на Общността са насочени към насърчаване на сътрудничеството между държавите-членки и, ако е необходимо – подкрепа и допълване на техните действия в следните области:

- подобряване на знанията и разпространяване на културата и историята на европейските народи;

- опазване и закрила на културното наследство от европейско значение;

- културен обмен с нетърговска цел;

- художествени и литературни произведения, включително и в аудиовизуалния сектор.

⁹³ Изменен с Договора от Амстердам.

3. Общността и държавите-членки подкрепят сътрудничеството с трети страни и компетентни международни организации в сферата на културата и в частност със Съвета на Европа.

4. Общността взема предвид културните аспекти при своята дейност по силата на други разпоредби на настоящия договор, по-специално, за да зачита и развива разнообразието на нейните култури.

5. С цел да допринесе за осъществяването на целите, посочени в настоящия член, Съветът:

- в съответствие с процедурата, предвидена в член 251, след консултации с Комитета на регионите, приема поощрителни мерки, с изключение на хармонизацията на закони и подзаконови актове в държавите-членки. Съветът действа с единодушие при прилагане на процедурата, предвидена в член 251;

- приема препоръки с единодушие, по предложение на Комисията.

ДЯЛ XIII

ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ

ЧЛЕН 152 [III-278]⁹⁴

1. При разработването и изпълнението на всички политики и дейности на Общността се осигурява високо равнище на закрила на човешкото здраве.

Действията на Общността, които допълват националните политики, са насочени към подобряването на общественото здраве, предотвратяването на болестите и заболяемостта при хората и на източниците на опасност за човешкото здраве. Тези действия обхващат също борбата с големите заплахи за здравето, като поощряват научните изследвания относно

⁹⁴ Изменен с Договора от Амстердам.

техните причини, пренасяне и предотвратяване, а също така и здравната информация и просвета.

Общността допълва действията на държавите-членки за намаляване на вредата от наркотиците за здравето, включително посредством информация и превантивни мерки.

2. Общността поощрява сътрудничеството между държавите-членки в областите, посочени в този член, и ако е необходимо, оказва подкрепа на техните действия.

Държавите-членки, във връзка с Комисията, координират помежду си своите политики и програми в областите, посочени в параграф 1. Комисията може в тясна връзка с държавите-членки да предприема всякаква полезна инициатива за развитието на тази координация.

3. Общността и държавите-членки насърчават сътрудничеството с трети страни и с компетентните международни организации в областта на общественото здраве.

4. Съветът, като действа в съответствие с процедурата, посочена в член 251 и след консултация с Икономическия и социален комитет и с Комитета на регионите, допринася за постигането на целите, посочени в този член, като приема:

а) мерки, въвеждащи високи стандарти на качество и на сигурност на органите и субстанциите от човешки произход, на кръвта и кръвните продукти; тези мерки не са пречка всяка държава-членка да запази или да въведе по-стриктни защитни мерки;

б) чрез дерогация от член 37 – мерки във ветеринарната и фитосанитарната област, които имат за пряка цел закрилата на общественото здраве;

в) поощрителни действия, предназначени да защитят и подобрят човешкото здраве, с изключение на всякакво хармонизиране на законовите и подзаконовите разпоредби на държавите-членки.

Съветът може с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията, да приеме препоръки за целите, изброени в този член.

5. Действията на Общността в областта на общественото здраве зачитат изцяло задълженията на държавите-членки да организират и предоставят здравни услуги и медицински грижи. В частност, мерките, посочени в параграф 4, буква а), не засягат националните разпоредби относно донорството на органи и кръводаряването или използването на органи и кръв за медицински цели.

ДЯЛ XIV

ЗАЩИТА НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ

ЧЛЕН 153⁹⁵

1. [Ш-235] С цел подкрепа на интересите на потребителите и осигуряването на високо равнище на закрила на потребителите, Общността съдейства за закрилата на здравето, сигурността и икономическите интереси на потребителите, както и за развитието на тяхното право на информация, просвета и самоорганизиране с цел защита на техните интереси.

2. [Ш-120] Изискванията за защита на потребителите се вземат под внимание при определянето и осъществяването на другите политики и действия на Общността.

3. [Ш-235] Общността допринася за постигането на целите, посочени в параграф 1 посредством:

а) мерки, които тя приема по силата на член 95 в рамките на доизграждането на вътрешния пазар;

б) мерки, които подкрепят и допълват политиката, осъществявана от държавите-членки и осигуряват наблюдението върху нея.

4. [Ш-235] Съветът, като действа в съответствие с процедурата, посочена в член 251 и след консултация с Икономическия и социален комитет, приема мерките, посочени в параграф 3, буква б).

5. [III-235] Мерките, приети по силата на параграф 4, не са пречка за която и да е държава-членка да запази или въведе по-стриктни защитни мерки. Тези мерки трябва да бъдат съвместими с настоящия договор. Те се нотифицират на Комисията.

ДЯЛ XV

ТРАНСЕВРОПЕЙСКИ МРЕЖИ

ЧЛЕН 154 [III-246]

1. За да подпомогне постигането на целите, посочени в членове 14 и 158, и да даде възможност на гражданите на Съюза, на икономическите оператори и на регионалните и местни общности да извлекат пълните ползи от създаването на област без вътрешни граници, Общността дава своя принос за установяването и развитието на трансевропейски мрежи в областта на транспорта, далекосъобщенията и енергийната инфраструктура.

2. В рамките на една система на отворени и конкурентни пазари, действията на Общността имат за цел насърчаване на взаимосвързаността и на оперативната съвместимост на националните мрежи, както и достъпа до такива мрежи. В частност те отчитат необходимостта от свързването на островните региони, на регионите-анклави и на периферните региони, с централните региони на Общността.

ЧЛЕН 155 [III-247]⁹⁶

1 За постигане на целите, посочени в член 154 Общността:

⁹⁵ Изменен с Договора от Амстердам

⁹⁶ Изменен с Договора от Амстердам.

- създава поредица от основни насоки, обхващащи целите, приоритетите и най-общите насоки на мерките, предвидени в областта на трансевропейските мрежи; тези основни насоки определят проектите от общ интерес;
- прилага всякакви мерки, които биха могли да се окажат необходими за осигуряване на оперативната съвместимост на мрежите и в частност в областта на техническата стандартизация;
- може да подкрепя проекти от общ интерес, които са подкрепени от държавите-членки и определени в рамките на насоките, посочени в първо тире, по-специално под формата на проучвания за възможностите за изпълнение, гаранции или субсидии за покриване на лихви. Общността може също така да даде своя принос чрез Кохезионен фонд, създаден в съответствие с член 161, с цел да се финансират специфични проекти от държавите-членки в областта на транспортната инфраструктура.

Дейностите на Общността вземат предвид потенциалната икономическа жизнеспособност на проектите.

2. Държавите-членки, като поддържат връзка с Комисията, координират помежду си политиките, водени от тях на национално равнище, които могат да има важно значение за постигането на целите, посочени в член 154. Комисията може, в тясно сътрудничество с държавите-членки, да предприема всякакви полезни инициативи за насърчаване на тази координация.

3. Общността може да реши да си сътрудничи с трети страни, с цел да поощри изпълнението на проектите от общ интерес и да осигури възможност за взаимното функциониране на мрежите.

ЧЛЕН 156 [III-247]⁹⁷

Насоките и другите мерки, посочени в член 155, параграф 1, се приемат от Съвета с единодушие, в съответствие с процедурата, предвидена в член 251 и след консултация с Икономическия и социалния комитет и Комитета на регионите.

Основните насоки и проектите от общ интерес, които се отнасят до територията на държава-членка, изискват одобрението на заинтересованите държави-членки.

ДЯЛ XVI

ПРОМИШЛЕНОСТ

ЧЛЕН 157 [III-279]⁹⁸

1. Общността и държавите-членки гарантират съществуването на условията, необходими за конкурентоспособността на промишлеността в Общността.

За тази цел, в съответствие със системата на отворените и конкурентноспособни пазари, тяхното действие е насочено към:

- ускоряване на приспособяването на промишлеността към структурните промени;
- поощряване на благоприятна среда за инициативността и за развитието на предприятията в цялата Общност, и в частност на малките и средни предприятия;
- поощряване на среда, благоприятна за сътрудничество между предприятията;
- подпомагане на по-доброто използване на промишления потенциал на политиката на иновации, научни изследвания и технологично развитие.

⁹⁷ Изменен с Договора от Амстердам.

⁹⁸ Изменен с Договора от Ница.

2. Държавите-членки се консултират взаимно, като поддържат връзка с Комисията и когато е необходимо, координират своите действия. Комисията може да предприема всякакви полезни инициативи за насърчаване на тази координация.

3. Общността допринася за осъществяването на целите, предвидени в параграф 1, чрез своята политика и дейности в съответствие с останалите разпоредби на настоящия договор. Съветът, в съответствие с процедурата по член 251 и след като се консултира с Икономическия и социален комитет, може да взема решения за специфични мерки в подкрепа на действията на държавите-членки за постигане на целите, посочени в параграф 1.

Настоящият дял не предоставя основания за въвеждането от страна на Общността на каквито и да е мерки, които биха могли да доведат до нарушаване на конкуренцията или да съдържат данъчни разпоредби или разпоредби, отнасящи се до правата и интересите на заетите лица.”

ДЯЛ XVII

ИКОНОМИЧЕСКО И СОЦИАЛНО СБЛИЖАВАНЕ

ЧЛЕН 158 [III-220]⁹⁹

1. За да насърчи цялостното си хармонично развитие, Общността разработва и осъществява свои инициативи, които водят до укрепването на нейната икономическо и социално сближаване.

2. По-специално Общността има за цел намаляването на неравенството между нивата на развитие на различните региони и изостаналостта на най-необлагодетелстваните региони или острови, включително селските райони.

ЧЛЕН 159 [III-221]¹⁰⁰

Държавите-членки осъществяват своята икономическа политика и я координират по такъв начин, че да постигнат целите, предвидени в член 158. Формулирането и прилагането на политиките и дейностите на Общността, както и осъществяването на вътрешния пазар, се съобразяват с целите, предвидени в член 158, като допринасят за тяхното осъществяване. Общността също така подкрепя осъществяването на тези цели чрез действията, които предприема посредством структурните фондове (Европейски фонд за ориентиране и гарантиране на селското стопанство, частта за ръководство, Европейски социален фонд, Европейски фонд за регионално развитие), Европейската инвестиционна банка и други съществуващи финансови инструменти.

Комисията внася доклад в Европейския парламент, Съвета, Икономическия и социален комитет и Комитета за регионите на всеки три години относно осъществения напредък в реализирането на икономическото и социално сближаване, и относно начина, по който различните средства, предвидени в настоящия член, са допринесли за него. Този доклад, ако е необходимо, се придружава от подходящи предложения.

Ако се окажат необходими специфични действия извън рамките на тези фондове, и без да се накърняват мерките, за които е взето решение в рамките на друга политика на Общността, тези действия могат да бъдат одобрени от Съвета в съответствие с процедурата по член 251 и след консултации с Икономическия и социален комитет и Комитета на регионите.

ЧЛЕН 160 [III-222]

Европейският фонд за регионално развитие е предназначен да подпомага преодоляването на основните различия между регионите в Общността посредством участие в развитието и структурното приспособяване на регионите, чието развитие изостава, и в конверсията на регионите със западаща индустрия.

⁹⁹ Изменен с Договора от Амстердам.

¹⁰⁰ Изменен с Договора от Ница.

ЧЛЕН 161[III-223]¹⁰¹

Без да се засяга член 162, Съветът, с единодушие, по предложение на Комисията, след като получи одобрението на Европейския парламент и се консултира с Икономическия и социален комитет и с Комитета на регионите, определя задачите, приоритетните цели и организацията на структурните фондове, което може да включва и групиране на фондовете. Съветът, като действа по същата процедура, определя и приложимите спрямо тях общи правила, разпоредбите, необходими за гарантирането на тяхната ефективност и взаимната им координация, както и координирането им с други съществуващи финансови инструменти.

Кохезионен фонд, който е създаден от Съвета в съответствие със същата процедура предоставя финансова помощ по проекти в областта на околната среда и на трансевропейските мрежи в областта на транспортната инфраструктура.

От 1 януари 2007 г. Съветът решава с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията, след като получи съгласието на Европейския парламент и след като се консултира с Икономическия и социален комитет и Комитета на регионите, ако към посочената дата са приети многогодишната финансова перспектива, приложима от 1 януари 2007 г., и свързаното с нея Междуинституционално споразумение. В противен случай процедурата, предвидена в настоящия параграф, се прилага от датата на тяхното приемане.

ЧЛЕН 162 [III-224]¹⁰²

1. Решенията по прилагане, отнасящи се до Европейския фонд за регионално развитие се приемат от Съвета, който действа в съответствие с процедурата, посочена в член 251 и след консултация с Икономическия и социален комитет и с Комитета на регионите.

2. По отношение на Европейския фонд за ориентиране и гарантиране на селското стопанство, раздел “Ориентиране” и по отношение на Европейския социален фонд продължават да се прилагат съответно член 37 и член 148.

¹⁰¹ Изменен с Договора от Амстердам и с Договора от Ница.

¹⁰² Изменен с Договора от Амстердам.

ДЯЛ XVII

НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ТЕХНОЛОГИЧНО РАЗВИТИЕ

ЧЛЕН 163 [III-248]

1. Общността има за цел да укрепва научния и технологичен потенциал на промишлеността в Общността и да съдейства за нейната по-голяма конкурентоспособност на международно ниво, като в същото време насърчава всички научни изследвания, считани за необходими по силата на други глави от настоящия договор.

2. За тази цел тя поощрява в рамките на цялата Общност предприятията, включително малките и средните, научноизследователските центрове и университети в техните дейности в областта на научните изследвания и технологичното развитие, които са от високо качество; тя подкрепя усилията им да си сътрудничат помежду си, като има за цел най-вече да осигури възможност на предприятията да използват изцяло потенциала на вътрешния пазар, в частност посредством осъществяването на национални публични търгове, определянето на общи стандарти и премахването на правните и финансови пречки пред това сътрудничество.

3. Всички дейности на Общността в съответствие с настоящия договор в областта на научните изследвания и технологичното развитие, включително и демонстрационните проекти, се определят и осъществяват в съответствие с разпоредбите на настоящия дял.

ЧЛЕН 164 [III-249]

В стремежа си да постигне тези цели Общността осъществява следните дейности, които допълват дейностите на държавите-членки:

а) осъществяване на научни изследвания, технологично развитие и пилотни програми посредством поощряването на сътрудничеството с и между предприятията, научните центрове и университетите;

б) поощряване на сътрудничеството в областта на научните изследвания, технологичното развитие и демонстрационните инициативи на Общността с трети страни и международни организации;

в) разпространяване и оптимизиране на резултатите от осъществяването на научните изследвания, технологичното развитие и демонстрационните инициативи в Общността;

г) поощряване на обучението и мобилността на занимаващите се с научни изследвания в Общността.

ЧЛЕН 165 [III-250]

1. Общността и държавите-членки координират своите дейности в областта на научните изследвания и технологичното развитие по такъв начин, че да осигурят взаимната съвместимост на техните национални политики и политиката на Общността.

2. В тясно сътрудничество с държавите-членки, Комисията може да предприеме каквато и да е полезна инициатива с цел да поощри предвидената в параграф 1 координация.

ЧЛЕН 166 [III-251]

1. Съветът приема многогодишна рамкова програма, обхващаща всички дейности на Общността, в съответствие с процедурата, посочена в член 251, след консултации с Икономическия и социален комитет. В процедурите по член 251 Съветът действа само с единодушие.

Рамковата програма:

- определя научноизследователските и технологични цели, които трябва да бъдат достигнати от дейностите, предвидени в член 164, и посочва релевантните приоритети;
- определя общите рамки на тези дейности;

- определя максималния общ размер и подробните правила за финансовото участие на Общността в рамковата програма и съответното дялово участие във всяка от предвидените дейности.

2. Рамковата програма се преработва или допълва в зависимост от промяната в ситуацията.

3. Рамковата програма се осъществява посредством специфични програми, които се разработват за всяка отделна дейност. Всяка специфична програма определя подробни правила за нейното изпълнение, определя своята продължителност и предвижда средствата, които се считат за необходими. Общата сума на средствата, които се считат за необходими, и са определени в специфичните програми, не може да превишава цялостния максимален размер, определен от рамковата програма, и за всяка една дейност.

4. Съветът, с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията, след като се консултира с Европейския парламент и Икономическия и социален комитет, приема специфичните програми.

ЧЛЕН 167 [III-252]

За прилагането на многогодишната рамкова програма Съветът:

- определя правилата за участие на предприятията, научноизследователските центрове и университетите;

- определя правила относно разпространяването на резултатите от научните изследвания.

ЧЛЕН 168 [III-252]

При осъществяване на многогодишната рамкова програма могат да бъдат приети и допълнителни програми, свързани с участието само на някои държави-членки, които ги финансират, при възможно участие на Общността.

Съветът приема разпоредби относно допълнителните програми, в частност що се отнася до разпространяването на знания и на достъпа на други държави-членки.

ЧЛЕН 169 [III-252]

При осъществяването на многогодишната рамкова програма Общността може да предвиди по споразумение със заинтересованите държави-членки своето участие в научноизследователските програми и програмите за развитие, осъществявани от няколко държави-членки, включително и участие в структури, създадени за изпълнението на тези програми.

ЧЛЕН 170 [III-252]

1. При осъществяване на многогодишната рамкова програма Общността може да предвиди сътрудничество при осъществяването на научните изследвания, технологичното развитие и демонстрационните инициативи с трети страни или международни организации.

2. Подробните условия на това сътрудничество могат да бъдат включени в споразумения между Общността и третите заинтересовани страни, които подлежат на договаряне и се сключват в съответствие с член 300.

ЧЛЕН 171 [III-253]

Общността може да създаде смесени предприятия или всякакви други структури, необходима за ефективното осъществяване на научните изследвания, технологичното развитие и демонстрационните програми на Общността.

ЧЛЕН 172¹⁰³

[III-253] Съветът, като действа с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията и след консултация с Европейския парламент и Икономическия и социален комитет, приема разпоредбите, посочени в член 171

[III-252] Съветът, като действа в съответствие с процедурата, посочена в член 251 и след консултация с Икономическия и социален комитет, приема решенията, посочени в член 167, 168 и 169. За приемането на допълнителните програми се изисква съгласието на заинтересованите държави-членки.

ЧЛЕН 173 [III-255]

В началото на всяка година Комисията изпраща доклад на Европейския парламент и на Съветът. Докладът включва информация относно осъществената дейност в областта на научните изследвания и технологичното развитие, както и на разпространяването на резултатите през предходната година, и работна програма за текущата година.

ДЯЛ XIX

ОКОЛНА СРЕДА

ЧЛЕН 174 [III-233; III-292]¹⁰⁴

1. Политиката на Общността в областта на околната среда допринася за осъществяването на следните цели:

- опазване, защита и подобряване на качеството на околната среда;
- защита на здравето на хората;

¹⁰³ Изменен с Договора от Амстердам.

¹⁰⁴ Изменен с Договора от Амстердам.

- разумно и рационално използване на природните ресурси;
- поощряване на мерките на международно ниво за справяне с регионалните и световни проблеми в областта на околната среда.

2. Политиката на Общността в областта на околната среда има за цел постигането на високо равнище на защита, като взема предвид различното състояние на регионите в Общността. Тя се основава на принципите на предпазните мерки и превантивните действия, на принципа на приоритетното отстраняване още при източника на замърсяване на околната среда и на принципа “замърсителят плаща”.

В този контекст, мерките за хармонизиране, които отговарят на изискванията за защита на околната среда включват, когато това е необходимо, клауза за нейното опазване, която разрешава на държавите-членки да приемат временни мерки, основаващи се на околната среда, а не на икономически причини, и които са подчинени на процедура на контрол от страна на Общността.

3. При разработването на своята политика в областта на околната среда, Общността отчита:

- наличните научни и технически данни;
- природните условия в различните области на Общността;
- потенциалните ползи и разходите при действие или бездействие;
- икономическото и социалното развитие на Общността като цяло и балансираното развитие на нейните региони;

4. В рамките на съответните области на тяхната компетентност Общността и държавите-членки сътрудничат с трети страни и с компетентни международни организации. Мерките за сътрудничество с Общността могат да бъдат включвани в споразумения между Общността и трети заинтересовани страни, които се договарят и сключват в съответствие с член 300.

Предходният параграф не засяга компетентността на държавите-членки да водят преговори в рамките на международни организации и да сключват международни споразумения.

ЧЛЕН 175 [III-234]¹⁰⁵

1. Съветът, като действа в съответствие с процедурата, посочена в член 251 и след консултация с Икономическия и социален комитет и с Комитета на регионите, приема решения относно действията, които Общността трябва да предприеме, за да постигне целите, посочени в член 174.

2. Чрез дерогация от процедурата за вземане на решение, предвидена в параграф 1 и без да се засяга член 95, Съветът с единодушие, по предложение на Комисията и след като се консултира с Европейския парламент, Икономическия и социален комитет и Комитета на регионите, приема:

- а) разпоредби предимно от фискален характер;
- б) мерки, които се отнасят до:
 - градоустройството и устройството на територията;
 - количественото управление на водните ресурси или мерки, които се отнасят пряко или косвено до наличието на такива ресурси;
 - земеползването с изключение на управлението на отпадъците;

¹⁰⁵ Изменен с Договора от Амстердам.

в) мерки, които съществено влияят върху избора на държавите-членки между различни енергоизточници и общата структура на тяхното енергоснабдяване.

При условията, изброени в първа алинея, Съветът може да определя въпросите, определени в първа алинея, по които решения се вземат с квалифицирано мнозинство.

3. В други области програмите за действие от общ характер, които определят приоритетните цели, които трябва да бъдат постигнати, се приемат от Съвета, който действа в съответствие с процедурата, посочена в член 251 и след консултация с Икономическия и социален комитет и Комитета на регионите.

Съветът, при условията на параграф 1 или параграф 2 в зависимост от конкретния случай приема мерките, които са необходими за осъществяването на тези програми.

4. Без да се засягат някои мерки, предприемани от Общността, държавите-членки финансират и осъществяват политика в областта на околната среда.

5. Без да се засяга принципът, че трябва да плаща замърсителят, ако мярка, основаваща се на разпоредбите на параграф 1, е свързана с разходи, които изглеждат непосилно големи за съответните органи в държава-членка, Съветът в акта за приемането на тази мярка включва подходящи разпоредби под формата на:

- временни дерогации и/или

- финансова подкрепа от Кохезионния фонд, създаден в съответствие с разпоредбите на член 161.

ЧЛЕН 176 [III-234]

Приетите в съответствие с член 175 предпазни мерки не са пречка за държавата-членка да запази съществуващите или да въведе по-строги предпазни мерки. Тези мерки трябва да бъдат съвместими с настоящия договор. Те се нотифицират на Комисията.

ДЯЛ XX

СЪТРУДНИЧЕСТВО ЗА РАЗВИТИЕ

ЧЛЕН 177 [III-292; III-316]

1. Политиката на Общността в областта на сътрудничеството за развитие, която допълва политиките, провеждани от държавите-членки, подпомага:

- устойчивото икономическо и социално развитие на развиващите се страни и в частност на онези от тях, които са в най-неблагоприятно положение;
- гладката и постепенна интеграция на развиващите се страни в световната икономика;
- кампанията срещу бедността в развиващите се страни.

2. Политиката на Общността в тази област допринася за осъществяването на общата цел за развитие и укрепване на демокрацията и правовата държава, както и за зачитане на човешките права и на основните свободи.

3. Общността и държавите-членки са длъжни да се съобразяват с поетите ангажименти и да вземат предвид целите, които са одобрили в рамките на Обединените нации и другите компетентни международни организации.

ЧЛЕН 178 [III-317]

Общността взема предвид целите, посочени в член 177 и при осъществяването на онези свои начинания, които има вероятност да засегнат и развиващите се страни.

ЧЛЕН 179 [III-317]¹⁰⁶

1. Без да се засягат останалите разпоредби на настоящия договор, Съветът, като действа в съответствие с процедурата, посочена в член 251, приема необходимите мерки за изпълнението на целите, посочени в член 177. Тези мерки могат да бъдат под формата на многогодишни програми.
2. Европейската инвестиционна банка дава своя принос при условията, посочени в нейния устав за прилагането на мерките, посочени в параграф 1.
3. Разпоредбите на настоящия член не засягат сътрудничеството с държавите от Африка, Карибския и Тихоокеанския басейн, в рамките на Конвенцията АКТ – ЕО.

ЧЛЕН 180 [III-318]

1. Общността и държавите-членки координират своите политики, свързани със сътрудничеството за развитие и се консултират взаимно относно програмите си за помощ, включително в рамките на международните организации и по време на международни конференции. Те могат да предприемат съвместни действия. Държавите-членки предоставят своята подкрепа, ако това е необходимо, за осъществяването на програмите за помощ на Общността.
2. Комисията може да предприема всякаква полезна инициатива за поощряване на посочената в параграф 1 координация.

¹⁰⁶ Изменен с Договора от Амстердам.

ЧЛЕН 181 [III-317; III-318]

В рамките на съответните области на тяхната компетентност Общността и държавите-членки си сътрудничат с трети страни и с компетентни международни организации. Условието и модалитетите на сътрудничеството на Общността могат да бъдат уточнявани в споразумения между Общността и трите заинтересовани страни, които се договарят и сключват в съответствие с член 300.

Предходният параграф не засяга компетентността на държавите-членки да водят преговори в рамките на международни организации и да сключват международни договори.

ДЯЛ XXI¹⁰⁷

ИКОНОМИЧЕСКО, ФИНАНСОВО И ТЕХНИЧЕСКО СЪТРУДНИЧЕСТВО С ТРЕТИ СТРАНИ

ЧЛЕН 181a [III-319]

1. Без да се засягат останалите разпоредби на настоящия договор и в частност на дял XX, Общността изпълнява, в областта на своята компетентност, мерки за икономическо, финансово и техническо сътрудничество с трети страни. Тези мерки допълват мерките, изпълнявани от държавите-членки и съответстващи на политиката в областта на развитието на Общността.

Политиката на Общността в тази област допринася за общата цел да се развият и укрепват демокрацията и принципа на правовата държава, както и за целта да се зачитат правата на човека и основните свободи.

2. Съветът приема с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията и след като се консултира с Европейския парламент, мерките, необходими за изпълнение на параграф 1. Съветът решава с единодушие относно споразуменията за асоцииране по член

¹⁰⁷ Въведен с Договора от Ница.

310 и споразуменията, които се сключват със страни-кандидатки за присъединяване към Съюза.

3. В рамките на съответната си компетентност Общността и държавите-членки сътрудничат с трети страни и с компетентните международни организации. Условието за сътрудничеството с Общността могат да бъдат предмет на споразумения между Общността и съответните трети страни, които се договарят и сключват в съответствие с член 300.

Първа алинея не засяга компетенциите на държавите-членки да водят преговори в международни органи и да сключват международни споразумения.

ЧАСТ ЧЕТВЪРТА

АСОЦИИРАНЕ НА ОТВЪДМОРСКИТЕ СТРАНИ И ТЕРИТОРИИ

ЧЛЕН 182 [III-286]¹⁰⁸

Държавите-членки се съгласяват да асоциират към Общността неевропейски страни и територии, които имат специални отношения с Дания, Франция и Нидерландия. Тези страни и територии (по-долу наричани "страни и територии") са посочени в приложение II към настоящия договор.

Целта на асоциирането е да съдейства за икономическото и социалното развитие на страните и териториите и да създаде тесни икономически връзки между тях и Общността като цяло.

В съответствие с принципите, предвидени в преамбюла на настоящия договор, асоциирането е предназначено преди всичко да защитава интересите и просперитета на населението на тези страни и територии, за да ги доведе до икономическия, социалния и културния напредък, към който се стремят.

¹⁰⁸ Изменен с Договор за изменение, по отношение на Гренландия, на Договорите за създаване на Европейските Общности от 1985 г. и с Договора от Амстердам.

ЧЛЕН 183 [III-287]

Асоциирането има следните цели:

1. Държавите-членки да прилагат по отношение на своята търговия със страните и териториите същото третиране, което си предоставят една на друга в съответствие с настоящия договор.
2. Всяка страна или територия да прилага по отношение на търговията си с държавите-членки и с други страни или територии същото третиране, каквото прилага по отношение на европейската държава, с която има специални отношения.
3. Държавите-членки да дават своя принос за инвестициите, които са необходими за постепенното развитие на тези страни и територии.
4. За инвестициите, които се финансират от Общността, участието в търгове и доставки трябва да бъдат отворено при еднакви условия за всички физически и юридически лица, които са граждани на държава-членка или на някоя от страните и териториите.
5. В отношенията между държавите-членки и страните и териториите правото на установяване на гражданите и на търговските дружества се регулира в съответствие с разпоредбите и процедурите, включени в главата относно правото на установяване на недискриминационна основа, при спазване на специалните разпоредби, приети по силата на член 187.

ЧЛЕН 184 [III-288]¹⁰⁹

1. Митата върху вноса в държавите-членки на стоки, произхождащи от страните и териториите се забраняват, в съответствие със забраната на мита между държавите-членки, съгласно разпоредбите на настоящия договор.
2. Митата върху вноса във всяка страна или територия от държавите-членки или от други страни или територии се забраняват, в съответствие с разпоредбите на член 25.
3. Страните и териториите могат обаче да налагат мита, които отговарят на нуждите на тяхното развитие и индустриализация, или носят приходи за техния бюджет.

¹⁰⁹ Изменен с Договор за изменение, по отношение на Гренландия, на Договорите за създаване на Европейските Общности от 1985 г. и с Договора от Амстердам.

Митата, посочени в горната алинея не могат да надвишават тези, които се налагат при внос на стоки от държавата-членка, с която всяка страна или територия има специални отношения.

4. Параграф 2 не се прилага по отношение на страни и територии, които по причина на специфичните международни задължения, с които са обвързани вече прилагат недискриминационна митническа тарифа.

5. Въвеждането или промяната на митата, налагани върху стоките, внасяни от страните и териториите, не трябва законово или фактически, да води до пряка или непряка дискриминация при внос от различните държави-членки.

ЧЛЕН 185 [III-289]

Ако размерът на митата, прилагани по отношение на стоки от трета страна при влизане в съответната страна или територия, поради прилагането на разпоредбите на член 184, параграф 1, може да предизвика смущения в търговията, които са във вреда на държава-членка, последната може да поиска от Комисията да предложи на останалите държави-членки мерки, които са необходими за преодоляване на това положение.

ЧЛЕН 186 [III-290]

При спазване на разпоредбите, отнасящи се до общественото здраве, обществената сигурност и обществения ред, свободата на движение на работниците от страните и териториите в рамките на държавите-членки, както и на работниците от държавите-членки в рамките на страните и териториите, се регулира от споразумения, които трябва да бъдат сключени впоследствие, при единодушното одобрение на държавите-членки.

ЧЛЕН 187 [III-291]¹¹⁰

Съветът, с единодушие, приема, въз основа на придобития опит в рамките на асоциирането на страните и териториите към Общността и въз основа на принципите, записани в

¹¹⁰ Изменен с Договора от Амстердам.

настоящия договор, разпоредбите, които се отнасят до реда, условията и процедурата за асоцииране на страните и териториите към Общността.

ЧЛЕН 188 [III-286]

Разпоредбите на членове от 182 до 187 се прилагат по отношение на Гренландия, при спазване на специалните разпоредби за Гренландия, определени в Протокола за специалния режим за Гренландия, приложен към настоящия договор

ЧАСТ ПЕТА

ИНСТИТУЦИИ НА ОБЩНОСТТА

ДЯЛ I

ИНСТИТУЦИОНАЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ГЛАВА 1

ИНСТИТУЦИИ

РАЗДЕЛ 1

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

ЧЛЕН 189 [I-20; I-46]¹¹¹

Европейският парламент, който се състои от представители на народите на държавите, обединени в Общността, осъществява правомощията, възложени му от настоящия договор.

Броят на членовете на Европейския парламент не надвишава 736¹¹².

¹¹¹ Изменен с Договора от Амстердам, с Договора от Ница и с с Акта относно условията за присъединяване на Република България и Румъния и промените в Учредителните договори на Европейския съюз.

¹¹² По силата на член 24, параграф 1 от Акта относно условията за присъединяване на Република България и Румъния чрез дерогация от максималния брой на членовете на Европейския парламент, определен във втори параграф на член 189 на Договора за ЕО, броят на членовете на Европейския парламент се увеличава, за да се вземе предвид присъединяването до началото на мандата от 2009 - 2014 г. на Европейския парламент. Тези

ЧЛЕН 190 [I-20;III-330]¹¹³

1. Представителите в Европейския парламент на народите на държавите, обединени в Общността, се избират чрез всеобщи преки избори.

2. Броят на представителите, избрани във всяка държава-членка, е както следва:

Белгия	24
България	17
Чешка република	24
Дания	13
Германия	99
Естония	6
Гърция	22
Испания	50
Франция	72
Ирландия	12
Италия	72
Кипър	6
Латвия	8
Литва	12
Люксембург	6
Унгария	22
Малта	5
Нидерландия	25
Австрия	17

гласове са съответно: България – 18, Румъния – 35. Параграф 2 от същия член предвижда, че преди 31 декември 2007г., България и Румъния, всяка една от тях, провежда избори за Европейски парламент чрез преки всеобщи избори. По силата на параграф 3 от този член чрез дерогация от член 190, параграф 1 от Договора за ЕО, ако изборите се провеждат след датата на присъединяване, членовете на Европейския парламент, които представляват народите на България и Румъния за периода, които започва от датата на присъединяване до всеки от изборите по параграф 2 на член 24, се избират от самите парламенти на тези държави, в съответствие с процедурата, предвидена във всяка от тези държави.

¹¹³ Изменен с Акта относно избиране на представителите в Европейския парламент, с Договора от Амстердам, с Договора от Ница и с Акта относно условията за присъединяване и промените в договорите – присъединяване на Чешката република, Република Естония, Република Кипър, Република Латвия, Република Литва, Република Унгария, Република Малта, Република Полша, Република Словения, Словашката Република и промените в учредителните договори на Европейския съюз, изменен с Акта относно условията за присъединяване на Република България и Румъния и промените в Учредителните договори на Европейския съюз.

Полша	50
Португалия	22
Румъния	33
Словения	7
Словакия	13
Финландия	13
Швеция	18
Обединено кралство	72

В случай на изменение на настоящия параграф, броят на избраните представители във всяка държава-членка трябва да осигури подходящо представителство на народите, обединени в Общността.

3. Представителите се избират за период от пет години.¹¹⁴

4. Европейският парламент изготвя предложение за избиране чрез всеобщи преки избори, съгласно уеднаквена процедура във всички държави-членки или в съответствие с принципите, общи за всички държави-членки.

Съветът с единодушие, след получаване на одобрение от Европейския парламент, който решава с мнозинство от съставляващите го членове, приема необходимите разпоредби, които препоръчва на държавите-членки за приемане в съответствие с изискванията, предвидени в техните конституции.

5. Европейският парламент, след като поиска становището на Комисията и с

¹¹⁴ Съобразно член 21, параграф 2 от Протокола относно разширяването на Европейския съюз, приложен към Договора от Ница общият брой на представителите на Европейския парламент за мандата 2004-2009 г. се равнява на броя на представителите съгласно член 190, параграф 2 от Договора за създаване на Европейската общност плюс броя на представителите на новите държави-членки в резултат на договорите за присъединяване, подписани най-късно до 1 януари 2004 г. Съобразно член 21, параграф 3, алинея 1 от Протокола относно разширяването на Европейския съюз, приложен към Договора от Ница, ако общият брой на членовете на Европейския парламент е по-малък от 732, към броя на представителите, избрани във всяка държава-членка, се прилага пропорционална корекция, така че общият брой да се доближи максимално до 732, без корекцията да води до по-голям брой представители, избрани във всяка държава-членка, отколкото е предвиден в член 190, параграф 2 от Договора за създаване на Европейската общност за мандата 1999-2004 г. Съгласно алинея 2 от същата разпоредба Съветът приема решение в тази връзка. По нататък член 21, параграф 3, алинея 3 от същия протокол постановява, че чрез дерогация от втори параграф на член 189 от Договора за създаване на Европейската общност, при влизането в сила на договорите за присъединяване след приемането на решението на Съвета съгласно втора алинея на параграф 3 от настоящия член броят на членовете на Европейския парламент може временно да надхвърли 732 за периода, до който се отнася решението. Корекцията, посочена в

одобрението на Съвета, който приема решение с квалифицирано мнозинство, приема правилата и общите условия за изпълнението на задълженията на неговите членове. Всички правила или условия във връзка с данъчното облагане на действащи или бивши членове изискват единодушно решение на Съвета.

ЧЛЕН 191 [I-46; III-331]¹¹⁵

Политическите партии на европейско равнище са важен фактор за интеграцията в рамките на Съюза. Те допринасят за формирането на европейско съзнание и за изразяването на политическата воля на гражданите на Съюза.

Съветът, като решава в съответствие с процедурата по член 251, определя правилата за политическите партии на европейско равнище и в частност правилата за тяхното финансиране.

ЧЛЕН 192 [I-20; III-332]¹¹⁶

Доколкото това е предвидено в настоящия договор, Европейският парламент участва в процеса на приемането на актовете на Общността, като осъществява своите правомощия в съответствие с процедурите, предвидени в членове 251 и 252, одобрява или предоставя консултативни мнения.

Европейският парламент може по решение на мнозинството от своите членове, да поиска от Комисията да внесе подходящо предложение по въпроси, по които той намира, че за целите на прилагането на настоящия договор е необходим акт на Общността.

първа алинея на параграф 3 от член 21, посочена по-горе, се прилага към броя на представителите, избрани в съответните държави-членки.

¹¹⁵ Въведен с Договора за европейския съюз.

ЧЛЕН 193 [III-333]¹¹⁷

При осъществяване на своите функции Европейският парламент може по искане на една четвърт от своите членове да създаде временна анкетна комисия, която да разследва, без да се засягат правомощията, предоставени от настоящия договор на други институции или органи, предполагаеми нарушения или лошо администриране при прилагането на правото на Общността, освен в случаите, когато привежданите факти са предмет на разглеждане пред съд и делото е все още висящо.

Временната анкетна комисия престава да съществува след като внесе своя доклад.

Подобните правила, отнасящи се до осъществяването на правото да се предприема разследване, се определят по общо съгласие между Европейския парламент, Съвета, и Комисията.

ЧЛЕН 194 [III-334]¹¹⁸

Всеки гражданин на Съюза и всяко физическо или юридическо лице, което пребивава или има седалище на територията на държава-членка, имат право да отправят индивидуално или съвместно с други граждани или лица, петиция до Европейския парламент по въпроси, които се отнасят до областите на компетентност на Общността и които го засягат пряко.

ЧЛЕН 195 [I-49; III-335]¹¹⁹

1. Европейският парламент назначава омбудсман, който е компетентен да получава жалби от всеки гражданин на Съюза или от всяко физическо или юридическо лице, което пребивава или има седалище в някоя от държавите-членки, относно случаи на лошо администриране в действията на институциите или органите на Общността, с изключение на Съда и на Първоинстанционния съд при изпълнение на техните съдебни функции.

¹¹⁶ Въведен с Договора за европейския съюз.

¹¹⁷ Въведен с Договора за европейския съюз.

¹¹⁸ Въведен с Договора за европейския съюз.

¹¹⁹ Въведен с Договора за европейския съюз.

В съответствие със своите функции омбудсманът извършва разследвания, които счита за обосновани, или по собствена инициатива, или въз основа на жалби, които са му били отправени пряко или с посредничеството на член на Европейския парламент, освен в случаите, когато твърденията в жалбите са предмет или са били предмет на съдебно производство. В случаите, когато омбудсманът е установил случай на лошо администриране, той сезира въпросната институция, която разполага със срок от три месеца, за да представи своето становище. Омбудсманът впоследствие предава доклад до Европейския парламент и до заинтересованата институция. Лицето, което е подало жалбата, се информира за резултата от тези разследвания.

Омбудсманът представя ежегоден доклад до Европейския парламент относно резултатите от разследванията.

2. Омбудсманът се назначава след избора на Европейския парламент за срока на мандата на парламента. Мандатът му може да бъде подновяван.

Омбудсманът може да бъде освободен от длъжност от Съда, по искане на Европейския парламент, ако не отговаря на условията, необходими за изпълняването на неговите задължения или ако е извършил сериозно нарушение.

3. Омбудсманът изпълнява функциите си при пълна независимост. При изпълнение на своите задължения той не изисква, нито получава инструкции от друг орган. По време на своя мандат омбудсманът не може да упражнява никаква друга платена или неплатена професионална дейност.

4. Европейският парламент приема правилата и общите условия, отнасящи се до изпълнението на функциите на Омбудсмана, след като поиска мнението на Комисията и след одобрението на Съвета, който се произнася с квалифицирано мнозинство.

ЧЛЕН 196 [III-336]

Европейският парламент провежда една сесия годишно. По право той се свиква на заседание втория вторник на месец март.

Европейският парламент може да бъде свикан на извънредна сесия по искане на мнозинството от неговите членове, на Съвета или на Комисията.

ЧЛЕН 197 [I-20; III-337]

Европейският парламент избира свой председател и ръководство измежду членовете си.

Членовете на Комисията могат да присъстват на всички заседания на Европейският парламент и по тяхно искане да бъдат изслушвани от името на Комисията.

Комисията отговаря устно или писмено на въпроси, зададени ѝ от Европейският парламент или от нейни членове.

Съветът бива изслушван от Европейският парламент в съответствие с условията, предвидени от Съвета в процедурния му правилник.

ЧЛЕН 198 [III-338]

Освен ако друго не е предвидено в настоящия договор, Европейският парламент приема актовете си с абсолютно мнозинство от подадените гласове.

Кворумът се определя в процедурния правилник.

ЧЛЕН 199 [III-339]

Европейският парламент приема вътрешен правилник с мнозинство от своите членове.

Актовете на Европейският парламент се публикуват по начин, предвиден в неговия процедурен правилник.

ЧЛЕН 200 [III-337]

Европейският парламент обсъжда на открито заседание общия годишен доклад, изпратен му от Комисията.

ЧЛЕН 201 [I-26; III-340]

Ако пред него е поставен въпросът за вот на недоверие относно дейността на Комисията, Европейският парламент провежда гласуване не по-рано от три дни след поставянето на този въпрос и то само чрез явно гласуване.

Ако вотът на недоверие бъде подкрепен с мнозинство от две трети от подадените гласове, които представляват мнозинство от членовете на Европейският парламент а, членовете на Комисията са длъжни да подадат колективно оставка. Те продължават да се занимават с текущите въпроси, докато бъдат заменени в съответствие с член 214. В този случай мандатът на членовете на Комисията, назначени за да я заменят, изтича на датата, на която би изтекъл мандатът на Комисията, която е подала оставка.

РАЗДЕЛ 2

СЪВЕТ

ЧЛЕН 202 [I-23; I-37]¹²⁰

За да гарантира постигането на целите, предвидени в настоящия договор, Съветът, в съответствие с разпоредбите на настоящия договор:

- осигурява координацията на общата икономическа политика на държавите-членки;
- има правомощия да приема решения;
- предоставя на Комисията, за актовете, които Съветът приема, правомощия за прилагане на правилата, които Съветът определя. Съветът може да наложи определени изисквания по отношение на упражняването на тези правомощия. Освен това, в определени случаи, Съветът може да си запази правото самият той да упражнява пряко правомощията за прилагане. Условието и редът, посочени по-горе, трябва да са в съответствие с принципите и правилата, които следва да бъдат предварително определени от Съвета с единодушие, по предложение на Комисията и след получаване на становището на Европейския парламент.

¹²⁰ Изменен с Единния европейски акт

ЧЛЕН 203 [I-23; I-24]¹²¹

Съветът се състои от по един представител на всяка държава-членка на министерско равнище, който е овластен да обвързва правителството на тази държава-членка.

Председателският пост се заема последователно от всяка държава-членка в Съвета за срок от шест месеца, по следния ред на държавите-членки:

ЧЛЕН 204 [III-342]¹²²

Съветът се свиква от своя председател по негова инициатива, по искане на един от неговите членове или на Комисията.

ЧЛЕН 205 [I-25; [III-343]¹²³

1. Съветът взема решение с мнозинство от своите членове, освен ако е предвидено друго в настоящия договор,.
2. Когато се изисква от Съвета да действа с квалифицирано мнозинство, гласовете на неговите членове имат следната тежест:

Белгия	12
България	10
Чешка република	12
Дания	7
Германия	29
Естония	4

¹²¹ Въведен с Договора за Европейския съюз

¹²² Въведен с Договора за европейския съюз

¹²³ Изменен с с Акта относно условията за присъединяване и промените в договорите – присъединяване на Чешката република, Република Естония, Република Кипър, Република Латвия, Република Литва, Република Унгария, Република Малта, Република Полша, Република Словения, Словашката Република и промените в учредителните договори на Европейския съюз, изменен с Акта относно условията за присъединяване на Република България и Румъния и промените в Учредителните договори на Европейския съюз

Гърция	12
Испания	27
Франция	29
Ирландия	7
Италия	29
Кипър	4
Латвия	4
Литва	7
Люксембург	4
Унгария	12
Малта	3
Нидерландия	13
Австрия	10
Полша	27
Португалия	12
Румъния	14
Словения	4
Словакия	7
Финландия	7
Швеция	10
Обединено кралство	29

За да се приемат, актовете на Съвета, се изискват най-малко с 255 гласа ”за”, подадени от мнозинството членовете му, когато настоящият договор изисква тези актове да се приемат по предложение на Комисията.¹²⁴

В други случаи, за приемането на актовете на Съвета, се изискват най-малко 255 гласа ”за”, подадени от най-малко две- трети от членовете.

¹²⁴ Съобразно член 3, параграф 2 от Протокола относно разширяването, при всяко разширяване този праг се изчислява по такъв начин, че изразеният в гласове праг на квалифицираното мнозинство да не надхвърля прага, получен съгласно таблицата в Декларацията за разширяването на Европейския съюз, включена в Заключителния акт на Конференцията, която прие Договора от Ница. Съгласно член 12, параграф 3 от Акта относно условията за присъединяване на Чешката република, Република Естония, Република Кипър, Република Латвия, Република Литва, Република Унгария, Република Малта, Република Полша, Република Словения, Словашката Република и промените в учредителните договори на Европейския съюз, в случай, че се присъединят по-малко от десет нови държави-членки към Европейския съюз, прагът на квалифицираното мнозинство се фиксира с решение на Съвета чрез прилагането на строга линейна аритметична интерполация, закръглена нагоре или надолу към най-близкия глас, между 71% за Съвет с 300 гласа и ниво от 72,27% за ЕС от 25 държави-членки.

3. Въздържането от гласуване на присъстващите или представляваните членове не е пречка за приемане от Съвета на актове, които изискват единодушие.

4. Когато Съветът приема решение с квалифицирано мнозинство, негов член може да поиска да се провери дали държавите-членки, от които е формирано квалифицираното мнозинство, представляват поне 62% от общото население на Съюза. Ако се окаже, че горното изискване не е изпълнено, въпросното решение не се приема.

ЧЛЕН 206 [III-343]

При гласуване всеки член на Съвета може да гласува от името на не повече от един от другите членове.

ЧЛЕН 207 [I-24; III-344]¹²⁵

1. Комитет, съставен от постоянните представители на държавите-членки, е отговорен за подготовката на работата на Съвета и за изпълнението на възложените му от Съвета задачи. Комитетът може да приема процедурни решения в случаите, предвидени в процедурния правилник на Съвета.

2. Съветът се подпомага от Генерален секретариат под ръководството на Генерален секретар, върховен представител за общата външна политика и политика на сигурност, който се подпомага от заместник-генерален секретар, отговарящ за функционирането на Генералния секретариат. Генералният секретар и заместник генералният секретар се назначават от Съвета с квалифицирано мнозинство.

Съветът взема решение относно организацията на Генералния секретариат.

3. Съветът приема свой процедурен правилник.

За целите на прилагането на член 255, параграф 3, Съветът включва в този правилник условията, при които обществеността има достъп до документите на Съвета. За целите на настоящия параграф Съветът определя случаите, при които следва да се счита, че той

действа в качеството на законодателен орган, с цел в тези случаи да се позволи по-широк достъп до документите, като в същото време се запази ефективността на процедурата по вземане на решения. Във всеки случай, когато Съветът действа в качеството на законодателен орган, резултатите от гласуването и обясненията на вота, както и записаните в протокола декларации, се публикуват.

ЧЛЕН 208 [III-345]

Съветът може да поиска от Комисията да предприеме проучвания, които счита за уместни за осъществяването на общите цели и да му представи съответни предложения.

ЧЛЕН 209 [III-346]

Съветът, след като получи становището на Комисията, приема разпоредбите, регулиращи дейността на комитетите, предвидени в настоящия договор.

ЧЛЕН 210 [III-400]¹²⁶

Съветът с квалифицирано мнозинство определя заплатите, надбавките и пенсиите на председателя и членовете на Комисията, на председателя на Съда на ЕО, на съдиите, генералните адвокати, на членовете и секретаря на Първоинстанционния съд. Той също така с квалифицирано мнозинство определя всяко плащане, осъществявано вместо възнаграждение.

¹²⁵ Изменен с Договора от Амстердам и с Договора от Ница.

¹²⁶ Изменен с Договора от Ница.

РАЗДЕЛ 3

КОМИСИЯ

ЧЛЕН 211 [I-26]

С цел да осигури функционирането и развитието на общия пазар, Комисията:

- гарантира, че разпоредбите на настоящия договор и на мерките, приети от институциите в съответствие с него се прилагат;
- дава препоръки или становища по въпроси, включени в настоящия договор, ако той изрично предвижда това, или ако Комисията го смята за необходимо;
- има свои собствени правомощия за вземане на решения и участва в разработването на мерките, приемани от Съвета и Европейския парламент, в съответствие с предвидените в настоящия договор условия;
- упражнява предоставените ѝ от Съвета правомощия по прилагането на приетите от него разпоредби.

ЧЛЕН 212 [III-352]¹²⁷

Комисията публикува ежегодно, не по-късно от един месец преди откриването на сесията на Европейския парламент, общ доклад за дейностите на Общността.

ЧЛЕН 213 [I-26; III-347]¹²⁸

1. Членовете на Комисията се избират според общата им компетентност, като тяхната независимост е извън съмнение.

Броят на членовете на Комисията е по-малък от броя на държавите-членки. Членовете на Комисията се избират чрез ротационна система според принципа на равенството, като условията за нейното прилагане се приемат от Съвета с единодушие.

¹²⁷ Въведен с Договора за европейския съюз.

¹²⁸ Въведен с Договора за европейския съюз.

Броят на членовете на Комисията се определя от Съвета с единодушие.¹²⁹

6. Членовете на Комисията, в общ интерес на Общността, са напълно независими при изпълнение на задълженията си.

При изпълнението на тези задължения те не трябва нито да търсят, нито да получават инструкции от което и да е правителство или друг орган. Те са длъжни да се въздържат от всякакво действие, несъвместимо с техните функции. Всяка държава-членка се задължава да спазва този принцип и да не опитва да оказва влияние върху членовете на Комисията при изпълнението на техните задачи.

Членовете на Комисията не могат по време на своя мандат да упражняват друга платена или неплатена професионална дейност. При встъпването си в длъжност, те тържествено поемат задължението да спазват, както по време на мандата си, така и след неговото изтичане, произтичащите от поста им задължения и в частност задължението за почтеност и въздържаност относно приемането на определени постове или облаги след края на мандата им. В случай на нарушаване на тези задължения Съдът, сезиран от Комисията или Съвета, може, според случая, да ги освободи от длъжност, според условията на член 216, или да лиши съответния член от право на пенсия или от други полагащи се облаги.

¹²⁹ Параграф 1 от член 213 е изменен, с действие от 1 януари 2007 г., по силата член 4, параграф 1 от Протокола относно разширяването на Европейския съюз, приложен към Договора от Ница във връзка с член 1, тълкуван във връзка с член 4, параграфи 1 и 2 от Договора между Кралство Белгия, Чешката република, Кралство Дания, Федерална Република Германия, Република Естония, Република Гърция, Кралство Испания, Френската Република, Ирландия, Италианската република, Република Кипър, Република Латвия, Република Литва, Великото Херцогство Люксембург, Република Унгария, Република Малта, Кралство Нидерландия, Република Австрия, Република Полша, Португалската република, Република Словения, Словашката Република, Република Финландия, Кралство Швеция, Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия (държави-членки на Европейския съюз) и Република България и Румъния, за присъединяването на Република България и Румъния към Европейския съюз. По силата на член 4, параграф 1, последен параграф от Протокола относно разширяването на Европейския съюз, приложен към Договора от Ница, това изменение се прилага, считано от датата, на която първата Комисия след датата на присъединяване на България и Румъния към Европейския съюз поеме задълженията си. До тогава по силата на член 45 от Акта относно условията за присъединяване Договора за присъединяване на Република България и Румъния промените в Учредителните договори на Европейския съюз гражданин на всяка нова държава-членка се назначава в Комисията от датата на присъединяване. Новите членове на Комисията се назначават от Съвета, който действа с квалифицирано мнозинство и по общо съгласие с председателя на Комисията, след консултации с Европейския парламент.

ЧЛЕН 214 [I-26; I-27]¹³⁰

1. Членовете на Комисията се назначават в съответствие с процедурата, предвидена в параграф 2, за период от пет години, като при необходимост се прилага член 201.

Техният мандат може да бъде подновяван.

2. Съветът, като заседава в състав от държавни глави и правителствени ръководители и решава с квалифицирано мнозинство, определя лицето, което възнамерява да номинира за председател на Комисията; кандидатурата се одобрява от Европейския парламент.

Съветът, с квалифицирано мнозинство и по общо съгласие с предложения за председател, приема списъка с другите лица, които възнамерява да назначи за членове на Комисията, съставен в съответствие с направените от всяка държава-членка предложения.

Председателят и другите така номинирани членове на Комисията се одобряват чрез гласуване като цяло, от Европейския парламент. След одобрението на Европейския парламент, Председателят и другите членове на Комисията се назначават от Съвета, който действа с квалифицирано мнозинство.

ЧЛЕН 215 [III-348]¹³¹

Освен при редовното обновяване на състава или при смърт, пълномощията на членовете на Комисията се прекратяват при доброволна оставка или освобождаване от длъжност.

Освободеното поради оставка, освобождаване от длъжност или смърт място се заема до изтичане на мандата от нов член, който се назначава от Съвета с квалифицирано мнозинство. Съветът може с единодушие да реши, че освободеното място няма нужда да се попълва.

Мандатът на така назначените членове изтича по същото време, когато изтича мандатът на членовете към момента на присъединяване.

¹³⁰ Въведен с Договора за европейския съюз, изменен с Договора от Амстердам и с Договора от Ница.

¹³¹ Въведен с Договора за европейския съюз, изменен с Договора от Ница.

При оставка, освобождаване от длъжност или смърт председателят се заменя до изтичане на неговия мандат. По отношение на смяната на председателя се прилага процедурата по член 214, параграф 2.

Освен в случаите на освобождаване от длъжност по член 216, членовете на Комисията остават на поста си, докато бъдат заменени или докато Съветът вземе решение, че няма нужда от попълване на освободеното място, в съответствие с втори параграф от настоящия член.

ЧЛЕН 216 [III-349]¹³²

Ако член на Комисията престане да изпълнява условията, необходими за упражняването на функциите си или ако е извършил сериозно нарушение, той може да бъде освободен от длъжност от Съда, по искане на Съвета или на Комисията.

ЧЛЕН 217 [I-27; III-350]¹³³

1. Комисията работи под политическото ръководство на председателя, който взема решение за вътрешната ѝ организация с оглед на гарантирането на последователност, ефективност и колегиалност в действията ѝ.
2. Възложените на Комисията отговорности се структурират и разпределят между членовете от председателя. Председателят може да прехвърля отговорности от един член на друг по време на мандата на Комисията. Членовете на Комисията изпълняват възложените им от председателя задължения под негово ръководство.
3. След като получи одобрението на колегията, председателят назначава заместник-председатели измежду членовете.
4. Член на Комисията подава оставка по искане на председателя, след като се получи одобрението на колегията.

¹³² Въведен с Договора за европейския съюз.

¹³³ Въведен с Договора за европейския съюз и с Договора от Ница.

ЧЛЕН 218¹³⁴

1. [III-397] Съветът и Комисията се консултират взаимно и по общо съгласие определят методите за тяхното сътрудничество.
2. [III-352] Комисията приема процедурен правилник, за да гарантира, че както тя, така и нейните подразделения действат в съответствие с разпоредбите на настоящия договор. Тя осигурява публикуването на този правилник.

ЧЛЕН 219[III-351]¹³⁵

Комисията приема актовете си с мнозинство от броя на своите членове, предвидено в член 213.

Заседанието на Комисията се счита за редовно, само ако на него присъства този брой членове, който е определен в нейния процедурен правилник..

РАЗДЕЛ 4

СЪД

ЧЛЕН 220 [I-29; III-359]

Съдът на ЕО и Първоинстанционният съд, всеки в рамките на съответната си юрисдикция, осигуряват спазването на законността при тълкуването и прилагането на настоящия договор.

Освен това към Първоинстанционния съд могат да бъдат създавани съдебни състави в съответствие с разпоредбите на член 225а за упражняване в определени области на правораздавателните правомощия, предвидени в настоящия договор.

¹³⁴ Въведен с Договора за европейския съюз.

¹³⁵ Въведен с Договора за европейския съюз, изменен с Договора от Амстердам и с Договора от Ница.

ЧЛЕН 221 [I-29; III-353]¹³⁶

Съдът на ЕО се състои от по един съдия от всяка държава-членка.

Съдът на ЕО заседава в състави или в разширен състав, в съответствие с предвидените за целта правила в статута на Съда на ЕО.

Съдът на ЕО може да заседава и в пленум, когато това е предвидено в неговия статут

ЧЛЕН 222 [I-29; III-354]¹³⁷

Съдът на ЕО се подпомага от осем генерални адвокати. Ако Европейският съд поиска това, Съветът може, с единодушие, да увеличи броя на генералните адвокати.

Генералният адвокат има ролята да представя публично, при пълна безпристрастност и независимост, мотивирани заключения по делата, за които съгласно статута на Съда се изисква неговото произнасяне.

ЧЛЕН 223 [I-29; III-355]¹³⁸

Съдиите и генералните адвокати на Съда на ЕО се избират измежду личности, които представят всички гаранции за независимост и които отговарят на всички условия, изисквани в техните съответни държави за заемане на най-висшите съдебни длъжности, или които са юристи с призната компетентност; те се назначават по общо съгласие от правителствата на държавите-членки за срок от шест години.

Частична подмяна на съдиите и на генералните адвокати се извършва на всеки три години, съгласно условията, предвидени в статута на Съда.

Съдиите избират помежду си председател на Съда на ЕО за срок от три години. Неговият мандат може да бъде подновяван.

¹³⁶ Изменен с Договора за европейския съюз и с Договора от Ница.

¹³⁷ Изменен с Договора от Ница.

Съдиите и генералните адвокати, чийто мандат изтича, могат да бъдат преизбрани.

Съдът на ЕО назначава секретар и определя правилата за неговата дейност.

Съдът на ЕО приема свой процедурен правилник. Този правилник подлежи на одобрение от Съвета, който взема решение с квалифицирано мнозинство.

ЧЛЕН 224 [I-29; III-356]¹³⁹

Първоинстанционният съд включва поне по един съдия от всяка държава-членка. Броят на съдиите се определя в статута на Съда на ЕО. Статутът може да предвиди Първоинстанционният съд да бъде подпомаган от генерални адвокати.

Членовете на Първоинстанционния съд се избират измежду лица, които представят всички гаранции за независимост и притежават необходимата правоспособност за заемане на висши съдебни длъжности. Те се назначават по общо съгласие на правителствата на държавите-членки за срок от шест години. Частична промяна в състава на Съда се извършва на всеки три години. Членовете, чийто мандат изтича, могат да бъдат преизбирани.

Съдиите избират помежду си председател на Първоинстанционния съд за срок от три години. Неговият мандат може да бъде подновяван.

Първоинстанционният съд назначава секретар и определя правилата за неговата дейност.

Първоинстанционният съд приема свой процедурен правилник със съгласието на Съда на ЕО. Правилата подлежат на одобрение от Съвета, който взема решение с квалифицирано мнозинство.

Разпоредбите на настоящия договор относно Съда на ЕО се прилагат и спрямо Първоинстанционния съд, освен ако в статута на Съда на ЕО не е предвидено друго.

ЧЛЕН 225 [III-358]¹⁴⁰

1. Първоинстанционният съд е компетентен да разглежда и да се произнася като първа инстанция по исковете, посочени в членове 230, 232, 235, 236 и 238, с изключение на възложените на съдебен състав и тези, които в статута са изрично запазени за Съда на ЕО.

¹³⁹ Изменен с Договора от Ница.

¹⁴⁰ Изменен с Договора за Единния европейски акт, с Договора за европейския съюз и Договора от Ница.

Статутът може да предвиди компетентност на Първоинстанционния съд и относно други категории дела.

Решенията на Първоинстанционния съд по силата на настоящия параграф подлежат на обжалване само по правни въпроси пред Съда на ЕО, съгласно предвидените в статута условия и ограничения.

2. Първоинстанционният съд е компетентен да разглежда и да се произнася по исковите срещу решения на съдебните състави, формирани в съответствие с член 225а.

Решенията на Първоинстанционния съд по настоящия параграф по изключение подлежат на обжалване пред Съда на ЕО при условията и ограниченията, предвидени в статута, в случай на сериозен риск от засягане на единството или целостта на правото на Общността.

3. Първоинстанционният съд е компетентен да разглежда и да се произнася по преюдициални въпроси, отправени към него по силата на член 234 в специфични сфери, определени от статута.

Когато Първоинстанционният съд прецени, че делото изисква принципно решение, което може да засегне единството или целостта на правото на Общността, той може да препрати делото към Съда на ЕО, който да се произнесе.

Решенията, постановени от Първоинстанционния съд относно преюдициални въпроси, могат по изключение да бъдат преразглеждани от Съда на ЕО съгласно условията и ограниченията, предвидени от статута, в случай на сериозен риск от засягане единството или целостта на правото на Общността.

ЧЛЕН 225а [III-359]¹⁴¹

Съветът с единодушие, по предложение на Комисията и след като се консултира с Европейския парламент и Съда на ЕО, или по искане на Съда на ЕО и след като се консултира с Европейския парламент и Комисията, може да създава съдебни състави,

¹⁴¹ Въведен с Договора от Ница.

натоварени да разглеждат като първа инстанция някои определени категории иски в специфични материи.

Решението за създаване на съдебен състав определя правилата за организацията на състава и уточнява обхвата на компетенциите, които му се предоставят.

Решенията на съдебните състави подлежат на обжалване пред Първоинстанционния съд само по правни въпроси или, когато това е предвидено в решението за създаване на състава, на обжалване по същество.

Членовете на съдебните състави се избират измежду лица, даващи всички гаранции за независимост и отговарящи на изискванията за заемане на съдебни длъжности. Те се назначават от Съвета с единодушие.

Съдебните състави приемат свой процедурен правилник съгласувано със Съда на ЕО. Правилникът подлежи на одобрение от Съвета, който взема решение с квалифицирано мнозинство.

Разпоредбите на настоящия договор относно Съда на ЕО и разпоредбите на статута на Съда на ЕО се прилагат и спрямо съдебните състави, освен ако в решението за създаване на съдебния състав не е предвидено друго.

ЧЛЕН 226 [III-360]

Ако Комисията счита, че дадена държава-членка не е изпълнила задължение, произтичащо от настоящия договор, тя издава мотивирано становище по този въпрос, след като е дала възможност на съответната държава да изложи своите съображения. Ако съответната държава не се съобрази с това становище в срока, определен от Комисията, Комисията може да сезира Съда.

ЧЛЕН 227 [III-361]

Всяка от държавите-членки може да сезира Съда, ако счита, че друга държава-членка не е изпълнила някое от задълженията, произтичащо от настоящия договор.

Преди държава-членка да подаде иск срещу друга държава-членка относно твърдение за неизпълнение от страна на въпросната държава на задължение, произтичащо от настоящия договор, тя поставя въпроса пред Комисията.

Комисията издава мотивирано становище, след като на всяка от заинтересованите държави е предоставена възможност да изложи съответно съображенията относно собствените им позиции и тези срещу ответната страна, писмено и устно.

Ако Комисията не е издала становище в срок от три месеца от датата на поставяне на въпроса пред нея, отсъствието на становище не е пречка за сезиране на Съда.

ЧЛЕН 228 [III-362]¹⁴²

1. Ако Съдът установи, че държава-членка не е изпълнила свое задължение което произтича от настоящия договор, тази държава е длъжна да предприеме необходимите мерки с оглед изпълнението на решението на Съда.

2. Ако Комисията счита, че въпросната държава-членка не е взела необходимите мерки, тя, след като даде на тази държава възможност да представи своите съображения, приема мотивирано становище, което посочва точките, по които съответната държава-членка не се е съобразила с решението на Съда.

Ако държавата-членка не е предприела необходимите мерки с оглед изпълнението на решението на Съда в рамките на срока, определен от Комисията, последната може да сезира Съда. Предприемайки това, тя посочва размера на еднократно платима сума или периодична имуществена санкция, която въпросната държава-членка трябва да заплати, изчислена съразмерно с обстоятелствата.

Ако Съдът установи, че въпросната държава-членка не се е съобразила с неговото решение, той може да ѝ наложи заплащането на еднократно платима сума или на периодична имуществена санкция.

Настоящата процедура не засяга прилагането на член 227.

¹⁴² Изменен с Договора за европейския съюз.

ЧЛЕН 229 [III-363]¹⁴³

Регламентите, приети съвместно от Европейския парламент и Съвета, както и от Съвета, в съответствие с разпоредбите на настоящия договор, могат да предоставят на Съда пълна юрисдикция да правораздава във връзка със санкциите, предвидени в тези регламенти.

ЧЛЕН 229а [III-364]¹⁴⁴

Без да се засягат останалите разпоредби на настоящия договор, Съветът с единодушие, по предложение на Комисията и след като се консултира с Европейския парламент, може да приема разпоредби за предоставяне на компетентност по своя преценка на Съда на ЕО по спорове относно прилагането на приетите актове на основата на настоящия договор, които пораждат общностни права на индустриална собственост. Съветът препоръчва на държавите-членки да приемат тези разпоредби в съответствие с техните съответни конституционни изисквания.

ЧЛЕН 230 [III-365]¹⁴⁵

Съдът осъществява контрол относно законосъобразността на актовете, приети съвместно от Европейския парламент и Съвета, на актовете на Съвета, на Комисията и на ЕЦБ, с изключение на препоръките и становищата, както и на актовете на Европейския парламент, предназначени да произведат правно действие по отношение на трети страни.

За тази цел Съдът е компетентен да се произнася по искове на държава-членка, на Европейския парламент, на Съвета или на Комисията, на основание некомпетентност, съществено процесуално нарушение, нарушаване на настоящия договор или на всякаква правна норма, свързана с неговото изпълнение, или злоупотреба с власт.

Съдът на ЕО е компетентен да се произнася при същите условия по искове, заведени от Сметната палата и от ЕЦБ за защита на техните изключителни правомощия.

¹⁴³ Изменен с Договора за европейския съюз и с Договора от Амстердам.

¹⁴⁴ Въведен с Договора от Ница.

¹⁴⁵ Изменен с Договора за европейски съюз, с Договора от Амстердам и с Договора от Ница.

Всяко физическо или юридическо лице може, при същите условия, да заведе иск срещу решенията, които са адресирани до него, или срещу решение, което въпреки, формата си на регламент или решение, адресирано до друго лице, го засяга пряко и лично.

Исковете, предвидени в настоящия член, трябва да бъдат заведени в срок от два месеца, считано, в зависимост от случая, от публикуването на акта, от неговото съобщаване на ищеца, или, при липса на съобщаване, от деня, в който той е узнал за него.

ЧЛЕН 231 [III-366]

Ако искът е обоснован, Съдът обявява атакувания акт за недействителен.

Независимо от това в случаите на регламент Съдът посочва, ако счете за необходимо, онези от юридическите последствия на недействителния акт, които трябва да се считат за окончателни.

ЧЛЕН 232 [III-367]¹⁴⁶

В случай че в нарушение на настоящия договор Европейският парламент, Съветът или Комисията бездействат, държавите-членки и другите институции на Общността могат да сезират Съда с цел установяване на това нарушение.

Искът е допустим само ако съответната институция преди това е поканена да действа. Ако след изтичане на срок от два месеца от тази покана съответната институция не се е произнесла, искът може да бъде заведен в нов двумесечен срок.

Всяко физическо или юридическо лице може да сезира Съда съгласно условията, определени в предходните алинеи, за да подаде иск относно пропускането, от страна на дадена институция на Общността да адресира до него даден акт, с изключение на препоръка или становище.

¹⁴⁶ Изменен с Договора за европейския съюз.

Съдът е компетентен да се произнася, при същите условия, по искове или производства, заведени от ЕЦБ, в области, отнасящи се до кръга на компетентност на последната, както и при искове или производства, заведени срещу последната.

ЧЛЕН 233 [III-368]¹⁴⁷

Институцията или институциите, чийто акт е бил отменен или чието бездействие е било обявено за противоречащо на настоящия Договор, е длъжна да предприеме необходимите мерки за изпълнение на решението на Съда.

Това задължение не засяга задължението, което може да произтече от прилагането на член 288, параграф 2.

Настоящият член се прилага и по отношение на ЕЦБ.

ЧЛЕН 234 [III-369]¹⁴⁸

Съдът е компетентен да се произнася преюдициално относно:

- а) тълкуването на настоящия договор;
- б) валидността и тълкуването на актовете на институциите на Общността и на ЕЦБ;
- в) тълкуването на уставите и статутите на органите, създадени въз основа на акт на Съвета, когато те предвиждат това.

Когато такъв въпрос бъде повдигнат пред юрисдикция в държава-членка, тази юрисдикция би могла, ако счита, че по този въпрос е необходимо решение, за да бъде постановено нейното решение, да поиска от Съда да се произнесе.

¹⁴⁷ Изменен с Договора за европейския съюз.

¹⁴⁸ Изменен с Договора за европейския съюз.

Когато такъв въпрос е повдигнат по всящо дело пред национална юрисдикция на дадена държава, чиито решения не подлежат на обжалване съгласно националното право, тази юрисдикция е длъжна да сезира Съда.

ЧЛЕН 235 [III-370]

Съдът е компетентен да разглежда спорове относно обезщетения за вредите, посочени във втория параграф на член 288.

ЧЛЕН 236 [III-372]

Съдът е компетентен по всеки спор между Общността и нейни служители, в границите и при условията, определени в Правилника за длъжностните лица или в Условията за работа.

ЧЛЕН 237 [III-373]¹⁴⁹

Съдът е компетентен, в посочените по-долу граници, да решава спорове относно:

- а) изпълнението на задълженията от страна на държавите-членки, произтичащи от устава на Европейската инвестиционна банка. Управителният съвет на банката разполага в това отношение с компетенциите, предоставени на Комисията съгласно член 226;
- б) решенията на Съвета на гуверньорите на Банката. Всяка държава-членка, Комисията и Управителният съвет на Банката могат да подават иск при условията, предвидени в член 230;
- в) решенията на Управителния съвет на Банката. Исковете срещу тези решения могат да бъдат подавани според предвидените условия в член 230 само от държави-членки или от Комисията при условията, и само относно нарушение на процедурите, предвидени в член 21, параграфи 2, 5, 6 и 7 от устава на банката;
- г) изпълнението от националните централни банки на задълженията, произтичащи от настоящия договор и от устава на ЕСЦБ. Управителният съвет на Европейската централна

банка разполага, в тази връзка, по отношение на националните централни банки, с правомощията, предоставени на Комисията от член 226 по отношение на държавите-членки. Ако Съдът установи, че национална централна банка не е изпълнила задължение, произтичащо от настоящия договор, тази банка се задължава да предприеме необходимите разпоредби за изпълнение на решението на Съда.

ЧЛЕН 238 [III-374]

Съдът е компетентен да се произнася, по силата на арбитражна клауза, съдържаща се в договор, отнасящ се към публичното или частното право, сключен от Общността или от нейно име.

ЧЛЕН 239 [III-375]

Съдът на ЕС има компетенции по всички спорове между държавите-членки, свързани с настоящия договор, ако спорът е изпратен до него при специално споразумение между страните.

ЧЛЕН 240 [III-375]

При условията на компетенциите, които настоящият договор предоставя на Съда, споровете по които Общността е страна не могат на това основание да бъдат изключени от компетенциите на националните юрисдикции.

ЧЛЕН 241 [III-378]¹⁵⁰

Независимо от изтичането на срока, предвиден в пети параграф от член 230, всяка страна може при спор, който засяга регламент, приет съвместно от Европейския парламент и Съвета, или регламент на Съвета, на Комисията или на ЕЦБ, да изтъква основанията,

¹⁴⁹ Изменен с Договора за европейския съюз.

¹⁵⁰ Изменен с Договора за европейския съюз.

посочени във втория параграф от член 230, за да обоснове пред Съда неприложимостта на този регламент.

ЧЛЕН 242 [III-379]

Подадените до Съда жалби нямат суспензивно действие. Въпреки това Съдът може, ако счита, че обстоятелствата го изискват, да постанови спиране на изпълнението на оспорвания акт.

ЧЛЕН 243 [III-379]

По делата, за които е сезиран, Съдът може да разпорежда необходимите временни мерки.

ЧЛЕН 244 [III-380]

Решенията на Съда имат изпълнителна сила при условията, определени в член 256.

ЧЛЕН 245 [III-381]¹⁵¹

Статутът на Съда на ЕО е включен в отделен протокол.

Съветът може с единодушие, по искане на Съда на ЕО и след като се консултира с Европейския парламент и Комисията, или по искане на Комисията и след като се консултира с Европейския парламент и Съда на ЕО, да измени разпоредбите на статута, с изключение на дял I.

РАЗДЕЛ 5¹⁵²

СМЕТНА ПАЛАТА

ЧЛЕН 246 [I-31]

Одитът се осъществява от Сметната палата.

ЧЛЕН 247 [I-35; III-385; III-400]¹⁵³

1. Сметната палата включва по един гражданин от всяка държава-членка.
2. Членовете на Сметната палата се избират измежду личности, които участват или са участвали в съответните държави във външни одиторски органи или които притежават специална квалификация за тази дейност. Тяхната независимост трябва да бъде извън съмнение.
3. Членовете на Сметната палата се назначават за срок от шест години. Съветът, с квалифицирано мнозинство, след като се консултира с Европейския парламент, приема списъка на членовете съобразно направените от всяка държава-членка предложения. Мандатът на членовете на Сметната палата може да бъде подновяван.

Те избират помежду си председател на Сметната палата за срок от три години. Неговият мандат може да бъде подновяван.
4. Членовете на Сметната палата, в общ интерес на Общността, са напълно независими при изпълнение на своите задължения.

¹⁵¹ Изменен с Договора за единния европейски акт и с Договора от Ница.

¹⁵² Въведен с Договора за Европейския съюз

¹⁵³ Изменен с Договора от Амстердам и с Договора от Ница.

При изпълнението на техните задължения, членовете на Сметната палата нито търсят, нито приемат инструкции от което и да е правителство или от който и да е друг орган. Те се въздържат от всякаква дейност, несъвместима с характера на техните функции.

5. Членовете на Сметната палата не могат по време на своя мандат да изпълняват никаква друга платена или неплатена професионална дейност. Когато встъпват в длъжност, те тържествено се задължават да изпълняват както по време на своя мандат, така и след това, произтичащите от тяхната длъжност задължения, а именно да проявяват почтеност и въздържаност относно приемането, след края на мандата им, на определени постове или облаги.

6. Освен при редовното подновяване на състава или в случай на смърт, пълномощията на член на Сметната палата могат да се прекратят при оставка или чрез освобождаване от длъжност, обявено от Съда съгласно параграф 7.

Освободеното по този начин място се попълва за остатък от мандата на члена.

Освен в случаите на освобождаване от длъжност членовете на Сметната палата остават на техния пост, докато бъдат заменени.

7. Членовете на Сметната палата могат да бъдат освободени от длъжност, или да бъдат лишени от правото на пенсия или други полагащи се облаги, само ако Съдът по молба на Сметната палата констатира, че те са престанали да отговарят на необходимите условия или да изпълняват произтичащите от тяхната длъжност задължения.

8. [III-400] Съветът, с квалифицирано мнозинство определя условията за наемане на работа на председателя и членовете на Сметната палата и в частност техните възнаграждения, надбавки и пенсии. Със същото мнозинство той решава да бъде извършвано друго плащане вместо възнаграждението.

9. Разпоредбите на Протокола за привилегиите и имунитетите на Европейските общности, които се прилагат по отношение на съдиите в Съда, се прилагат и по отношение на членовете на Сметната палата.

ЧЛЕН 248 [I-31; III-384]¹⁵⁴

1. Сметната палата проверява отчетите за всички приходи и разходи на Общността. Тя проверява и отчетите за всички приходи и разходи на всички органи, създадени от Общността, доколкото актът за учредяването им не изключва такава проверка.

Сметната палата представя на Европейския парламент и на Съвета становище, гарантиращо точността на отчетите, както и законността и правомерността на свързаните с тях операции, които са публикувани в Официален вестник на Европейския съюз. Това становище може да бъде допълнено със специфични оценки за всяка основна сфера на действие на Общността.

2. Сметната палата проверява дали всички приходи са били събрани и дали всички разходи са направени законосъобразно и правомерно, както и дали управлението на финансовите средства е било добро. Осъществявайки това, тя сигнализира, по-специално, за всяка неправомерност.

Одитът върху приходите се осъществява на основата както на предвидените, така и на постъпилите приходи в Съюза.

Одитът върху разходите се осъществява на основата както на поетите задължения, така и на извършените плащания.

Тези одити могат да бъдат извършени преди приключването на отчетите за съответната финансова година.

3. Одитът се основава на документи и, ако е необходимо, се провежда на място в другите институции на Общността, в помещенията на всеки орган, който управлява приходи или разходи от името на Общността и в държавите-членки, включително в помещенията на всяко физическо или юридическо лице, което получава плащания от бюджета. Одитът в държавите-членки се извършва съвместно с националните одиторски органи или, ако последните нямат необходимите правомощия, с компетентните национални служби. Сметната палата и националните одиторски органи на държавите-членки осъществяват сътрудничество, основаващо се на доверие и взаимно зачитане на независимостта. Тези органи или служби уведомяват Сметната палата дали възнамеряват да участват в одита.

¹⁵⁴ Изменен с Договора от Амстердам и с Договора от Ница.

Останалите институции на Общността, всички органи, осъществяващи управление на приходи или разходи от името на Общността, всяко физическо или юридическо лице, което получава плащания от бюджета, както и националните одиторски органи, а ако те нямат необходимите правомощия – компетентните национални служби, изпращат на Сметната палата по нейно искане всички документи или информация, които са необходими за изпълнението на нейната задача.

Що се отнася до дейността на Европейската инвестиционна банка по управление на приходите и разходите на Общността, правото на Сметната палата на достъп до информацията, притежавана от Банката, се регламентира от споразумение между Сметната палата, Банката и Комисията. При отсъствие на споразумение Сметната палата има право на достъп до информацията, необходима за осъществяване на одита на приходите и разходите на Общността, управлявани от Банката.

4. Сметната палата изготвя годишен доклад след приключването на всяка бюджетна година. Този доклад се представя на останалите институции и се публикува в Официален вестник на Европейския съюз заедно с отговорите на съответните институции относно забележките на Сметната палата.

Сметната палата може да представя във всеки един момент своите забележки, по-специално под формата на специални доклади по отделни въпроси, и да представя мнения по искане на някоя от другите институции на Общността.

Тя приема своите годишни отчети, специални доклади или мнения с мнозинство от своите членове. Независимо от това, тя може да съставя свои вътрешни отделения с оглед приемането на някои категории доклади или мнения, при предвидените от процедурния ѝ правилник условия.

Тя подпомага Европейския парламент и Съвета при упражняването на тяхната контролна функция по отношение на изпълнението на бюджета.

Сметната палата приема свой процедурен правилник. Този правилник подлежи на одобрение от Съвета, който взема решение с квалифицирано мнозинство.

ГЛАВА 2

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ ЗА НЯКОЛКО ИНСТИТУЦИИ

ЧЛЕН 249 [I-33]¹⁵⁵

За да осъществяват своята функция в съответствие с разпоредбите на настоящия договор, Европейският парламент съвместно със Съвета, Съветът и Комисията съставят регламенти, издават директиви, вземат решения, отправят препоръки или дават становища.

Регламентът е акт с общо приложение. Той е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави-членки.

Директивата е акт, който обвързва по отношение на постигането на даден резултат от държавите-членки, до която е адресиран, като оставя на националните власти свобода при избора на формата и средствата за постигане на този резултат.

Решението е акт, който е задължителен в своята цялост за онези, до които е адресиран.

Препоръките и становищата нямат задължителен характер.

ЧЛЕН 250 [III-395]¹⁵⁶

1. Когато по силата на настоящия договор Съветът действа по предложение на Комисията, за приемането на акт, представляващ изменение на това предложение се изисква единодушие, при спазване на разпоредбите на член 251, параграфи 4 и 5.

2. Докато Съветът не се е произнесъл, Комисията може да измени своето предложение по всяко време, докато трае процедурата, водеща до приемането на акт на Общността.

¹⁵⁵ Изменен с Договора за Европейския съюз.

ЧЛЕН 251[III-396]¹⁵⁷

1. Когато в настоящия договор има препращане към настоящия член за приемането на акт, се прилага следната процедура.

2. Комисията внася предложение в Европейския парламент и в Съвета.

Съветът действа с квалифицирано мнозинство, след като получи становището на Европейския парламент:

- ако одобри всички изменения, съдържащи се в становището на Европейския парламент, той може да приеме предложени акт с направените изменения.

- ако Европейският парламент не предложи никакви изменения, той може да приеме предложени акт;

- в останалите случаи той приема обща позиция и я съобщава на Европейския парламент. Съветът изчерпателно информира Европейския парламент за основанията, мотивирали го за приемане на неговата обща позиция. Комисията изчерпателно информира Европейския парламент за своята позиция.

Ако в срок от три месеца от съобщението Европейският парламент:

а) одобри общата позиция или не е взел решение, въпросният акт се счита за приет в съответствие с тази обща позиция;

б) отхвърли общата позиция с абсолютно мнозинство от всички свои членове, предложеният акт не се счита за приет.

в) предложи с абсолютно мнозинство от всички свои членове изменения в общата позиция, текстът с измененията се изпраща на Съвета и на Комисията, която дава становище по тези изменения.

¹⁵⁶ Въведен с Договора за Европейския съюз.

¹⁵⁷ Изменен с Договора за европейски съюз и с Договора от Амстердам.

3. Ако в срок от три месеца след получаване на измененията от Европейския парламент, Съветът, с квалифицирано мнозинство, одобри всички тези изменения, въпросният акт се счита за приет под формата на обща позиция с направените поправки; Съветът, обаче, приема с единодушие поправките, за които Комисията е дала отрицателно становище. Ако Съветът не одобри всички изменения, председателят на Съвета, в съгласие с председателя на Европейския парламент, свиква в срок до шест седмици заседание на Помирителния комитет.

4. Помирителният комитет, съставен от равен брой членове на Съвета или техни представители и от представители на Европейския парламент, има за задача постигането на съгласие по съвместен текст, с квалифицирано мнозинство от членовете на Съвета или на техните представители и при мнозинство на представителите на Европейския парламент. Комисията взема участие в работата на Помирителния комитет и предприема всички необходими мерки за сближаване на позициите на Европейския парламент и на Съвета. За изпълнението на тази задача Помирителният комитет разглежда общата позиция на основата на измененията, предложени от Европейския парламент.

5. Ако в срок от шест седмици от неговото свикване, Помирителният комитет одобри съвместен проект, Европейският парламент, с абсолютно мнозинство от подадените гласове и Съветът, с квалифицирано мнозинство, имат поотделно срок от шест седмици от датата на това одобрение, в който да приемат въпросния акт в съответствие със съвместния текст. Ако някоя от двете институции не одобри предложени акт в този срок, той се счита за неприет.

6. Ако Помирителният комитет не одобри съвместен проект, предложеният акт се счита за неприет.

7. Сроковете от три месеца и шест седмици, посочени в настоящия член, могат да бъдат продължени най-много съответно с един месец и с две седмици, по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

ЧЛЕН 252¹⁵⁸

Когато настоящият договор препраща към настоящия член за приемането на даден акт, се прилага следната процедура:

а) Съветът, с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията и след като получи становището на Европейския парламент, приема обща позиция.

б) Общата позиция на Съвета се съобщава на Европейския парламент. Съветът и Комисията изчерпателно информират Европейския парламент за мотивите, които са довели Съвета да приеме общата си позиция, а също и за позицията на Комисията.

Ако в рамките на три месеца от това съобщение Европейският парламент одобри общата позиция или не вземе решение в рамките на този срок, Съветът окончателно приема въпросния акт, в съответствие с общата позиция.

в) Европейският парламент може, в тримесечния срок, предвиден в буква б), с абсолютно мнозинство на своите членове да предложи изменения на общата позиция на Съвета. Европейският парламент може също така, със същото мнозинство, да отхвърли общата позиция на Съвета. Резултатът от разискванията се изпраща на Съвета и на Комисията.

Ако Европейският парламент е отхвърлил общата позиция на Съвета, от Съвета се изисква единодушие при гласуването на второ четене.

г) Комисията, в срок от един месец преразглежда предложението, въз основа на което Съветът е приел своята обща позиция, като взема предвид измененията, предложени от Европейския парламент.

Комисията изпраща на Съвета, едновременно с преразгледаното си предложение, измененията на Европейския парламент, които не е приела, и изразява становището си по тях. Съветът може да приеме тези изменения с единодушие.

¹⁵⁸ Въведен с Договора за Европейски съюз.

д) Съветът с квалифицирано мнозинство приема предложението в представения преразгледан от Комисията вариант.

Съвета може само с единодушие да измени преразгледаното предложение на Комисията.

е) В случаите, предвидени в букви в), г) и е), Съветът е длъжен да вземе решение в тримесечен срок. Ако в този срок не се вземе решение, предложението на Комисията се счита за неприето.

ж) Сроковете, предвидени в букви б) и е) могат да бъдат удължавани най-много с един месец, по общо съгласие между Съвета и Европейския парламент.

ЧЛЕН 253 [I-38]¹⁵⁹

Регламентите, директивите и решенията, приети съвместно от Европейския парламент и Съвета, както и същите актове, приети от Съвета или от Комисията, са мотивирани и се позовават на предложенията или становищата, предвидени от настоящия Договор.

ЧЛЕН 254¹⁶⁰

1. Регламентите, директивите и решенията, приети в съответствие с процедурата, предвидена в член 251, се подписват от председателя на Европейския парламент и от председателя на Съвета, и се публикуват в *Официален вестник на Европейския съюз*. Те влизат в сила на датата, посочена в тях или при липса на такава дата, на двадесетия ден следващ този на тяхното публикуване.

2. Регламентите на Съвета и на Комисията, а също така директивите на тези институции, които са адресирани до всички държави-членки се публикуват в *Официален вестник на Европейския съюз*. Те влизат в сила на датата, посочена в тях или при липса на такава дата, на двадесетия ден следващ този на тяхното публикуване.

¹⁵⁹ Изменен с Договора за Европейския съюз.

¹⁶⁰ Изменен с Договора за Европейския съюз и с Договора от Ница.

Останалите директиви и решения се нотифицират до онези, до които са адресирани и произвеждат действие от момента на нотифициране.

ЧЛЕН 255 [I-50; III-399]¹⁶¹

1. Всеки гражданин на Съюза, както и всяко физическо или юридическо лице, което пребивава постоянно или има седалище според устройствения акт в държава-членка, има право на достъп до документите на Европейския парламент, Съвета и Комисията, при спазване на принципите и условията, които следва да бъдат определени в съответствие с параграфи 2 и 3.

2. Общите принципи и ограничения, основани на публичния или личния интерес, които регламентират упражняването на правото на достъп до документите, се определят от Съвета, който действа в съответствие с процедурата, посочена в член 251, в срок до две години от влизането в сила на Договора от Амстердам.

3. Всяка посочена по-горе институция, изготвя свой процедурен правилник със специфични разпоредби, отнасящи се до достъпа до нейните документи.

ЧЛЕН 256 [III-401]

Актовете на Съвета или на Комисията, които налагат парично задължение за субекти, различни от държавите, имат изпълнителна сила.

Принудителното изпълнение се урежда от разпоредбите на гражданскопроцесуалните норми, които са в сила в държавата-членка, на чиято територия се осъществява. Изпълнителното основание се приема без допълнителен контрол освен за автентичност на акта, от страна на националния орган, определен за тази цел от правителството на всяка държава-членка, и за който то уведомява Комисията и Съда.

¹⁶¹ Въведен с Договора от Амстердам.

След изпълнението на тези формалности по молба на заинтересованата страна, тя може да пристъпи към принудително изпълнение, като сезира директно компетентната институция съгласно националното законодателство.

Принудителното изпълнение може да бъде спряно само с решение на Съда. Независимо от това, контролът относно правомерността на изпълнителните мерки е от компетентност на националните юрисдикции.

ГЛАВА ТРЕТА

ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ

ЧЛЕН 257 [I-32]¹⁶²

Създава се Икономически и социален комитет. Той има статут на съвещателен орган.

Комитетът се състои от представители на различните икономически и социални елементи на организираното гражданско общество, в частност представители на производители, фермери, превозвачи, работници, търговци, занаятчии, свободни професии, потребители и представители на обществеността.

ЧЛЕН 258 [I-32; III-389; III-400]¹⁶³

Броят на членовете на Икономическия и социален комитет не може да надвишава 350.

Броят на членовете на Комитета се определя както следва:

Белгия

12

¹⁶² Въведен с Договора за Европейския съюз и с Договора от Ница.

¹⁶³ Изменен с Договора за Европейски съюз, с Договора от Ница, с Акта относно условията за присъединяване и промените в договорите – присъединяване на Чешката република, Република Естония, Република Кипър, Република Латвия, Република Литва, Република Унгария, Република Малта, Република Полша, Република Словения, Словашката Република и промените в учредителните договори на Европейския съюз, изменен с Акта относно условията за присъединяване на Република България и Румъния и промените в Учредителните договори на Европейския съюз.

България	12
Чешка република	12
Дания	9
Германия	24
Естония	7
Гърция	12
Испания	21
Франция	24
Ирландия	9
Италия	24
Кипър	6
Латвия	7
Литва	9
Люксембург	6
Унгария	12
Малта	5
Нидерландия	12
Австрия	12
Полша	21
Португалия	12
Румъния	15
Словения	7
Словакия	9
Финландия	9
Швеция	12
Обединено кралство	24

Членовете на Комитета не могат да бъдат обвързвани с каквито и да е задължителни указания. Те са напълно независими при изпълнение на задълженията си, в общия интерес на Общността.

Съветът с квалифицирано мнозинство определя размера на надбавките на членовете на Комитета.

ЧЛЕН 259 [III-390]¹⁶⁴

1. Членовете на Комитета се назначават за срок от четири години по предложение на държавите-членки. Съветът с квалифицирано мнозинство приема списъка на членовете, съставен в съответствие с направените от всяка държава-членка предложения. Мандатът на членовете на Комитета може бъде подновяван.

2. Съветът се консултира с Комисията. Той може да получи становището на европейски организации, представящи различните икономически и социални сектори, заинтересовани от дейността на Общността.

ЧЛЕН 260 [III-391]¹⁶⁵

Комитетът избира, измежду своите членове председател и бюро за срок от две години. Той приема свой процедурен правилник.

Той се свиква от председателя по искане на Европейския парламент, Съвета или Комисията. Той може, също така, да заседава и по собствена инициатива.

ЧЛЕН 261¹⁶⁶

Комитетът включва специализирани секции за основните области, обхванати от настоящия договор.

Функциите на специализираните секции се осъществява в рамките на Общата компетентност на Комитета. Със специализираните секции не могат да бъдат провеждани консултации отделно от Комитета.

В рамките на Комитета могат да бъдат учредявани подкомитети, за да осъществяват подготовка на проектостановища по специфични въпроси или в специфични области, които се внасят в Комитета за разглеждане.

¹⁶⁴ Изменен с Договора от Ница.

¹⁶⁵ Изменен с Договора за Европейския съюз.

¹⁶⁶ Изменен с Договора от Амстердам.

Процедурният правилник предвижда начините за създаване и компетенциите на специализираните секции и подкомитетите.

ЧЛЕН 262 [III-392]¹⁶⁷

Съветът или Комисията трябва да се консултират с Комитета, когато настоящият договор предвижда това. Те могат да се консултират с Комитета във всички случаи, когато смятат това за подходящо. Комитетът може да поеме инициатива за предоставянето на становище във всички случаи, когато счита за подходящо.

Съветът или Комисията, ако считат, че е необходимо, определят на Комитета срок за внасяне на неговото становище, който не може да бъде по-малък от един месец от датата, на която председателят получи уведомлението за това искане. След изтичането на срока отсъствието на становище не е пречка за предприемане на по-нататъшно действие.

Становището на Комитета и на специализираната секция, заедно с протокола от заседанията, се изпраща на Съвета и на Комисията.

Европейският парламент може да се консултира с Комитета.

ГЛАВА 4¹⁶⁸

Комитет на регионите

ЧЛЕН 263 [I-32; III-386]¹⁶⁹

Създава се Комитет със статут на съвещателен орган, наричан по-долу “Комитет на регионите”, състоящ се от представители на регионалните или местните власти, които или са

¹⁶⁷ Изменен с Договора за Европейския съюз и с Договора от Амстердам

¹⁶⁸ Добавена с Договора за Европейския съюз

¹⁶⁹ Изменен с Договора от Амстердам, с Акта относно условията за присъединяване и промените в договорите – присъединяване на Чешката република, Република Естония, Република Кипър, Република Латвия, Република Литва, Република Унгария, Република Малта, Република Полша, Република Словения, Словашката Република и промените в учредителните договори на Европейския съюз, изменен с Акта относно условията за присъединяване на Република България и Румъния и промените в Учредителните договори на Европейския съюз.

на изборна длъжност в дадена регионална или местна власт, или носят политическа отговорност пред избран орган.

Броят на членовете на Комитета на регионите не може да надвишава 350.

Броят на членовете на Комитета се определя както следва:

Белгия	12
България	12
Чешка република	12
Дания	9
Германия	24
Естония	7
Гърция	12
Испания	21
Франция	24
Ирландия	9
Италия	24
Кипър	6
Латвия	7
Литва	9
Люксембург	6
Унгария	12
Малта	5
Нидерландия	12
Австрия	12
Полша	21
Португалия	12
Румъния	15
Словения	7
Словакия	9
Финландия	9
Швеция	12
Обединено кралство	24

Членовете на Комитета и равен брой заместници се назначават за срок от четири години по предложение на съответните държави-членки. Техният мандат може да бъде подновяван. Съветът с квалифицирано мнозинство приема списъка на членовете и техните заместници, съставен в съответствие с направените от всяка държава-членка предложения. Когато изтече посоченият в първи параграф мандат, на основата на който те са избрани, мандатът на членовете на Комитета се прекратява автоматично и те се заменят до изтичане на срока в съответствие със същата процедура. Членовете на Комитета не могат да бъдат същевременно и членове на Европейския парламент.

Членовете на Комитета не могат да бъдат обвързвани със задължителни указания. Те са напълно независими при изпълнение на задълженията си, в общия интерес на Общността

ЧЛЕН 264 [III-387]¹⁷⁰

Комитетът на регионите избира измежду членовете си председател и бюро за срок от две години.

Той приема свой процедурен правилник.

Комитетът се свиква от председателя, по искане на Съвета или на Комисията. Той може, също така да заседава и по собствена инициатива.

ЧЛЕН 265 [III-388]¹⁷¹

Съветът или Комисията се консултират с Комитета на регионите в случаите, предвидени в настоящия договор и във всички останали случаи, по-специално, онези, които се отнасят до презграничното сътрудничество, когато една от двете институции счете това за необходимо.

Съветът или Комисията, ако считат, че това е необходимо, определят на Комитета срок за внасяне на неговото становище, който не може да бъде по-малък от един месец от датата, на

¹⁷⁰ Изменен с Договора от Амстердам.

¹⁷¹ Изменен с Договора от Амстердам.

която председателят е получил уведомление за това искане. След изтичането на срока липсата на становище не е пречка за предприемане на по-нататъшни действия.

Когато Икономическия и социален комитет се консултира в съответствие с член 262, Комитетът на регионите трябва да бъде информиран от Съвета или Комисията относно това, че се иска становище. Когато счита, че се засягат специфични регионални интереси, Комитетът на регионите може да даде становище по проблема.

Европейският парламент може да се консултира с Комитета на регионите.

Той може да даде становище по своя собствена инициатива в случаите, в които счита това действие за подходящо.

Становището на Комитета, както и протокол от разискванията, се изпращат на Съвета и на Комисията.

ГЛАВА 5¹⁷²

ЕВРОПЕЙСКА ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА

ЧЛЕН 266 [III-393]¹⁷³

Европейската инвестиционна банка притежава правосубектност.

Членове на Европейската инвестиционна банка са държавите-членки.

Уставът на Европейската инвестиционна банка е включен в протокол, приложен към настоящия договор. Съветът с единодушие, по искане на Европейската инвестиционна банка и след като се консултира с Европейския парламент и Комисията, или по искане на Комисията и след като се консултира с Европейския парламент и Европейската инвестиционна банка, може да изменя членове 4, 11 и 12 и член 18, параграф 5 от устава на банката.

¹⁷² Създадена с Договора за европейския съюз.

ЧЛЕН 267 [III-394]

Европейската инвестиционна банка има за задача да допринася чрез капиталовите пазари и своите собствени ресурси за балансираното и стабилно развитие на общия вътрешен пазар в интерес на Съюза. С оглед на това, Банката улеснява, без да цели печалба, по-специално посредством предоставянето на заеми и гаранции, финансирането на следните проекти във всички сектори на икономиката:

- а) проекти за развитието на по-слабо развитите региони;
- б) проекти за модернизирането или преобразуването на предприятията или за развитие на нови дейности, налагащи се от постепенното установяване на общия пазар, когато тези проекти са от такъв мащаб или естество, че не могат да бъдат финансирани изцяло по начините на финансиране, съществуващи в отделните държави-членки;
- в) проекти от общ интерес за няколко държави-членки, които са от такъв мащаб или естество, че не могат да бъдат финансирани изцяло със съществуващите средства в отделните държави-членки.

При изпълнението на своята задача Банката подпомага финансирането на инвестиционните програми във връзка с използването на структурните фондове и на другите финансови инструменти на Общността.

¹⁷³ Въведен от Договора от Ница.

ДЯЛ II

ФИНАНСОВИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 268 [I-53]¹⁷⁴

Всички източници на приходи и разходи в Общността, включително и онези, които се отнасят до Европейския социален фонд, се включват в прогнозите, които се съставят за всяка финансова година и се отразяват в бюджета.

Административните разходи на институциите, произтичащи от разпоредбите на Договора за Европейски съюз във връзка с общата външна политика и политика на сигурност и със сътрудничеството в областите на правосъдието и вътрешните работи са за сметка на бюджета. Оперативните разходи, произтичащи от осъществяването на посочените разпоредби могат, при условията, предвидени в тях, да бъдат за сметка на бюджета.

Приходите и разходите по бюджета трябва да бъдат балансирани.

ЧЛЕН 269 [I-54]¹⁷⁵

Без да се засягат другите приходи, бюджетът се финансира изцяло от собствени средства.

Съветът с единодушие, по предложение на Комисията и след като се консултира с Европейския парламент, приема разпоредби относно системата на собствените ресурси на Общността, които той препоръчва на държавите-членки за приемане, в съответствие с техните конституционни изисквания.

ЧЛЕН 270 [I-53]¹⁷⁶

С оглед поддържане на бюджетната дисциплина, Комисията няма право да прави каквото и да е предложение за акт на Общността, да изменя своите предложения или да приема мерки

¹⁷⁴ Въведен с Договора за европейския съюз.

¹⁷⁵ Изменен с Договора за европейския съюз.

¹⁷⁶ Въведен с Договора за европейския съюз.

за приложение, за които има вероятност да окажат значителни последици върху бюджета, без да е налице гаранция, че това предложение или мярка могат да бъдат финансирани в рамките на собствените ресурси на Общността, формирани в съответствие с разпоредбите, приети от Съвета на основание член 269.

ЧЛЕН 271 [I-53; III-406]

Разходите, посочени в бюджета, се разрешават за една финансова година, освен ако правилата, приети въз основа на член 279, предвиждат друго.

В съответствие с условията, които се определят на основание член 279, всички отпуснати суми, с изключение на онези, които се отнасят до разходи за персонала, които в края на финансовата година са неизползвани, могат да бъдат отнасяни само към следващата финансова година.

Отпуснатите суми се класифицират в различни глави, които обхващат съответните разходи в съответствие с техния вид или предназначение и доколкото това е необходимо, се подразделят въз основа на регламентите, приети в изпълнение на член 279.

Разходите на Европейският парламент, Съвета, Комисията и Съда се обособяват в отделни части на бюджета, без да се засягат специалните разпоредби относно някои общи елементи на разходите.

ЧЛЕН 272 [III-403; III-404]¹⁷⁷

1. Бюджетната година започва на 1 януари и изтича на 31 декември.
2. Всяка от институциите на Общността изготвя прогнози за разходите си преди 1 юли. Комисията обобщава тези прогнози в предварителен проектобюджет. Тя прилага към него становище, което може да съдържа различни прогнози.

¹⁷⁷ Изменен с Договора за изменение на някои бюджетни разпоредби на договорите за създаване на Европейските общности и на договора за създаване на Единен Съвет и Единна Комисия на Европейските общности (1970) и с Договора за изменение на някои финансови разпоредби на договорите за създаване на Европейските икономически общности и на Договора за създаване на Единен съвет и Единна Комисия на Европейските Общности (1975).

Предварителният проектобюджет съдържа прогнози за приходите и прогнози за разходите.

3. Комисията внася предварителния проектобюджет в Съвета не по-късно от 1 септември на годината, предхождаща тази, през която бюджетът следва да бъде изпълняван.

Съветът се консултира с Комисията и, при необходимост, с останалите заинтересовани институции, всеки път когато възнамерява да се отклони от предварителния проектобюджет.

Съветът, с квалифицирано мнозинство, съставя проектобюджета и го изпраща на Европейският парламент.

4. Проектобюджетът се представя за разглеждане от Европейският парламент не по-късно от 5 октомври на годината, предхождаща тази, през която бюджетът трябва да бъде изпълняван.

Европейският парламент има право да изменя проектобюджета, с мнозинство на неговите членове, и да предлага на Съвета, с абсолютно мнозинство от подадените гласове, промени в проектобюджета по отношение на разходите, произтичащи задължително от договора или от актовете, приети по силата на този договор.

Ако в срок от четиридесет и пет дни след внасянето на проектобюджета Европейският парламент е дал одобрение, бюджетът се приема окончателно. Ако в този срок Европейският парламент не е изменил проектобюджета и не е предложил промени в него, бюджетът се счита за окончателно приет.

Ако в този срок Европейският парламент е приел изменения или не е предложил промени, проектобюджетът с така внесените в него изменения или заедно с предложенията за промени се изпраща на Съвета.

5. След като обсъди проектобюджета с Комисията и, при необходимост, с останалите заинтересовани институции, Съветът взема решение при следните условия:

a) Съветът може, като вземе решение с квалифицирано мнозинство, да промени всяко от внесените изменения, приети от Европейският парламент;

б) по отношение на предложенията за промени:

- ако промяна, предложена от Европейският парламент, не води до увеличаване на общия размер на разходите на дадена институция, по-специално поради факта, че увеличаването на разходите, до което тя би довела, ще бъде изрично компенсирано от една или няколко предложени промени, изразяващи се в съответно намаляване на разходите, Съветът може, с квалифицирано мнозинство, да отхвърли това предложение за промяна. При липса на такова решение за отхвърляне, предложението за промяна се приема;

- ако промяна, предложена от Европейският парламент, води до увеличаване на общия размер на разходите на дадена институция, Съветът може, с квалифицирано мнозинство, да приеме това предложение за промяна. При липса на такова решение за приемане, предложението за промяна се отхвърля;

- ако в приложение на разпоредбите по една от двете предходни алинеи Съветът е отхвърлил дадено предложение за промяна, той може, с квалифицирано мнозинство, или да запази размера на разходите, заложен в проектобюджета, или да определи друг размер.

Проектобюджетът се променя въз основа на предложенията за съществени промени, приети от Съвета.

Ако в срок от петнадесет дни след оповестяването на проекта за административен бюджет, Съветът не е променил нито едно от внесените изменения, приети от Европейският парламент, и е приел предложенията за промени, представени от последната, бюджетът се счита за окончателно приет. Съветът информира Европейския парламент за това, че не е променил нито едно от внесените изменения, и че е приел предложенията за промени.

Ако в този срок Съветът е променил едно или повече от внесените изменения, приети от Европейският парламент, или ако предложенията за промени, представени от последния, са били отхвърлени или променени, промененият проектобюджет се изпраща отново на Европейския парламент. Съветът излага пред нея резултата от своите разисквания.

б. В срок от петнадесет дни след внасянето на проектобюджета Европейският парламент, уведомява за резултата от обсъждането на неговите предложения за промени, може, като вземе решение с мнозинство от неговите членове и с три пети от подадените

гласове, да измени или да отхвърли промените, направени от Съвета във внесените от него изменения, след което приема бюджета. Ако в този срок Европейският парламент не се е произнесъл, административният бюджет се счита за окончателно приет.

7. Когато процедурата, предвидена в настоящия член, приключи, председателят на Европейският парламент обявява, че бюджетът е окончателно приет.

8. Въпреки това, Европейският парламент, като вземе решение с мнозинство на неговите членове и с две трети от подадените гласове може, при основателни причини, да отхвърли проектобюджета, както и да поиска да му бъде представен нов проект.

9. За всички разходи, различни от тези, произтичащи задължително от договора или от актовете, приети по силата на последния, всяка година се определя максимален процент на увеличение по отношение на разходите от същия вид за текущата бюджетна година.

Комисията, след консултиране с Комитета за икономическа политика, установява този максимален процент, който е резултат от:

- тенденцията, по отношение на размера, на brutния национален продукт в Общността,
- средното отклонение в бюджетите на държавите—членки

и

- динамиката на разходите за жизненото равнище през последната бюджетна година.

Максималният процент се съобщава на всички институции на Общността, преди 1 май. Последните са длъжни да се придържат към него по време на бюджетната процедура, при спазване на разпоредбите по четвърта и пета алинея от настоящия параграф.

Ако за разходите, различни от тези, произтичащи задължително от договора или от актовете, приети по силата на последния, реалният процент на увеличение в проектобюджета, съставен от Съвета, е по-голям от половината от максималния процент, Европейският парламент, като упражнява правото си да внася изменения, може отново да увеличи общия размер на горепосочените разходи в рамките на половината от максималния процент.

Когато Европейският парламент, Съветът или Комисията преценят, че дейностите на Общностите изискват превишаване на процента, определен съгласно процедурата, предвидена в настоящия параграф, нов процент може да бъде определен чрез договаряне между Съвета, който взема решение с квалифицирано мнозинство, и Европейският парламент, която взема решение с мнозинство на нейните членове и с три пети от подадените гласове.

10. Всяка институция упражнява правомощията, които са ѝ предоставени от настоящия член при съобразяване с разпоредбите на договора и актовете, приети по силата на последния, по-специално в областта на собствените ресурси на Общностите и баланса между приходите и разходите.

ЧЛЕН 273 [III-405]¹⁷⁸

Ако в началото на дадена бюджетна година бюджетът все още не е гласуван, то сума, равна на не повече от една дванадесета от бюджетните средства за предходната бюджетна година, може да бъде изразходвана всеки месец по отношение на всяка глава или друго подразделение на административния бюджет в съответствие с разпоредбите на регламентите, изготвени съгласно член 279, без обаче тази мярка да води до предоставяне на разположение на Комисията на средства, които да превишават една дванадесета от средствата, предвидени в проекта за административния бюджет, който е в процес на изготвяне.

Съветът може, с квалифицирано мнозинство, при условие че са спазени другите условия по първата алинея, да разреши да бъдат извършени разходи, надвишаващи тази една дванадесета.

Ако това решение се отнася до разходи, които не произтичат задължително от договора или от актовете, приети по силата на договора, Съветът го изпраща незабавно на Европейският парламент; в срок от 30 дни Европейският парламент, с мнозинство на нейните членове и с три пети от подадените гласове, може да вземе различно от това решение по отношение на разходите, които надвишават тази една дванадесета част, посочена в първата алинея. Тази

¹⁷⁸ Изменен с Договора за изменение на някои финансови разпоредби на договорите за създаване на Европейските икономически общности и на Договора за създаване на Единен съвет и Единна Комисия на Европейските Общности (1975).

част от решението на Съвета се суспендира докато Европейският парламент не вземе решение. Ако в посочения срок Европейският парламент не е взела решение, различаващо се от решението на Съвета, последното се счита за окончателно прието.

В решенията, посочени във втората и третата алинея, са предвидени необходимите мерки в областта на ресурсите за прилагането на настоящия член.

ЧЛЕН 274 [I-26; I-53; III-407]¹⁷⁹

Комисията изпълнява бюджета в съответствие с разпоредбите на регламентите, приети по силата на член 279, на своя собствена отговорност и в рамките на заделените средства, съгласно принципа на стабилното финансово управление. Държавите-членки сътрудничат на Комисията, за да се гарантира използването на определените суми в съответствие с принципа на стабилното финансово управление.

Регламентите предвиждат подробна уредба относно участието на всяка институция в изпълнение на нейните собствени разходи.

В рамките на бюджета Комисията има право, при спазване на ограниченията и условията, предвидени в регламентите, приети в изпълнение на член 279, да осъществява прехвърляне на средства от една глава в друга или от едно подразделение в друго.

ЧЛЕН 275 [III-408]¹⁸⁰

Комисията представя ежегодно на Съвета и на Европейският парламент сметките от предходната бюджетна година, свързани с изпълнението на бюджета. Освен това, тя им представя и финансов отчет на активите и пасивите на Общността.

¹⁷⁹ Изменен с Договора за европейския съюз и с Договора от Амстердам.

¹⁸⁰ Въведен с Договора за изменение на някои финансови разпоредби на договорите за създаване на Европейските икономически общности и на Договора за създаване на Единен съвет и Единна Комисия на Европейските Общности (1975).

ЧЛЕН 276 [III-409]¹⁸¹

1. Европейският парламент, по препоръка на Съвета, с квалифицирано мнозинство, освобождава от отговорност Комисията за изпълнението на бюджета. За тази цел Съветът и на свой ред Европейският парламент преглежда сметките и финансовия отчет, посочени в член 275, годишния доклад на Сметната палата, заедно с отговорите на одитираните институции на забележките на Сметната палата, становището, посочено в член 248, параграф 1, алинея втора, както и други отнасящи се до бюджета специални доклади на Сметната палата.

2. Преди да освободи от отговорност Комисията или с друга цел, свързана с упражняването на нейните правомощия по изпълнение на бюджета, Европейският парламент може да поиска да изслуша Комисията, която да даде обяснения относно осъществяването на разходите или функционирането на системите за финансов контрол. Комисията предоставя пред Европейския парламент всякаква необходима информация при поискване от негова страна.

3. Комисията взема всички възможни мерки, за да се съобрази с бележките, придружаващи решенията за освобождаване от отговорност и другите бележки на Европейския парламент относно изпълнението на разходите, както и коментарите, придружаващи препоръките за освобождаване от отговорност приети от Съвета.

По искане на Европейския парламент или на Съвета, Комисията докладва относно взетите мерки, съобразно забележките и коментарите и по-точно инструкциите, дадени на службите, отговорни за изпълнението на бюджета. Тези доклади се представят и на Сметната палата.

ЧЛЕН 277 [III-410]¹⁸²

Бюджетът се съставя в разчетни единици, определени в съответствие с регламентите, приети въз основа на член 279.

¹⁸¹ Изменен с Договора за изменение на някои бюджетни разпоредби на договорите за създаване на Европейските общности и на договора за създаване на Единен Съвет и Единна Комисия на Европейските общности, с Договора за изменение на някои финансови разпоредби на договорите за създаване на

ЧЛЕН 278 [III-411]

Комисията може, при условие, че нотифицира компетентните органи на съответните държави-членки, да прехвърли във валутата на една от държавите-членки своите авоари във валута на друга държава-членка, доколкото това е необходимо, за да се даде възможност те да бъдат използвани за цели, които попадат в обхвата на настоящия договор. Комисията е длъжна да избягва, доколкото е възможно, осъществяването на такива прехвърляния, ако тя притежава пари в брой или ликвидни средства във валутите, от които се нуждае.

Комисията контактува с всяка държава-членка посредством орган, определен от съответната държава. При осъществяването на финансовите операции Комисията използва услугите на емисионната банка на съответната държава-членка или на друга финансова институция, одобрена от тази държава.

ЧЛЕН 279 [III-412]¹⁸³

1. Съветът с единодушие, по предложение на Комисията и след като се консултира с Европейския парламент и получи становището на Сметната палата:

а) приема финансови регламенти, които в частност уточняват процедурата, която следва да бъде приета за изработването и изпълнението на административния бюджет и за представянето на одиторски отчети;

б) определя правилата и организира контрола на отговорността на разпоредителите със средства и счетоводителите.”

От 1 януари 2007 г. Съветът решава с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията и след като се консултира с Европейския парламент и получи становището на Сметната палата.

Европейските икономически общности и на Договора за създаване на Единен съвет и Единна Комисия на Европейските Общности, с Договора за Европейския съюз и с Договора от Амстердам.

¹⁸² Изменен с Договора от Амстердам.

¹⁸³ Изменен с Договора за изменение на някои финансови разпоредби на договорите за създаване на Европейските икономически общности и на Договора за създаване на Единен съвет и Единна Комисия на Европейските Общности от 1975 г., изменен с Договора за европейския съюз.

2. Съветът с единодушие, по предложение на Комисията и след като се консултира с Европейския парламент и получи становището на Сметната палата, определя методите и процедурите, съгласно които бюджетните приходи, предвидени по споразуменията относно собствените ресурси на Общността, се предоставят на Комисията, и определя мерките, които при необходимост трябва да се приложат за удовлетворяване на потребностите от парични средства.

ЧЛЕН 280 [III-415]¹⁸⁴

1. Общността и държавите-членки се борят с измамата и с всяка друга незаконна дейност, която засяга финансовите интереси на Общността, като приемат мерки в съответствие с разпоредбите на настоящия член, които имат възпиращо действие и предлагат ефикасна защита в държавите-членки.

2. Държавите-членки приемат същите мерки за борба с измамата, засягаща финансовите интереси на Общността, каквито предприемат за борба с измамата, засягаща собствените им финансови интереси.

3. Без да се засягат други разпоредби на настоящия договор, държавите-членки координират действията си, насочени към защита на финансовите интереси на Общността срещу измамата. За тази цел те организират заедно с Комисията тясно и редовно сътрудничество между компетентните власти.

4. Съветът, като действа в съответствие с процедурата, посочена в член 251 и след консултация със Сметната палата, приема необходимите мерки в областта на предотвратяването и на борбата с измамата, засягаща финансовите интереси на Общността, с цел да осигури ефективна и равностойна защита в държавите-членки. Тези мерки не засягат прилагането на националното наказателно право или управлението на правосъдието в държавите-членки.

5. Комисията, в сътрудничество с държавите-членки, внася ежегодно в Европейския парламент и в Съвета доклад относно приетите мерки за прилагането на настоящия член.

¹⁸⁴ Въведен с Договора за европейския съюз, изменен с Договора от Амстердам.

ЧАСТ ШЕСТА

ОБЩИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 281[I-7]

Общността притежава юридическа правосубектност.

ЧЛЕН 282 [III-426]

Във всяка от държавите-членки Общността притежава най-широката правоспособност и дееспособност, предоставяни на юридическите лица, съгласно съответните закони; тя може в частност да придобива или да се разпорежда с движима и недвижима собственост и да бъде страна в съдебни производства. За тази цел Общността се представлява от Комисията.

ЧЛЕН 283 [III-427]¹⁸⁵

Съветът, с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията и след консултация с другите заинтересовани институции, приема Правилник за длъжностните лица на Европейските общности и условията за работа на другите служители на Общностите.

ЧЛЕН 284 [III-428]

Комисията може, в рамките и при условията, приети от Съвета в съответствие с разпоредбите на настоящия договор, да събира всякаква информация и да осъществява всякакви проверки, които са необходими за изпълнението на възложените ѝ задачи.

¹⁸⁵ Изменен с Договора от Амстердам.

ЧЛЕН 285 [III-429]¹⁸⁶

1. Без да се засягат разпоредбите на член 5 от Протокола относно устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка, Съветът, като действа в съответствие с процедурата, посочена в член 251, приема мерки за изготвянето на статистически данни, когато това е необходимо за изпълнението на дейността на Общността.

2. Изготвянето на статистически данни на Общността става при зачитане на безпристрастността, надеждността, обективността, научната независимост, рентабилността и поверителността на статистическата информация; то не трябва да води до прекалени разходи за икономическите агенти.

ЧЛЕН 286 [I-51]¹⁸⁷

1. От 1 януари 1999 г. актовете на Общността относно закрилата на физическите лица при обработването на личните данни и свободното движение на тези данни, се прилагат спрямо институциите и органите, създадени от или въз основа на настоящия договор.

2. Преди датата, посочена в параграф 1, Съветът, като действа в съответствие с процедурата, посочена в член 251, създава независим контролен орган, отговорен за контрола по прилагането на тези актове на Общността спрямо институциите и органите на Общността и приема всякакви други необходими разпоредби, необходими в тази връзка.

ЧЛЕН 287 [III-430]

Членовете на институциите на Общността, членовете на комитетите, както и длъжностните лица и другите служители на Общността са длъжни, дори и след като са престанали да изпълняват задълженията си, да не разкриват информация, включена в обхвата на професионалната тайна, в частност информация относно предприятия, техните стопански отношения или факторите за ценообразуване в тях.

¹⁸⁶ Въведен с Договора от Амстердам.

ЧЛЕН 288 [III-431]¹⁸⁸

Договорната отговорност на Общността се регулира от правото, приложимо по отношение на съответния договор.

В случай на извъндоговорна отговорност, Общността в съответствие с основните принципи на правото, които са общи за държавите-членки, е длъжна да поправи вредите, причинени от нейни институции или служители, при изпълнението на техните задължения.

Предходният параграф се прилага при същите условия по отношение на вредите, причинени от ЕЦБ или от нейни служители, при изпълнението на техните задължения.

Личната отговорност на служителите към Общността се регулира от разпоредбите, съдържащи се в Правилника за длъжностните лица или в Условията за работа, които се прилагат по отношение на тях.

ЧЛЕН 289 [III-432]

Седалището на институциите на Общността се определя по общо съгласие между правителствата на държавите-членки.

ЧЛЕН 290 [III-433]¹⁸⁹

Правилата относно езиците на институциите на Общността се определят от Съвета с единодушие, без да се накърняват разпоредбите на статута на Съда на ЕО.

ЧЛЕН 291 [III-434]¹⁹⁰

Общността се ползва на територията на държавите-членки с привилегии и имунитети, необходими за изпълнението на нейните задачи при условията, определени в Протокола

¹⁸⁷ Въведен с Договора от Амстердам.

¹⁸⁸ Въведен с Договора за европейския съюз.

¹⁸⁹ Изменен с Договора от Ница.

относно привилегиите и имунитетите на Европейските общности от 8 април 1965 г. Същото се отнася до Европейската централна банка, Европейския паричен институт и Европейската инвестиционна банка.

ЧЛЕН 292 [III-375]

Държавите-членки се задължават да не уреждат споровете, отнасящи се до тълкуването или прилагането на този договор, по начини, различни от тези, предвидени в него.

ЧЛЕН 293

Държавите-членки, доколкото това е необходимо, започват преговори помежду си, с цел да осигурят в полза на своите граждани:

- закрила на лицата и упражняване и защита на правата при същите условия, като онези, които са предоставени от всяка държава на собствени ѝ граждани;
- отмяна на двойното данъчно облагане в Общността;
- взаимно признаване на дружествата или фирмите по смисъла на член 48, параграф 2, запазване на правосубектността в случай на преместване на седалищата им от една държава в друга и възможност за сливания между дружествата или фирмите, които се уреждат от законите на различни държави;
- опростяване на формалностите във връзка с взаимното признаване и изпълнение на решенията на съдилищата или трибуналите и на арбитражните решения.

ЧЛЕН 294 [III-143]¹⁹¹

Държавите-членки предоставят на гражданите на другите държави-членки третиране, еднакво с това на техните собствени граждани, що се отнася до участието в капитала на дружествата или фирмите по смисъла на член 48, без да се засяга прилагането на други разпоредби от този договор.

¹⁹⁰ Изменен с Договора от Амстердам.

ЧЛЕН 295 [III-425]

Настоящият договор по никакъв начин не засяга разпоредбите в държавите-членки, отнасящи се до системата на собственост върху имущество.

ЧЛЕН 296 [III-436]¹⁹²

1. Разпоредбите на настоящия договор не изключват прилагането на следните правила:
 - а) нито една държава-членка не може да бъде задължавана да предоставя информация, чието разкриване тя счита за противоречащо на основните интереси на нейната сигурност;
 - б) всяка държава-членка може да предприеме такива мерки, каквито счита за необходими за закрила на основните интереси на своята сигурност, свързани с производството или търговията с оръжие, муниции и военни материали; тези мерки не могат да влияят неблагоприятно на условията за конкуренция в общия пазар относно стоките, които не са предназначени за строго военни цели.
2. Съветът, с единодушие по предложение на Комисията може да внася изменения в приетия от него на 15 април 1958 г. списък на продуктите, спрямо които се прилагат разпоредбите на параграф 1, буква б).

ЧЛЕН 297 [III-131]

Държавите-членки се консултират взаимно с цел да предприемат съвместно необходимите стъпки, за да се предотврати засягането на функционирането на общия пазар от мерките, чието предприемане може да бъде наложено на държава-членка в случай на сериозни вътрешни вълнения, засягащи поддържането на законността и реда, в случай на война, сериозно международно напрежение, което създава заплаха за война, или с цел да бъдат изпълнени задължения, които тя е поела за запазването на мира и международната сигурност.

¹⁹¹ Изменен с Договора от Амстердам.

¹⁹² Изменен с Договора от Амстердам.

ЧЛЕН 298 [III-132]

Ако мерките, предприети при обстоятелствата, посочени в членове 296 и 297, водят до нарушаване на условията за конкуренция в общия пазар, Комисията съвместно със съответната държава е длъжна да установи как тези мерки могат да бъдат приспособени към разпоредбите, съдържащи се в настоящия договор.

Чрез дерогация от процедурата, съдържаща се в членове 226 и 227, Комисията или друга държава-членка може да отнесе въпроса пряко пред Съда, ако счита, че друга държава - членка използва неправомерно правомощията, предоставени в членове 296 и 297. Съдът постановява решението си в закрито заседание.

ЧЛЕН 299 [III-424; IV-440]¹⁹³

1. Настоящият договор се прилага за Кралство Белгия, Република България, Чешката република, Кралство Дания, Федерална Република Германия, Република Естония, Република Гърция, Кралство Испания, Френската Република, Ирландия, Италианската република, Република Кипър, Република Латвия, Република Литва, Великото Херцогство Люксембург, Република Унгария, Република Малта, Кралство Нидерландия, Република Австрия, Република Полша, Португалската република, Румъния, Република Словения, Словашката Република, Република Финландия, Кралство Швеция, Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия.

2. Разпоредбите на настоящия договор се прилагат спрямо френските отвъдморски департаменти, Азорските острови, Мадейра и Канарските острови.

Като се има предвид, обаче, структурното икономическо и социално състояние на френските отвъдморски департаменти, Азорските острови, Мадейра и Канарските острови, което е утежнено поради тяхната отдалеченост, островния характер, малката площ, трудните релеф и климат, икономическата им зависимост от малък брой производства - фактори, чиято дълготрайност и съчетаване се отразяват тежко на тяхното развитие, Съветът,

¹⁹³ Изменен с Договора за европейския съюз и с Договора от Амстердам, с Акта относно условията за присъединяване и промените в договорите – присъединяване на Чешката република, Република Естония, Република Кипър, Република Латвия, Република Литва, Република Унгария, Република Малта, Република Полша, Република Словения, Словашката Република и промените в учредителните договори на Европейския съюз, изменен с Акта относно условията за присъединяване на Република България и Румъния и промените в Учредителните договори на Европейския съюз.

квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията и след консултация с Европейския парламент, приема специфични мерки, насочени, по-специално, към определянето на условията за прилагане на настоящия договор спрямо посочените региони, включително и на общите политики.

Съветът, при приемането на съответните мерки, посочени в алинея втора, взема предвид такива области като митническата и търговската политики, данъчната политика, свободните зони, селскостопанската и рибарската политики, условията за снабдяване със суровини и основни потребителски стоки, държавните помощи и условията за достъп до структурните фондове и до хоризонталните програми на Общността.

Съветът приема мерките, посочени в алинея втора, като взема предвид специфичните характерните особености и ограничения на най-отдалечените региони, без да уврежда целостта и съгласуваността на правния ред на Общността, включително вътрешния пазар и общите политики.

3. Специалните договорености за асоцииране, съдържащи се в част четвърта на настоящия договор, се прилагат към отвъдморските страни и териториите, посочени в приложение II към настоящия договор.

4. Разпоредбите на настоящия договор се прилагат към европейските територии, за чиито външни отношения отговаря държава-членка.

5. Разпоредбите на настоящия договор се прилагат спрямо Аландските острови, в съответствие с разпоредбите на Протокол № 2 към Акта относно условията за присъединяване на Република Австрия, Република Финландия и Кралство Швеция.

ЧЛЕН 300 [III-323; III-325]¹⁹⁴

1. Когато настоящият договор предвижда сключването на споразумения между Общността и една или повече държави или международни организации, Комисията отправя препоръки до Съвета, който оправомощава Комисията да започне необходимите преговори. Комисията осъществява тези преговори като провежда консултации със специални комитети, назначени

¹⁹⁴ Изменен с Договора за Европейския съюз и с Договора от Амстердам.

от Съвета, за да я подпомагат при изпълнението на тази задача и в рамките на директиви, които Съветът може да адресира до нея.

При упражняването на правомощията, предоставени му от настоящия параграф, Съветът действа с квалифицирано мнозинство, освен в случаите, за които параграф 2, алинея първа предвижда Съветът да действа с единодушие.

2. При зачитане на правомощията, признати на Комисията в тази област, подписването, което може да е придружено с решение за временно прилагане преди влизането в сила, както и сключването на споразуменията, се решава от Съвета, с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията. Съветът действа с единодушие в случаите, когато споразумението се отнася до област, за която се изисква единодушие при приемането на вътрешни правила, както и за споразуменията, посочени в член 310.

Чрез дерогация от правилата, посочени в параграф 3, същата процедура се прилага при вземане на решение за суспендиране на прилагането на споразумение и за целите на разработването на позиции от името на Общността, които се приемат в изграден по силата на споразумение орган, когато този орган трябва да приема решения с правни последици, с изключение на решенията за допълнение или изменение на институционалните рамки на споразумението.

Европейският парламент незабавно и надлежно се информира за решенията по настоящия параграф относно временното прилагане или суспендирането на споразумения, както и относно разработването на позиция на Общността в създаден по силата на споразумение орган.

3. Съветът сключва споразуменията след като се консултира с Европейския парламент, освен при споразуменията, посочени в член 133, параграф 3, включително и в случаите, когато споразумението обхваща област, за която е необходимо прилагането на процедурата, посочена в член 251 или на посочената в член 252 процедура за приемането на вътрешни правила. Европейският парламент представя своето становище в срок, определен от Съвета, в зависимост от спешността на въпроса. При липса на становище в рамките на този срок, Съветът може да действа.

Чрез дерогация от предходната алинея, споразуменията, посочени в член 310, другите споразумения, създаващи специфична институционална структура чрез организирането на процедури за сътрудничество, споразуменията, които имат важни бюджетни последици за Общността и споразуменията, изискващи изменение на актовете, приети по процедурата, по член 189б, се сключват след като бъде получено одобрение от Европейския парламент.

При спешни случаи Съветът и Европейския парламент могат да съгласуват срок за представяне на одобрението.

4. При сключването на споразумение Съветът може, чрез дерогация от разпоредбата на параграф 2, да упълномощи Комисията да одобри измененията от името на Общността, когато споразумението предвижда тяхното приемане чрез опростена процедура или орган, създаден в съответствие със споразуменията; Съветът може да включи специфични условия при упълномощаването.

5. Когато Съветът възнамерява да сключи споразумение, което предвижда изменения на настоящия договор, те се приемат най-напред в съответствие с процедурата, предвидена в член 48 от Договора за Европейски съюз.

6. Европейският парламент, Съветът, Комисията или държава-членка може да получи становището на Съда на ЕО относно съвместимостта на предвидено споразумение с разпоредбите на настоящия договор. Когато становището на Съда на ЕО е отрицателно, споразумението може да влезе в сила само в съответствие с член 48 от Договора за Европейския съюз.

ЧЛЕН 301 [III-322]¹⁹⁵

Когато обща позиция или съвместно действие, приети в съответствие с разпоредбите на Договора за Европейски съюз, свързани с общата външна политика и политика на сигурност, предвиждат действия на Общността за спирането или ограничаването, изцяло или отчасти, на икономическите връзки с една или повече трети страни, Съветът предприема необходимите неотложни мерки. Съветът приема решение с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията.

ЧЛЕН 302 [III-327]¹⁹⁶

Комисията осигурява поддържането на необходимите отношения с органите на Организацията на обединените нации и нейните специализирани институции.

Комисията поддържа, освен това, такива отношения и с всички международни организации.

ЧЛЕН 303 [III-327]

Общността установява всички подходящи форми на сътрудничество със Съвета на Европа.

ЧЛЕН 304 [III-327]¹⁹⁷

Общността установява тясно сътрудничество с Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, условията на което се определят по общо съгласие.

ЧЛЕН 305

1. Разпоредбите на настоящия договор не засягат разпоредбите на Договора за създаване на Европейската общност за въглища и стомана, в частност що се отнася до правата и задълженията на държавите-членки, правомощията на институциите на тази Общност и

¹⁹⁵ Въведен с Договора за Европейския съюз.

¹⁹⁶ Изменен с Договора от Амстердам.

¹⁹⁷ Изменен с Договора за Европейския съюз.

разпоредбите, включени в този договор във връзка с функционирането на общия пазар за въглища и стомана.

2. Разпоредбите на настоящия договор не дерогират онези, които се съдържат в Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия.

ЧЛЕН 306 [IV-441]

Разпоредбите на настоящия договор не изключват съществуването или осъществяването на регионалните съюзи между Белгия и Люксембург или между Белгия, Люксембург и Нидерландия, доколкото целите на тези регионални съюзи не могат да бъдат постигнати посредством прилагането на настоящия договор.

ЧЛЕН 307 [III-435]¹⁹⁸

Правата и задълженията, произтичащи от споразумения, сключени преди 1 януари 1958 г. или, за присъединяващите се държави, преди датата на тяхното присъединяване, между една или повече държави-членки, от една страна, и една или повече трети страни, от друга, не се засягат от разпоредбите на настоящия договор.

Доколкото тези споразумения са несъвместими с настоящия договор, заинтересованата държава-членка или държава са длъжни да предприемат всички необходими мерки, за да премахнат установените несъответствия. Когато е необходимо, държавите-членки взаимно се подпомагат за постигането на тази цел, а когато това е възможно – приемат общ подход.

При прилагането на споразуменията, посочени в параграф първи, държавите-членки вземат предвид факта, че преимуществата, предоставени от всяка държава-членка по настоящия договор, образуват неразделна част от изграждането на Общността, като по този начин са неразделно свързани със създаването на общи институции, с възлагането на правомощия на тези институции и с предоставянето на същите преимущества от страна на всички останали държави-членки.

¹⁹⁸ Изменен с Договора от Амстердам..

ЧЛЕН 308 [I-18]

Ако определено действие от страна на Общността се окаже необходимо за осъществяването на някоя от целите на Общността по време на функционирането на общия пазар и този договор не е предвидил необходимите правомощия, Съветът, с единодушие, по предложение на Комисията и след като се консултира с Европейският парламент, приема необходимите мерки.

ЧЛЕН 309 [I-59]¹⁹⁹

1. Когато, в съответствие с разпоредбите на член 7, параграф 3 от Договора за създаване на Европейския съюз, е прието решение за суспендиране на правото на глас на представител на държава-членка, това право се счита за суспендирано също така и спрямо настоящия договор.

2. Освен това, когато в съответствие с разпоредбите на член 7, параграф 2 от Договора за Европейския съюз, се установи сериозно и трайно нарушение от страна на държава-членка на принципите, посочени в член 6, параграф 1 от същия договор, Съветът, с квалифицирано мнозинство, може да приеме решение за суспендирането на някои права, произтичащи от прилагането на настоящия договор спрямо въпросната държава-членка. При това свое решение, Съветът взема под внимание възможните последици от такова суспендиране за правата и задълженията на физическите и юридическите лица.

Задълженията на въпросната държава-членка по силата на настоящия договор във всички случаи продължават да бъдат обвързващи за тази държава.

3. Съветът, с квалифицирано мнозинство, може впоследствие да приеме решение, с което да измени или отмени мерките, които е приел по силата на параграф 2, за да отговори на промените в положението, довело до тяхното налагане.

4. Когато приема решенията, посочени в параграфи 2 и 3, Съветът действа без да взема предвид вота на представителя на правителството на въпросната държава-членка. Чрез дерогация от член 205, параграф 2, квалифицираното мнозинство се определя като същото

¹⁹⁹ Въведен с Договора от Амстердам и с Договора от Ница..

съотношение между претеглените гласове на заинтересованите членове на Съвета, като съотношението, посочено в член 205, параграф 2.

Настоящият параграф се прилага също така в случаи на суспендиране на правото на глас в съответствие с параграф 1. В тези случаи се приема решение, за което се изисква единодушие, без да се взема предвид вотът на представителя на въпросната държава-членка.

ЧЛЕН 310 [III-324]²⁰⁰

Общността установява тясно сътрудничество с Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, условията на което се определят по общо съгласие.

ЧЛЕН 311 [IV-442]

Протоколите, включени като приложение към настоящия договор, по общо съгласие на държавите-членки представляват неразделна част от него.

ЧЛЕН 312 [IV-446]

Този договор се сключва за неограничен срок.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 313 [IV-447]

Настоящият договор подлежи на ратифициране от високодоговарящите се страни в съответствие с техните конституционни изисквания. Ратификационните инструменти се депозират при правителството на Италианската република.

Договорът влиза в сила на първия ден от месеца, следващ този, през който е депозиран ратификационният инструмент от последната измежду подписалите държави, която е предприела тази стъпка. Но ако депозирането е осъществено по-малко от петнадесет дни преди началото на следващия месец, настоящият договор влиза в сила от първия ден на втория месец след този на деня на депозирането.

ЧЛЕН 314 [IV-448]²⁰¹

Настоящият договор, съставен в единствен оригинал на италиански, немски, нидерландски и френски езици, като всички четири текста са еднакво автентични, се депозира в архивите на правителството на Италианската република, което изпраща заверено копие до всяко от правителствата на останалите държави, които са го подписали.

Съгласно Договорите за присъединяване, английският, българският, гръцкият, датският, естонският, ирландският, испанският, латвияският, литовският, малтийският, немският, нидерландският, полският, португалският, румънският, словашкият, словенският, унгарският, финският, чешкият и шведският текст на настоящия договор също са автентични.

²⁰⁰ Изменен с Единния европейски акт и с Договора за Европейския съюз.

²⁰¹ Изменен с Договора от Амстердам и Акта относно условията за присъединяване на Република България и Румъния и промените в Учредителните договори на Европейския съюз.